

САВА осигурување а.д. Скопје

Консолидирани финансиски извештаи
за годината завршена на 31 декември 2019
со Извештај на независните ревизори

Содржина

Извештај на независните ревизори

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	1
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	6
Консолидиран извештај за промени во капиталот	9
Консолидиран извештај за паричните текови	13
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	15- 70

Извештај на
независниот
ревизор

КПМГ Македонија ДОО Скопје
Ул. „Филип Втори Македонски“ бр.3
Скопје 1000, Република Северна Македонија
+389 (2) 3135 220
mk-office@kpmg.com
kpmg.com/mk

Извештај на независниот ревизор до акционерите на Сава Осигурување АД Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на Сава Осигурување АД Скопје и нејзината подружница ("Групата"), како што се прикажани на страните од 1 до 70, кои се состојат од консолидираниот биланс на состојба на 31 декември 2019 година и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за промени во капиталот и консолидираниот извештај за паричниот тек за годината тогаш завршена, и белешките кои се состојат од преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството на Групата е одговорно за изготвување и реална презентација на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување, како и за таква интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за да се овозможи изготвување на консолидирани финансиски извештаи кои се ослободени од материјално значајни грешки, било да се резултат на измама или ненамерно направени грешки.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да искажеме мнение за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени и објавени во Република Северна Македонија во Службен Весник бр. 79 од 11 јуни 2010 година. Овие стандарди изискуваат да се придржуваме на релевантните етички стандарди и да ја планираме и да ја извршиме ревизијата со цел да се здобиеме со разумна увереност дека консолидираните финансиски извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури за добивање на ревизорски докази за износите и образложенијата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од нашите проценки, вклучувајќи ги и проценките на ризиците за значајни грешки во консолидираните финансиски извештаи како резултат на измама или ненамерно направени грешки. Во проценувањето на овие ризици, ги разгледаваме соодветните интерни контроли воспоставени во Групата за изготвување и реално прикажување на консолидираните финансиски извештаи со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и за да изразиме мнение за ефикасноста на интерните контроли воспоставени во Групата. Ревизијата, исто така вклучува осврт на користените сметководствени принципи и значајните проценки направени од раководството, како и оценка на

адекватноста на прикажувањето на информациите во консолидираните финансиски извештаи.

Ние сме убедени дека ревизорските докази кои ги добивме се достаточни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мнение.

Мнение

Според наше мнение, консолидираните финансиски извештаи реално и објективно ја прикажуваат консолидираната финансиска состојба на Групата на 31 декември 2019 година, како и неговата консолидирана финансиска успешност и неговиот консолидиран паричен тек за годината тогаш завршена, во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување.

Останати прашања

Консолидираните финансиски извештаи на Групата за годината завршена на 31 декември 2018 година беа ревидирани од друг ревизор, којшто искажа мнение без резерва на тие извештаи на 27 февруари 2019 година.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Годишен извештај за работата на Групата изготвен согласно барањата на член 384(г) од Законот за трговски друштва

Согласно изискувањата на член 34(д) од Законот за ревизија, ние известуваме дека историските финансиски информации обелоденети во консолидираниот годишен извештај на Групата, изготвен од раководството согласно барањата на член 384(г) од Законот за трговски друштва, се конзистентни во сите материјални аспекти, со консолидираната годишна сметка на Групата и со финансиските информации обелоденети во ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата, на и за годината која завршува на 31 декември 2019 година. Раководството е одговорно за изготвување на консолидираната годишна сметка на Групата која што беше одобрена од Одборот на Директори на 24 јануари 2020 година и за изготвување на консолидираниот годишен извештај на активностите на Групата, кој што беше одобрен од Одборот на Директори на 3 февруари 2020 година.

Скопје, 26 февруари 2020 година

ОВЛАСТЕН РЕВИЗОР

Срѓан Ранѓеловиќ

КПМГ Македонија ДОО

Управител

Срѓан Ранѓеловиќ

A vertical blue gradient bar on the right side of the page, transitioning from a darker blue at the top to a lighter blue at the bottom.

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)
На 31 декември 2019 година

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	19	4,279,766	6,082,618
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		4,279,766	6,082,618
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		1,050,766,508	982,508,063
И. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	20	141,724,541	143,802,966
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		141,724,541	143,802,966
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		141,724,541	143,802,966
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	21	17,225,036	16,700,157
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		17,225,036	16,700,157
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021		891,816,931	822,004,940
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022		-	-
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		-	-
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		-	-

2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	22	652,307,878	637,752,141
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		138,069,019	153,999,864
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		350,934,120	334,082,926
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	-
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		163,304,739	149,669,351
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030		-	-
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		-	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		-	-
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	23	239,509,053	184,252,799
4.1 Дадени депозити	036		239,509,053	184,252,799
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 Останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	28	51,625,096	51,177,629
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		29,636,011	25,125,438
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		21,989,085	26,052,192
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквализационата резерва	047		-	-
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049		-	-
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		467,543	39,651
1. Одложени даночни средства	052		-	-

2. Тековни даночни средства	053		467,543	39,651
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		217,547,428	221,609,743
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	24	187,010,379	172,924,806
1. Побарувања од осигуреници	056		182,809,775	168,709,550
2. Побарувања од застапници и посредници	057		4,200,604	4,215,256
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		8,497,354	29,358,872
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		8,497,354	29,358,872
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	25	22,039,694	19,326,065
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		12,612,919	9,912,600
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		1,596,080	1,644,030
3. Останати побарувања	066		7,830,695	7,769,435
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		44,285,805	45,737,072
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	20	16,471,280	16,886,889
1. Опрема	070		16,471,280	16,886,889
2. Останати материјални средства	071		-	-
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	26	27,781,972	28,831,433
1. Парични средства во банка	073		27,214,781	28,043,899
2. Парични средства во благајна	074		567,191	787,534
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		-	-
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		32,553	18,751
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078		32,512,742	29,969,111
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		29,233,194	27,618,279
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		3,279,548	2,350,833
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
С. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З)	083		1,401,484,888	1,337,123,889

И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084	33	45,166,746	44,910,307
ПАСИВА				
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		381,642,402	370,475,351
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	27	234,072,672	234,072,672
1. Запишан капитал од обични акции	087		234,072,672	234,072,672
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		5,202,280	4,865,552
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		5,202,280	4,865,552
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095		41,761,548	33,637,157
1. Законски резерви	096		41,761,548	33,637,157
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		89,775,580	71,967,959
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		-	-
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		10,830,322	25,932,012
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	28	831,271,637	776,498,272
I. Бруто резерви за преносни премии	107		429,682,631	381,055,097
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		397,648,069	392,951,813
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		3,940,937	2,491,362
V. Бруто еквализациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114	29	20,293,236	12,205,757
1. Резерви за вработени	115		20,293,236	12,205,757
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117		748,489	1,442,918
1. Одложени даночни обврски	118		-	-
2. Тековни даночни обврски	119		748,489	1,442,918
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121		166,321,404	175,608,284

I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122	30	5,370,414	20,545,779
1. Обврски спрема осигуреници	123		4,622,898	20,545,778
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		747,516	1
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		23,054,153	23,792,292
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		23,008,299	23,746,430
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		45,854	45,861
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	31	137,896,837	131,270,214
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		114,893,845	111,337,374
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	-
3. Останати обврски	133		23,002,992	19,932,839
3. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134		1,207,720	893,307
S. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З+S	136		1,401,484,888	1,337,123,889
J. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137	33	45,166,746	44,910,307

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 70 се одобрени од страна на Одборот на Директори на 26 февруари 2020 година и беа потпишани во нивно име од:

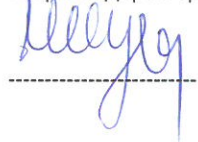
Ило Ристовски
Генерален Директор

Мирче Маринковиќ
(овластен сметководител
бр.на уверение 0106855)

Мелита Гугуловска
Извршен Директор

Консолидиран извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)
За годината што завршува на 31 декември 2019 година

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200		813,168,472	753,344,096
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	8	759,301,357	702,226,453
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202		886,395,676	802,962,636
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ретроцесија	206		-82,977,359	-79,168,512
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		-48,627,534	-23,649,713
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		4,510,574	2,082,042
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	10	22,555,261	19,031,369
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани еунтитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216		17,736,758	17,324,964
4. Позитивни курсни разлики	217		1,327,526	608,918
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		-	-
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		3,490,977	1,097,487
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		3,490,977	1,097,487
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		-	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		-	-
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223а		9,126,149	8,321,011
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	11	8,300,160	5,785,289
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	12	13,885,545	17,979,974
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		799,320,542	723,887,509
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	9	346,207,418	319,698,197
1. Бруто исплатени штети	228		388,463,635	379,913,138

2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		-13,073,801	-4,741,947
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		-37,941,779	-39,445,911
5. Промени во бруто резервите за штети	232		4,696,256	-50,083,544
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		4,063,107	34,056,460
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235		1,449,575	-197,083
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		1,449,575	-197,083
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		1,449,575	-197,083
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248		28,438,542	27,283,456
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		2,482,338	2,688,723
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		25,956,204	24,594,733
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	13	379,780,293	328,632,179
1. Трошоци за стекнување (253+253a+254+255)	252		210,999,179	186,460,936
1.1 Провизија	253		71,940,303	65,457,772
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешна продажна мрежа	253a		113,720,951	96,997,531
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		26,952,840	28,446,682
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		-1,614,915	-4,441,048
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256		168,781,114	142,171,242
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		12,761,437	12,695,533

2.2 Трошоци за вработени (258а+258б+258в+258г+258д)	258		70,273,836	61,754,299
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		36,079,506	39,212,320
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		4,011,357	3,774,651
2.2.3 Придонеси за задолжително социјално осигурување	258в		14,935,539	12,707,481
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување на вработени	258г		3,228,648	2,797,301
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		12,018,786	3,262,546
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		4,706,996	993,916
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260		81,038,845	66,727,494
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		55,129,784	49,651,390
2.4.2 Материјални трошоци	260б		11,228,847	8,665,834
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		14,680,214	8,410,270
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	14	1,373,012	703,482
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		-	128,228
3. Негативни курсни разлики	264		1,373,012	575,254
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		-	-
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		-	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		-	-
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	15	41,140,292	40,534,168
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		41,140,292	40,534,168
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274		-13,390	4,993,532
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	16	944,800	2,239,579
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		13,847,930	29,456,587
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	18	3,017,608	3,524,575
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		10,830,322	25,932,012
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-

Консолидиран извештај за промени во капиталот
За годината што завршува на 31 декември 2019 година

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +) / загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Состојба на 1 јануари претходната деловна година	I	234,072,672	-	26,172,621	-	-	-	26,172,621	-	2,121,832	54,962,472	24,470,022	341,799,619
Промена во сметководствените политики	I1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	I2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари претходната деловна година – исправено	II	234,072,672	-	26,172,621	-	-	-	26,172,621	-	2,121,832	54,962,472	24,470,022	341,799,619
Добивка или загуба за претходната деловна година	III	-	-	7,464,536	-	-	-	7,464,536	-	2,743,720	17,005,486	1,461,990	28,675,732
Добивка или загуба за претходната деловна година	III1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25,932,012	25,932,012
Несопственички промени во капиталот	III2	-	-	7,464,536	-	-	-	7,464,536	-	2,743,720	17,005,486	-24,470,022	2,743,720
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	III2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	3,841,207	-	-	3,841,207

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-1,097,487	-	-	-1,097,487
Останати несопственички промени во капиталот	III2,4	-	-	7,464,536	-	-	-	7,464,536	-	-	17,005,486	-24,470,022	-
Сопственички промени во капиталот	IV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зголемување / намалување на акционерскиот капитал	IV1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IV2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IV3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	IV4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември претходната деловна година	V	234,072,672	-	33,637,157	-	-	-	33,637,157	-	4,865,552	71,967,958	25,932,012	370,475,351

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Состојба на 1 јануари тековната деловна година	VI	234,072,672	-	33,637,157	-	-	-	33,637,157	-	4,865,552	71,967,958	25,932,012	370,475,351
Промена во сметководствениите политики	VI1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	VI2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари тековната деловна година – преправено	VII	234,072,672	-	33,637,157	-	-	-	33,637,157	-	4,865,552	71,967,958	25,932,012	370,475,351
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	-	-	8,124,391	-	-	-	8,124,391	-	336,728	17,807,622	-15,101,690	11,167,051
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,830,322	10,830,322
Несопственички промени во капиталот	VIII2	-	-	8,124,391	-	-	-	8,124,391	-	336,728	17,807,622	-25,932,012	336,728
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	VIII2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	3,827,705	-	-	3,827,705

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-3,490,977	-	-	-3,490,977
Останати несопственички промени во капиталот	VIII2,4	-	-	8,124,391	-	-	-	8,124,391	-	-	17,807,622	-25,932,012	-
Сопственички промени во капиталот	IX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зголемување/намалување на акционерскиот капитал	IX1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IX2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IX3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	IX4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември тековната деловна година	X	234,072,672	-	41,761,548	-	-	-	41,761,548	-	5,202,280	89,775,580	10,830,322	381,642,402

Консолидран извештај за паричните текови
За годината што завршува на 31 декември 2019 година

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	969,805,289	1,080,081,289
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	872,310,104	799,827,746
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	71,877,098	158,850,504
4. Примени камати од работи на осигурување	304	3,016,612	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	22,601,475	121,403,039
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	914,556,059	999,488,819
1. Исплатени штети, договорени суми на осигурување, учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	432,077,541	543,494,155
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	83,715,497	96,303,688
4. Надоместоци и други лични расходи	310	70,273,836	61,754,299
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	286,275,128	251,557,741
6. Платени камати	312	147	-
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	3,863,114	2,095,013
8. Останати одливи од редовни активности	314	38,350,796	44,283,923
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	55,249,230	80,592,470
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	38,534,055	60,049,154
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	-	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	911,694
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	-	-
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	20,749,347	41,582,485
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	17,784,708	17,554,974
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	94,832,746	139,465,875
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	3,648,326	2,694,017
2. Одливи по основ на материјални средства	328	4,405,300	2,548,776
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	-	-

6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	86,779,120	134,223,082
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	56,298,691	79,416,721
В. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	169,785
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	169,785
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	-	-169,785
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346		
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1,008,339,344	1,140,130,443
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1,009,388,805	1,139,124,480
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	-1,049,461	1,005,963
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350		
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	28,831,433	27,825,470
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352		
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352))	353	27,781,972	28,831,433

1. Општи информации

Сава Осигурување а.д. Скопје (“Друштвото”) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Ул. Загребска бр. 28А
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Друштвото припаѓа на Групацијата на САВА РЕ од Словенија и е во доминантна сопственост на Позаваровалница САВА дд од Словенија која поседува 92,57% од вкупниот акционерски капитал на Друштвото. Крајна матична компанија на Друштвото е Позаваровалница САВА дд.

Друштвото е регистрирано за вршење на 17 класи на неживотно осигурување, а најзначајни активности на Друштвото се осигурување од незгоди, осигурување на моторни возила, осигурување од пожар, туристичко осигурување, осигурување на домаќинства, како и осигурување на имот.

Овие консолидирани финансиски извештаи го вклучуваат Друштвото и неговата подружница Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје (“подружница”), заедно именувани како “Групацијата”. Основната дејност на подружницата е техничко испитување и анализа на моторни возила.

Бројот на вработени во Групацијата на 31 декември 2019 е: 240 вработени (2018: 215 вработени).

2. Основа за изготвување

(а) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија објавени во “Правилникот за водење сметководство” и “Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси”, и се презентирани во согласност со “Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или и реосигурување”.

(б) Основи за консолидација

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговата подружница Сава Стејшн ДООЕЛ, со сопственост од 100% на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2019 година. Финансиските извештаи на консолидираната подружница се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики. Сите меѓукомпаниски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во Групацијата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминираат. Подружницата целосно се консолидира од датумот на отворањето, кој всушност е датумот на кој Групацијата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои. Консолидираните финансиски извештаи обезбедуваат и компаративни податоци во врска со претходниот период

(в) Основи за мерење

Финансиските извештаи се изготвени според историската вредност освен за:

- средствата расположливи-за-продажба кои што се мерат по објективна вредност.

2. Основа за изготвување (продолжение)**(г) Функционална и известувачка валута**

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("МКД" или "денари"), која е функционална и известувачка валута на Групацијата. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во апсолутни износи во македонски денари.

(д) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија и "Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси" изискува од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки редовно се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информациите во врска со расудувањата направени од менаџментот во примената на сметководствените стандарди кои имаат значително влијание на финансиските извештаи се прикажани во белешка 4.

(ф) Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на известувањето. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута, и кои се мерат по објективна вредност, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на определувањето на објективната вредност. Курсните разлики кои произлегуваат од превреднувањето на износите во странска валута се признаени во добивката или загубата, освен курсните разлики кои произлегуваат од превреднување на сопственичките хартии од вредност, кои се признаваат директно во капиталот. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута кои се мерат по историска вредност се превреднуваат според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2019 и 2018 година беа како што следи:

	2019 MKD	2018 MKD
1 EUR	61.4856	61.4950
1 USD	54.9518	53.6887

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики наведени подолу се конзистентно применети за сите периоди презентирани во овие финансиски извештаи.

(а) Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Групацијата прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен неизвесен иден настан (осигурен настан) неповолно влијае на осигуреникот. Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од специфицираните каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странски валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која се менува во случај на нефинансиска променлива која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик.

Ризикот од осигурување е значителен ако, и само ако, осигурениот настан може да предизвика Групацијата да плати значителни користи. Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не гаснат или истечат.

(б) Договори за осигурување

(i) Признавање и мерење

Премии

Бруто полисирани премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на настанување на ризикот за времетраење на периодот на обештетување, врз основа на моделот на преземени ризици. Пренесената премија за реосигурителот се признава како трошок во согласност со моделот на добиени услуги од реосигурителот во истиот сметководствен период како и директно поврзаната премија за соодветното осигурување.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот од бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поодделен договор за осигурување, користејќи го дневниот про-рата метод и доколку е потребно, коригиран за да ја одрази промената во настанувањето на ризикот за периодот покриен со договорот.

Штети

Настанати штети ги опфаќаат трошоците за подмирување и решавање на платени и неподмирени штети кои што произлегуваат од настани кои се случиле во тековната финансиска година заедно со корекциите на резервата за штети од претходната година.

Исплатените штети се признаваат во моментот на обработката на штетите и се признаваат во износот кој ќе биде исплатен при подмирувањето на штетата. Износот на исплатената штета во неживотното осигурување се зголемува за трошоците за обработка на штетата.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(б) Договори за осигурување (продолжение)****(i) Признавање и мерење (продолжение)**

Наплатените штети кои се надоместени од трети лица и штети за кои се очекува дека ќе бидат надоместени и наплатени од трети лица се одземаат од исплатените штети.

Резервите за штети ги опфаќаат резервите на Групацијата за проценетите трошоци за подмирување на сите настанати штети на денот на извештајот за финансиската состојба без оглед дали штетите се пријавени или не, и со нив поврзаните интерни трошоци за решавање на штетите, како и соодветната маржа за внимателност. Резервираните штети се проценуваат преку прегледување на поодделни штети и определување на посебна резерва за настанатите, но непријавени штети, ефектот на интерните и екстерните предвидливи настани, како што е промената на процедурите за разрешување на штетите, инфлацијата, судските трендови, промени во законската регулатива, како и минати искуства и трендови. Резервите за штети не се дисконтираат.

Предвидените надомести од реосигурителот и проценетиот поврат се прикажани поединечно како средства. Надоместите од реосигурителот и останати надомести се проценуваат на ист начин како и пријавените штети.

Додека менаџментот смета дека бруто резервите за штети и поврзаните со нив надомести од реосигурителот се објективно презентирани врз основа на податоците моментално достапни, конечната обврска ќе варира како резултат на последователни информации и настани и може да резултира со значајни корекции на резервираниот износ. Корекциите на резервите за штети направени во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и посебно се обелоденети, доколку се материјални. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

(ii) Средства од реосигурување

Групацијата цедира премија во реосигурување при своето редовно работење заради намалување на потенцијалните нето загуби преку дисперзирање на ризиците. Средствата, обврските, приходите и расходите кои произлегуваат од договорите за реосигурување се презентираат одвоено од со нив поврзаните средства, обврски, приходи и расходи од договорите за осигурување, поради тоа што договорите за реосигурување не ја ослободуваат Групацијата од нејзините директни обврски кон осигурениците.

Само правата од договорите кои предизвикуваат значителен пренос на ризикот од осигурување се сметаат за средства од реосигурување. Правата од договорите со кои не се врши пренос на значителен дел на ризикот од осигурување се сметаат за финансиски инструменти.

Премиите за реосигурување се признаваат како трошок конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис, премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Делот од преотстапената премија за реосигурување што не се признава како расход се вклучува во средствата од реосигурување.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(б) Договори за осигурување (продолжение)****(ii) Средства од реосигурување (продолжение)**

Нето износот платен на реосигурителот на почетокот на договорот може да биде помал од средствата од реосигурување признаени од Групацијата врз основа на правата од договорот за реосигурување. Разликата помеѓу премијата за реосигурителот и признаеното средство од реосигурување се вклучува во извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога премијата од реосигурување достасува.

Износот на признаеното средство од реосигурување се мери конзистентно со мерењето на резервата за со нив поврзаните договори за осигурување.

На секој датум на известување се проценува обезвреднувањето на средствата од реосигурување. Средството се смета дека е обезвреднето доколку постои објективен доказ дека, како резултат на настан кој се случил по почетното признавање, Групацијата не е во можност да го поврати целиот преостанат износ на средството и дека настанот има влијание на износот кој Групацијата ќе го прими од реосигурителот и кој може соодветно да се измери. Групацијата склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Групацијата преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година.

(iii) Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на, осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

(в) Приходи**(i) Заработени премии од договори за осигурување**

Сметководствените политики за признавање на приходите од договорите за осигурување се прикажани во белешка 3(б).

(ii) Приходи од вложувања

Приходите од вложувања се состојат од приходите од вложувања во финансиски средства. Приходот од вложувања во финансиски средства се состои од приходи од камати и дивиденди, како и остварени добивки од финансиските средства класифицирани како расположливи-за-продажба.

(iii) Приходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести претставуваат приходи добиени од странски осигурителни компании и Националното Биро по основ на исплатени штети како и приходи добиени од реосигурителите врз основ на договорите за реосигурување.

Приходите од провизии и надомести се признаваат кога ќе се изврши соодветната услуга.

(г) Расходи**(i) Трошоци за стекнување на договори**

Трошоците за запишани премии се составени од сите директни трошоци кои произлегуваат од склучените договори за осигурување како што се провизиите за агенти и брокери вклучени во продажбата, маркетинг трошоци и трошоци за реклами.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(г) Расходи (продолжение)****(ii) Одложени трошоци за стекнување**

Одложените трошоци за стекнување се пресметуваат како производ од заработената провизија во текот на годината, и количникот од преносната премија на денот на пресметката и заработената премија за годината, за секоја класа на осигурување.

Единствен трошок што е земен во предвид при пресметката на одложените трошоци за стекнување е провизијата.

На денот на извештајот за финансиска состојба, Групацијата ги евидентира провизиите во однос на наплатената премија, додека преносната премија се пресметува во однос на полисираната премија. Групацијата во пропишаниот временски рок ќе ги усогласи сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување за трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата што се содржани во Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување („Службен весник на РМ“, бр. 170 од 16.08.2019 година).

(iii) Расходи од закупнини направени за оперативен наем

Плаќањата по основ на оперативен наем се признаваат како расход во извештајот за сеопфатна добивка според пропорционална метода во времетраење на наемот. Примените попусти се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка како составен дел на вкупните трошоци од наемот.

(д) Користи за вработените**(i) Планови за дефинирани придонеси**

Групацијата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на законската регулатива. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платите на вработените се уплатуваат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите. Групацијата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех во периодот во кој настануваат, како дел од трошоците за вработени.

(iii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како расход кога ќе се добие соодветната услуга. Групацијата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката доколку Групацијата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период од вработените и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(iii) Планови за дефинирани користи

Согласно македонската законска регулатива Групацијата исплаќа на вработените две просечни плати во Република Северна Македонија во моментот на заминување во пензија.

План за дефинирани користи претставува план за користи по завршување на вработувањето и истиот е различен од плановите за дефинирани придонеси. Нето обврската на Групацијата во однос на плановите за дефинирани користи се пресметува со проценување на износот на идни користи кои вработените ги стекнале како надомест за нивната служба во тековниот и минатиот период, тие користи се дисконтирани за да се утврди нивната сегашна вредност. Пресметката се извршува од страна на квалификуван актуар.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(д) Користи за вработените (продолжение)****(iii) Планови за дефинирани користи (продолжение)**

Премерувањата кои произлегуваат од дефинираните планови за користи вклучуваат актуарски добивки и загуби. Групацијата веднаш ги признава во останата сеопфатна добивка и сите други трошоци поврзани со дефинираните планови за користи во трошоци за користи за вработените во добивка или загуба.

Кога користите од планот се менуваат, делот од променетите користи поврзани со минатата служба на вработениот, се признава веднаш во Извештајот за сеопфатна добивка кога се случува измена на планот.

Групацијата признава добивка или загуба како резултат на исплата на дефиниран план за користи во моментот на реализација. Добивката или загубата како резултат на исплатата на дефинираниот план за користи претставува разлика помеѓу сегашната вредност на обврската за дефинираниот план за користи исплатена согласно определениот датум на исплата и износот на исплатата вклучувајќи ги сите плаќања во врска со конкретната исплата направени директно од страна на Групацијата.

(f) Тековни даночни средства /обврски

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех освен кога се однесува за ставки коишто се пренесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% (2018: 10%) на денот на извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбитни времени разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат.

Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи на товар на кои може да се искористи тоа средство ќе бидат доволни.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(е) Недвижности и опрема****(i) Признавање и мерење**

Недвижностите и опремата се мерат според набавната вредност, намалени за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради обезвреднување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои директно можат да се припишат на набавката на средството. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема.

Кога делови од ставките на недвижностите и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Добивките и загубите од продажбите на недвижностите и опремата се определуваат споредувајќи ги приливите од отуѓување со сегашната вредност на недвижностите и опремата и се признаваат нето во рамките на останати приходи или останати расходи во извештајот за сеопфатна добивка.

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од средството од недвижностите и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство, доколку е веројатно дека Групацијата ќе има идни економски користи од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати трошоци за секојдневно одржување на недвижностите и опремата се признаваат во добивката или загубата во моментот на нивното настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се пресметува на набавна вредност намалена за резидуалната вредност на средството. Значајните компоненти на индивидуалното средство се оценуваат, и доколку компонентата има корисен век различен од остатокот од средството, таа компонента се амортизира одделно.

Амортизацијата се признава во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на секоја компонента од недвижностите, постројките и опремата.

Годишните стапки на амортизација утврдени врз основа на проценетиот корисен век на траење за тековниот и споредбениот период се како што следи:

Згради	1.3%
Транспортни средства	15.5%
Компјутери	33%
Мебел и опрема	10-20%

Методите на амортизација, проценетиот век на траење како и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секоја дата на известување.

(ж) Нематеријални средства**(i) Признавање и мерење**

Нематеријалните средства набавени од страна на Групацијата кои имаат определен век на траење се мерат според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради обезвреднување.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(ж) Нематеријални средства (продолжение)****(ii) Последователни издатоци**

Последователните издатоци за нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска корист од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка како трошоци во моментот на настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се пресметува на набавната вредност на средството, намалена за резидуалната вредност на средството.

Амортизацијата се признава во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на нематеријалните средства, од денот кога тие се расположливи за употреба.

Годишните стапки на амортизација утврдени врз основа на проценетиот корисен век за тековниот и споредбениот период се како што следи:

Софтвер и лиценци	20%
-------------------	-----

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секоја дата на известување.

(з) Средства земени под наем - наемател

Наемите на средства во услови кога Групацјата ги презема суштински сите ризици и награди својствени за сопственоста се класифицирани како финансиски наем. При почетното признавање, средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класифицираат како оперативни наеми, а средствата под наем не се признаваат во извештајот на финансиска состојба на Групацјата.

(с) Финансиски инструменти**(i) Недеривативни финансиски средства**

Недеривативните финансиски инструменти на Групацјата се класифицираат во следните категории: заеми и побарувања и финансиски средства расположливи-за-продажба.

Групацјата почетно ги признава заемите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства (вклучувајќи ги финансиските средства расположливи за продажба) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Групацјата станува страна на договорните одредби на инструментот.

Групацјата ги депривира финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од финансиското средство со трансакција во која се пренесени суштински сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кој е креиран или задржан од страна на Групацјата се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Групацјата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера или да ги порамни трансакциите на нето основа или да го реализира средството и да ја порамни обврската истовремено.

3. **Значајни сметководствени политики (продолжение)**(s) **Финансиски инструменти (продолжение)**(i) **Недеривативни финансиски средства (продолжение)****Заеми и побарувања**

Заемите и побарувањата се финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не котираат на активен пазар. Ваквите средства почетно се признаени по објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиското средство. Последователно на почетното признавање, заемите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата, намалена за загубите поради обезвреднување.

Заемите и побарувањата се содржат од депозити и побарувања од купувачи и другите побарувања.

Финансиски средства расположливи-за-продажба

Финансиски средства расположливи-за-продажба се недеривативни средства кои се определени како финансиски средства расположливи-за-продажба или не се квалификувани во некоја друга категорија на финансиски средства. Последователно на почетното признавање, тие се мерат по објективна вредност и промените кои произлегуваат, освен загубите поради обезвреднување, се признаваат директно во ревалоризационата резерва во капиталот. Кога вложувањето се депризнава, добивката или загубата акумулирана во капиталот се рекласификува во добивката или загубата.

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од сопственички и должнички хартии од вредност и удели во инвестициски фондови.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од парични средства на жиро сметка, благајна и краткорочни депозити во банки со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци.

(ii) **Недеривативни финансиски обврски**

Групацијата почетно ги признава издадените должнички хартии од вредност и субординираните обврски на датумот на кој тие настануваат. Сите други финансиските обврски (вклучувајќи ги обврските кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Групацијата станува страна на договорните одредби на инструментот.

Групацијата ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Не-деривативните финансиски обврски вклучуваат останати обврски.

Таквите финансиски обврски почетно се признаваат по објективна вредност плус било какви директно поврзани трансакциски трошоци. Последователно на почетното признавање, овие финансиски обврски се мерат според амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата.

(и) **Акционерски капитал****Обични акции**

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои се директно поврзани со емисијата на обични акции, се признаваат како намалување од капиталот.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(j) Заработка по акција

Групацијата презентира основна и разводната заработка по акција за своите обични акции. Основната заработка по акција е пресметана со поделба на добивката расположлива на сопствениците на обични акции на Групацијата со пондерираниот просечен број на обични акции во периодот. Разводната заработка по акција е утврдена со корекција на добивката или загубата расположлива на сопствениците на обични акции и пондерираниот просечен број на обични акции за ефектите од сите разводнувачки потенцијални обични акции.

(к) Обезвреднување на средствата

(i) Недеривативни финансиски средства

На секој датум на известување финансиското средство кое не е по објективна вредност преку добивката и загубата се проценува за да се утврди дали постои некој објективен доказ дека е обезвреднето. Финансиското средство се смета обезвреднето доколку постои објективен доказ дека се има случено настан на загуба после почетното признавање на средството, и дека настанот има негативен ефект на проценетите идни парични текови од тоа средство кои што можат да се проценат веродостојно.

Како објективен доказ дека финансиските средства (вклучувајќи ги и сопственичките хартии од вредност) се обезвреднети може да биде неисполнување на обврските или доцнење со плаќањата од страна на должникот, реструктурирање на износ од страна на Групацијата според услови кои Групацијата инаку не ги одобрува, индикации дека должникот банкротирал, негативни промени во платежната состојба на должниците или издавачите на Групацијата, економски услови кои кореспондираат со неисполнување на обврските или исчезнување на активниот пазар за хартии од вредност. Дополнително, за вложувања во сопственички инструменти, значителното или продолженото намалување на објективната вредност под неговата набавна вредност претставува објективен доказ дека средството е обезвреднето.

Заеми и побарувања

Групацијата издвојува загуби поради оштетување согласно Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси. Согласно овој правилник, Групацијата ги класификува сите поединечни побарувања по основ на премија за осигурување и побарувања по основ на регрес во категории во зависност од времето на доцнење на исполнување на обврските од страна на должникот, сметано од денот на доспевање на побарувањето. Групацијата утврдува загуба поради обезвреднување со примена на проценти кои во зависност од деновите на доцнење во интервали се пропишани во правилникот.

Загуба поради обезвреднување на финансиските средства мерени по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови, дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средството. Загубите поради обезвреднувањето се признаваат во добивката или загубата и се рефлектирани во сметката за исправка на вредноста во позициите вредносно усогласување во Билансот на успех. Каматата на обезвреднетите средства продолжува да се признава. Кога последователен настан (на пример плаќање на долгот од страна на должникот) предизвика намалување на износот на загубата поради обезвреднување, намалувањето на загубата поради обезвреднување се анулира преку добивката или загубата.

Финансиски средства расположливи за продажба

Загубите поради обезвреднување на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат со рекласификација на кумулативните загуби кои биле признаени во ревалоризационата резерва во капиталот. Кумулативната загуба која е рекласификувана од главнината во добивката или загубата е разликата помеѓу набавната вредност при стекнувањето нето од сите плаќања во однос на главницата и амортизацијата, и тековната објективна вредност, намалена за сите загуби поради обезвреднување претходно признаени во добивката или загубата. Промените во исправка на вредноста како резултат на временската вредност на парите се признаваат како компонента на приходи од камати.

3. **Значајни сметководствени политики (продолжение)**(к) **Обезвреднување на средствата (продолжение)**(i) **Недеријативни финансиски средства (продолжение)****Финансиски средства расположливи за продажба (продолжение)**

Доколку во последователен период, загубата поради обезвреднување на расположливите-за-продажба должнички инструменти се намали, загубата се анулира низ добивката или загубата.

Сепак, секое дополнително, идно зголемување на објективната вредност на обезвреднети расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се прикажува во ревалоризационата резерва во капиталот.

Објективната вредност на вложувањата во обврзници за денационализација класификувани како средства расположливи за продажба се утврдува преку последната пазарна цена на овие обврзници наведена во извештајот на Македонска берза која важела на датумот на билансот на состојба, при што разликата до објективната вредност е признаена во билансот на состојба како ревалоризациона резерва.

(ii) **Не-финансиски средства**

Сметководствената вредност на нефинансиските средства на Групацијата, се проценува на секој датум на известување за да се утврди дали постои било каква индикација според која некое средство може да биде обезвреднето. Доколку таква индикација постои, тогаш се проценува надоместувачкиот износ на средството. Загуба поради обезвреднување се признава кога сметководствената вредност на средството, или неговата единица која генерира пари, го надминува неговиот надоместлив износ.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира пари е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството или единицата која генерира пари.

За целите на тестирање на загубите поради обезвреднување, средствата кои не можат да се тестираат индивидуално се групирани заедно во најмалата група на средства којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или единици кои генерираат пари.

Загубите поради обезвреднување се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка. Загубата поради обезвреднување се анулира доколку постои промена во оценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

(л) **Резервирања**

Резервирање се признава доколку, како резултат на минат настан, Групацијата има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери, и за кое е веројатно дека ќе постои одлив на ресурси кои содржат економски користи за подмирување на обврската. Резервирањата се одредени со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и оние ризици, специфични за обврската.

Резервирање за неповолен договор се признава кога очекуваните користи кои што се очекува да се примат од страна на Групацијата од истиот договор се помали од неизбежните трошоци за исполнување на обврските утврдени со договорот. Резервирањето се мери според сегашната вредност на пониските од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред резервирањето да биде воспоставено, Групацијата признава загуба за обезвреднување на средствата кои се поврзани со договорот.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**(љ) Известување по сегменти**

Оперативен сегмент е компонента на Групацијата вклучена во деловни активности од кои може да заработува приходи и да прави расходи, вклучувајќи приходи и расходи поврзани со трансакции со било кои компоненти на Групацијата. Оперативните резултати на оперативните сегменти на Групацијата редовно се прегледуваат од страна на Одбор на Директори на Групацијата со цел за донесување на одлуки во врска со алокација на ресурсите на сегментот и оценување на нивната успешност, и за кои се расположливи дискрециони финансиски информации. Групацијата има само еден известувачки сегмент.

(м) Нови стандарди и правилници

Агенцијата за супервизија на осигурување донесе измени и дополнувања на неколку правилници кои беа објавени во “Службен Весник на Република Северна Македонија” бр.170 на 16 август 2019 година. Со овие измени: се воспоставуваат правила за вреднување на одложени трошоци за стекнување; се променуваат правилата за пресметка на капиталот на друштвата за осигурување; се променуваат правилата за вреднување на недвижностите и се променува основот за признавање на приход од реализирани регресни побарувања. На 31 декември 2019 година, Групацијата е усогласена со новата регулатива на Агенцијата за супервизија на осигурување освен како што е наведено во точка 3 (г) (ii).

(н) Споредбени податоци

Со цел порелевантно да се обезбеди конзистентност во тековната година, компаративните податоци може да бидат променети соодветно. Направените промени не се значајни и се со цел подобрување на споредбеноста, освен оние кои се опишани детално во белешките, доколку истите ги има.

4. Сметководствени проценки и расудувања

Групацијата прави проценки и претпоставки кои влијаат на износите на средствата и обврските. Проценките и со нив поврзаните претпоставки постојано се предмет на преоценување и се темелат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани за кои се верува дека се извесни во соодветните околности.

(i) Клучни извори на несигурност во проценките

Подолу се презентирани проценките и претпоставките во врска со обврските по основ на осигурување. Во белешката 5 се обелоденети факторите на ризик кои произлегуваат од овие договори.

Резерви по договори за осигурување

Претпоставките кои влијаат на прикажаните износи на средства и обврски од осигурување се користат за да се утврди резервата по договори за осигурување, која е доволна за да се покријат обврските кои можат да произлезат од договорите за осигурување, доколку тие можат да се предвидат.

Сепак, земајќи ја во предвид неизвесноста при утврдувањето на резервацијата на неподмирени штети, возможно е крајниот резултат да се разликува од претходно утврдената обврска.

(ii) Општи договори за осигурување

На датумот на извештајот за финансиската состојба се одредуваат резерви за очекуваните трошоци за подмирување на сите штети кои настанале се до тој датум, без оглед дали се пријавени или не, вклучувајќи ги и трошоците за разрешување на штетите, намалени за износите кои се веќе исплатени.

Резервите за штети не се дисконтираат за временската вредност на парите.

Изворите на податоци употребени како влезни информации за градење на претпоставките се типични и интерни за Групацијата, притоа применувајќи детални анализи кои се прават најмалку еднаш годишно. Претпоставките се проверуваат со цел да се утврди дали се конзистентни со информациите од пазарот или други објавени информации.

Групацијата обрнува посебно внимание на тековните трендови.

Проценката на настанатите, но сеуште непријавени штети ("IBNR") генерално е предмет на повисок степен на несигурност во однос на проценките на пријавените штети, за кои што Групацијата располага со повеќе информации. IBNR штетите често може да станат видливи за Групацијата дури неколку години по случувањето на настанот кој ја предизвикал таа штета.

Секоја пријавена штета се проценува поделно, земајќи ги во предвид условите во кои настанала штетата, информациите достапни од проценителите на штети и минатите искуства за големината на слични штети. Проценките по поделните предмети редовно се прегледуваат и се ажурираат со нови информации.

Потешкотиите при проценувањето на резервите се разликуваат кај различните класи на осигурување од повеќе причини, вклучувајќи ги следниве:

- Разлики во условите на договорите за осигурување;
- Различна сложеност на штетите;
- Разлики во тежината на секоја штета;
- Разлики во периодот помеѓу настанувањето и пријавувањето на штетите.

Кај одредени класи на осигурување може да постојат значајни одолговлекувања од моментот на пријавување на штетата до моментот на разрешување на истата, така да не може со сигурност да се знаат конечните трошоци на датумот на извештајот за финансиската состојба.

4. Сметководствени проценки и расудувања (продолжение)

Резерви по договори за осигурување (продолжение)

(ii) Општи договори за осигурување (продолжение)

Вредноста на резервите за настанати а сеуште непријавени штети се проценуваат со примена на статистички методи. Овие методи го екстраполираат развојот на платените и настанати штети, просечниот трошок по штета и конечниот број на штети за секоја година во која се случуваат штетните настани, врз основа на набљудувањата на развојот во претходните години и очекуваните коефициенти на штети.

Клучниот статистички метод кој се применува е методот на верижно скалило - (Chain ladder method) кој користи историски податоци за проценување на очекуваниот исход на платените и настанати штети.

Примената на историски податоци подразбира дека начинот на развој на штетите ќе се повторува и во иднина. Поради тоа што ова не е секогаш така, методите на проценка се менуваат во зависност од условите. Причините може да бидат:

- Економски, правни, политички и социјални трендови (кои резултираат со, на пример разлики во очекуваното ниво на инфлација);
- Промена во портфолиото на договорите за осигурување;
- Влијанието на големите загуби.

Штетите од општите договори за осигурување се плаќаат по настанување на штетата. Договорите се склучуваат на кратки рокови, најчесто за период од една година, при што Групацијата има обврски по сите настанати осигурани настани за времетраењето на договорот.

Пократкиот рок на разрешување на овие штети му овозможува на Групацијата да има поголема сигурност при проценката на трошоците за штети што влијае на пресметката на резерви за настанатите, но сеуште непријавени штети.

Претпоставки

Клучна претпоставка при оценките на Групацијата е искуството со развојот на штетите во минатото. Ова вклучува претпоставки за просечните трошоци за штети, трошоците за решавање на штетите, факторот на инфлацијата и бројот на штети во секоја година. При утврдувањето до која мера влијаат надворешните фактори, како што се судските одлуки и законската регулатива врз оценките се користи расудување.

Клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Групацијата

Одредени клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Групацијата се презентирани подолу.

Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Групацијата прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот).

Класификација на финансиските средства и обврски

Сметководствените политики на Групацијата овозможуваат финансиските средства и обврски да бидат класифицирани во одредени категории, во зависност од условите.

(iii) *Анализа на сензитивност*

Групацијата го има проценето влијанието на промената на одредени клучни варијабли врз добивката или загубата за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

Сензитивноста на добивката за годината и капиталот на промените во принос на вложувањата, настанатите штети и вкупните трошоци на 31 декември 2019 година и 31 декември 2018 година се презентирани во табелата подолу:

4. Сметководствени проценки и расудувања (продолжение)

(iii) Анализа на сензитивност (продолжение)

Анализа на сензитивност

За годината завршена на 31 декември 2019

	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	10,830,322	381,642,402	139,071,770	274%	
Принос од вложувања (+500 п.п.)	11,958,085	382,770,164	139,071,770	276%	2%
Принос од вложувања (-500 п.п.)	9,702,559	380,514,638	139,071,770	274%	-1%
5% зголемување на настанати штети	(6,552,528)	364,259,551	139,071,770	262%	-12%
5% намалување на настанати штети	28,213,171	399,025,251	139,071,770	287%	12%
5% зголемување на вкупните трошоци	(10,330,929)	360,481,150	139,071,770	260%	-15%
5% намалување на вкупните трошоци	31,991,572	402,803,651	139,071,770	290%	15%

За годината завршена на 31 декември 2018

	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	25,932,012	370,475,351	126,159,501	294%	
Принос од вложувања (+500 п.п.)	26,883,580	371,426,920	126,159,501	295%	2%
Принос од вложувања (-500 п.п.)	24,980,443	369,523,783	126,159,501	293%	-1%
5% зголемување на настанати штети	9,956,956	354,500,295	126,159,501	281%	-13%
5% намалување на настанати штети	41,907,068	386,450,407	126,159,501	306%	13%
5% зголемување на вкупните трошоци	7,076,865	351,620,204	126,159,501	280%	-15%
5% намалување на вкупните трошоци	44,787,159	389,330,498	126,159,501	309%	15%

Најзначајно влијание врз (загубата)/добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност има потенцијалната промена на настанатите штети и вкупните трошоци.

При извршувањето на овие анализи претпоставка е дека останатите фактори се константни, а се менува само една варијабла. Треба да се нагласи дека информациите презентирани во табелата погоре се подготвени со примена на детерминистички пристап, така да не постои корелација помеѓу клучните варијабли и анализата не може да се пренесе на нив.

Каде што се смета дека варијаблите се нематеријални, не е проценето влијанието на незначајните промени на овие варијабли. Одредени варијабли може да не бидат материјални во моментот, но доколку се промени нивото на материјалност на одредена варијабла, треба да се направи проценка на влијанието на таа варијабла во иднина.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик**

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето на Групацјата со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се критични за работењето на Групацјата. За општите договори за осигурување целта е да се одберат средства чиј рок и износ при достасување ќе биде усогласен со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по тие договори.

Главната осигурителна активност на Групацјата претпоставува ризик од загуба од лица или организации кои што се директно изложени на ризикот. Овие ризици може да се однесуваат на имот, обврска, здравје, незгода или останати ризици што може да произлезат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и тежината на штетите што произлегуваат од тие договори. Групацјата исто така е изложена и на пазарен ризик преку осигурителните и инвестиционите активности.

Групацјата управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити за осигурување, процедури за одобрување на трансакции со нови производи или производи со кои се надминуваат поставените лимити, ценовни тарифи, централизирано управување со реосигурувањето и следење на вонредни настани.

Стратегија за запишување на полиси за осигурување

Стратегијата на Групацјата за запишување на полиси за осигурување е да се постигне дисперзија со што би се обезбедило многубројно и избалансирано портфолио со слични ризици во текот на повеќе години, со што се намалува променливоста на резултатот.

Стратегијата на Групацјата за запишување на полиси за осигурување е презентирана во годишниот деловен план во кој се утврдени класите за осигурување, територијата на дејствување, како и индустриските сектори во кои Групацјата е подготвена да осигурува. Сите општи договори за осигурување се по природа годишни и осигурителот има право да одбие обновување или продолжување на истите, како и промена на условите на договорот при неговото продолжување.

Стратегија за реосигурување

Групацјата реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал. Групацјата склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста, и тоа од типовите вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик. Исто така Групацјата купува и факултативно реосигурување во одредени специфични случаи.

Факултативните договори мора претходно да бидат посебно одобрени и трошоците по нив редовно се следат.

Договорите за реосигурување содржат кредитен ризик и таквите средства повратени од реосигурителите, се искажуваат по утврдување на загуба за обезвреднување на признаеното средство.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)****Стратегија за реосигурување (продолжение)**

Групацијата редовно ја следи финансиската состојба на реосигурителите и периодично ги проверува договорите со реосигурителите. Раководството на Групацијата ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучувањето на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така раководството на Групацијата редовно ја следи успешноста на програмата за реосигурување. Кредитниот ризик на реосигурувањето е подетално објаснет подолу во оваа белешка.

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Групацијата.

Групацијата активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзија, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските.

Во табелата е презентирано усогласувањето на средствата со обврските согласно законските барања, во врска со средствата што ги покриваат техничките резерви:

Усогласеност на средствата и обврските

	2019	2018
Средства		
Депозити во банки кои имаат дозвола од НБРСМ	239,509,053	184,252,799
Парични средства и средства на банкарски сметки	27,781,972	28,831,433
Хартии од вредност издадени од РСМ или НБРСМ	489,003,139	488,082,790
Акции и удели во инвестициски фондови	163,304,739	149,669,351
	919,598,903	850,836,373
Обврски (технички резерви)		
Резерви по договори за осигурување нето од делот на реосигурителот	379,599,921	369,390,983
Преносна премија нето од делот на реосигурителот	400,046,620	355,929,659
	779,646,541	725,320,643
Усогласеност на средствата и обврските	139,952,362	125,515,730

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, Групацијата е усогласена во поглед на вложувањата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Одговорност кон трети лица**Карактеристики**

Групацијата склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за претрпени повреди од физички лица, вклучувајќи вработени или трети лица. Главно оваа класа на осигурување се однесува на претрпени телесни повреди.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Одговорност кон трети лица (продолжение)

Карактеристики (продолжение)

Времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на разрешување на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието, условите на полисата како и тоа кој суд е надлежен според договорот.

Најголем дел од договорите за осигурување од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така да и крајниот исход е помалку неизвесен. Генерално овие договори резултираат со помала неизвесност во оценките.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку цената, дизајнот на производот, изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Групацијата ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Групацијата се предмет на осигурување.

Главен ризик во договорите за осигурување од одговорност кои резултираат со претрпени телесни повреди е трендот судовите да одредуваат високо ниво на надомест.

При утврдувањето на премијата Групацијата претпоставува дека трошоците ќе се зголемат пропорционално со крајно расположливите информации.

Клучните ризици поврзани со овие договори се поврзани со осигурувањето, конкуренцијата, искуството со штети и евентуалноста осигурениците да преувеличат или измислат штета.

Имот

Карактеристики

Групацијата склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на нивниот имот.

Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно (како што е пожар или кражба) при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде разрешена без одлагање. Соодветно имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети (вклучувајќи го и променливото настанување на природни непогоди). Групацијата исто така е изложена и на ризик од осигурениците да ја преувеличат или измислат штетата. Ова во голема мерка објаснува зошто економските услови се во корелација со профитабилноста на портфолиото на договори за осигурување на имот.

Ризикот од овие осигурувања е ризикот Групацијата да наплати несоодветна премија за различните имоти што ги осигурува. Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и староста на имотот. За осигурувањето на домашен имот, се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа, ова не важи за деловните објекти.

Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и по ризични. Групацијата го реосигурува ризикот пропорционално со задржување на ризикот до определен лимит кој е различен во зависност од типот на производот и територијата.

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**Осигурување на возила***Карактеристики*

Групацијата склучува договори за осигурување на возила на територијата на Република Северна Македонија. Ова осигурување вклучува осигурување и на имот и одговорност кон трети лица и е краткорочно.

За разрешување на штетите во кои се претрпени телесни повреди е потребно повеќе време и се покомплексни да се проценат. Овие видови на осигурување на моторни возила исто така покриваат и штети од одговорност кон трети лица и смртен случај или повреда.

Управување со ризикот

Генерално гледано овие штети се помалку комплексни и е потребно пократок период за да се разрешат, така што тие носат умерен ризик. Групацијата редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на повреди, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети.

Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови и бројот на пријавени штети е поголем во зимските месеци. Исто така тие зависат и од цената на горивото и економските активности, кои што влијаат на сообраќајните активности.

Групацијата го реосигурува ризикот пропорционално со задржување на ризикот до определен лимит кој е различен во зависност од типот на производот и територијата.

Здравствено осигурување*Карактеристики*

Групацијата исто така склучува и договори за здравствено осигурување во Република Северна Македонија.

Според овие договори се исплаќаат средства за покривање на медицински услуги и болнички трошоци во фиксен износ за секој ден поминат во болница од страна на осигуреникот.

Вообичаено осигуреникот е покриен само за дел од медицинските трошоци или му се исплаќа фиксен износ без оглед на реалните трошоци.

Управување со ризикот

Здравственото осигурување е примарно изложено на ризик од потребата за болнички третман. Групацијата управува со ризикот преку медицинско следење со цел да се осигури дека тековните премии се во согласност со здравствената состојба на осигуреникот и неговата фамилијарна медицинска историја.

Развој на штети

Групацијата нема презентирано информација за развојот на штети т.е споредба меѓу исплатените штети и резервата, првенствено поради тоа што тие типично се разрешуваат во рок од една година.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)****Концентрација на ризикот од осигурување**

Главен аспект на ризикот од осигурување со кој се соочува Групацијата е концентрацијата на ризик која може да постои доколку се случи одреден штетен настан кој би можел значително да влијае врз обврските на Групацијата. Ова може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали, но поврзани договори кои би можеле да предизвикаат значителни обврски за Групацијата. Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Концентрација може да настане и кај многу сериозни, ретки настани, како што се природни катастрофи, како и кај настани кои се поврзани со одредени групи или територии.

(i) Географска и секторска концентрација

Ризиците на кои е изложена Групацијата се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Групацијата не е изложена на значително концентрација кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

(ii) Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Групацијата бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително негативно влијание врз паричните текови на Групацијата.

Групацијата управува со овие ризици на следните начини:

- Првенствено ризикот се управува преку склучување на соодветни договори за осигурување. Агентите за осигурување не смеат да склучат договор доколку очекуваните добивки не се пропорционални на ризикот.
- Како второ, овој ризик се управува и преку склучување на договори за реосигурување. Групацијата склучува договори за реосигурување, како што се - вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик, како и целосно реосигурување кое обезбедува заштита од вкупниот ризик. Групацијата редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

Финансиски ризик

Групацијата е изложена на финансиски ризик преку финансиските средства, финансиските обврски, средствата од реосигурување, обврските за осигурување и реосигурување. Поконкретно, главен финансиски ризик е дека приливите по основ на финансиски средства нема да бидат доволни за да се подмират обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување. Финансискиот ризик ги опфаќа ризикот од каматни стапки, валутниот ризик, ликвидносниот ризик и кредитниот ризик.

Цел на Групацијата е да ги усогласи обврските по основ на договорите за осигурување со средства со ист или сличен ризик. Ова и обезбедува на Групацијата сите достасани обврски редовно да ги исплаќа.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

(i) **Каматен ризик**

Изложеноста на Групацијата на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања.

Најголем дел од осигурителните договори се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во краткорочни депозити во банки.

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно осетливи на пазарните каматни стапки бидејќи се недисконтирани и се некаматносни.

Заеднички обврски

Групацијата има обврски кон Националното Биро за Осигурување во сооднос со учеството на Групацијата во штетите кои произлегуваат од осигурување на моторни возила, причинети од непознати сторители или неосигурани возила. Дополнително, Групацијата како и останатите друштва кои се вклучени на пазарот и вршат осигурување на моторни возила, е обврзано да учествува со дел во неисплатените штети кои произлегуваат од осигурувањето на моторни возила, во случај на ликвидирање на било кое осигурително друштво на пазарот, во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето.

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

Каматен ризик (продолжение)

Каматен ризик

За годината завршена на 31 декември 2019

	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка					Некаматоносни
			До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години	
Средства	1,205,996,462	60,976,773	-	-	236,881,097	182,893,326	289,126,533	436,118,733
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	17,225,036	17,225,036	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	652,307,878	-	-	-	138,069,019	61,807,587	289,126,533	163,304,739
Депозити, заеми и останати пласмани	239,509,053	16,536,956	-	-	98,812,078	121,085,739	-	3,074,280
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,625,096	-	-	-	-	-	-	51,625,096
Побарувања од непосредни работи на осигурување	187,010,379	-	-	-	-	-	-	187,010,379
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	8,497,354	-	-	-	-	-	-	8,497,354
Останати побарувања	22,039,694	-	-	-	-	-	-	22,039,694
Парични средства и парични еквиваленти	27,781,972	27,214,781	-	-	-	-	-	567,191
Обврски	980,002,905	-	-	-	-	-	-	980,002,905
Бруто технички резерви	831,271,637	-	-	-	-	-	-	831,271,637
Обврски од непосредни работи на осигурување	5,370,414	-	-	-	-	-	-	5,370,414
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	23,054,153	-	-	-	-	-	-	23,054,153
Останати обврски	120,306,701	-	-	-	-	-	-	120,306,701
Неусогласеност на средствата и обврските	225,993,557	60,976,773	-	-	236,881,097	182,893,326	289,126,533	(543,884,172)

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

Каматен ризик (продолжение)

Каматен ризик

За годината завршена на 31 декември 2018

	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка					Некаматносни
			До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години	
Средства	1,140,323,902	113,037,520	17,750,501	-	211,657,669	152,549,010	175,785,829	469,543,373
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,700,157	16,700,157	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	637,752,141	-	-	-	153,999,865	111,997,980	175,785,829	195,968,467
Депозити, заеми и останати пласмани	184,252,799	68,293,464	17,750,501	-	57,657,804	40,551,030	-	-
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,177,629	-	-	-	-	-	-	51,177,629
Побарувања од непосредни работи на осигурување	172,924,806	-	-	-	-	-	-	172,924,806
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	29,358,872	-	-	-	-	-	-	29,358,872
Останати побарувања	19,326,065	-	-	-	-	-	-	19,326,065
Парични средства и парични еквиваленти	28,831,433	28,043,899	-	-	-	-	-	787,534
Обврски	938,178,988	-	-	-	-	-	-	938,178,988
Бруто технички резерви	776,498,272	-	-	-	-	-	-	776,498,272
Обврски од непосредни работи на осигурување	20,545,779	-	-	-	-	-	-	20,545,779
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	23,792,292	-	-	-	-	-	-	23,792,292
Останати обврски	117,342,645	-	-	-	-	-	-	117,342,645
Неусогласеност на средствата и обврските	202,144,914	113,037,520	17,750,501	-	211,657,669	152,549,010	175,785,829	(468,635,615)

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)*Финансиски ризик (продолжение)***(ii) Кредитен ризик**

Кредитниот ризик претставува сметководствена загуба што би била признаена доколку договорната странка не ги исполни договорените обврски. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Групацијата редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Групацијата е изложена на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Групацијата изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така да концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Групацијата редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

Средства од реосигурување

Групацијата е изложена на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Групацијата склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Групацијата преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Групацијата редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Финансиски инструменти

Управувањето со кредитен ризик на Групацијата во најголема мера е законски регулирано со видовите на дозволени вложувања и ограничување на истите. Друштвото управува со кредитниот ризик така што вложува само во законски дозволени инструменти.

Земајќи во предвид дека Групацијата вложува во орочени депозити во домашни банки, не се очекува некоја од договорените страни да не ги исполни обврските.

Групацијата редовно ја анализира надоместливоста на вложувањата расположливи-за- продажба и дадените заеми и доколку е потребно, одредува соодветна исправка на вредноста.

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(ii) Кредитен ризик (продолжение)

Анализа на максимална
изложеност на кредитен ризик

	Побарувања по основ на осигурување		Други побарувања		Финансиски вложувања расположливи за продажба		Орочени депозити и дадени заеми		Побарувања по основ на реосигурување	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Сметководствена вредност на побарувања за кои Групацијата има издвоено исправка на вредноста	193,971,318	200,061,444	162,053,954	164,707,346	2,159,452	2,159,452	650,000	650,000		
Исправка на вредност на побарувањата	(153,848,726)	(153,862,116)	(159,359,952)	(159,836,087)	(2,159,452)	(2,159,452)	(650,000)	(650,000)	-	-
Сметководствена вредност на побарувањата намалени за исправка на вредноста	40,122,592	46,199,328	2,694,002	4,871,259	-	-	-	-	-	-
Старосна структура на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста										
до 3 месеци	21,815,707	18,973,370	1,931,094	1,726,916	-	-	-	-	20,052	422
од 3 месеци до 12 месеци			39,289	22,761	-	-	-	-	-	-
над 12 месеци			233,226	224,279	-	-	-	-	219,284	219,318
Сметководствена вредност на достасани побарувања за кои Групацијата нема издвоено исправка на вредност	21,815,707	18,973,370	2,203,609	1,973,956	-	-	-	-	239,336	219,740
Недостасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста	125,072,080	107,752,107	17,142,083	12,480,850	652,307,878	637,752,141	239,509,053	184,252,799	8,258,018	29,139,133
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста	340,859,105	326,786,922	181,399,646	179,162,152	654,467,330	639,911,593	240,159,053	184,902,799	8,497,354	29,358,872
Вкупна исправка на вредност	(153,848,726)	(153,862,116)	(159,359,952)	(159,836,087)	(2,159,452)	(2,159,452)	(650,000)	(650,000)	-	-
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалени за исправката на вредноста	187,010,379	172,924,806	22,039,694	19,326,065	652,307,878	637,752,141	239,509,053	184,252,799	8,497,354	29,358,872

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) Валутен ризик

Групацијата е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странска валута и преку средствата и обврските во странска валута.

За да го избегне ризикот од негативното влијание на промената на девизните курсеви, Групацијата претежно има средства и обврски во евра. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Во табелите подолу е прикажана изложеноста на Групацијата на валутен ризик. Во табелите е презентирана сметководствената вредност на средствата и обврските, по валути.

Валутен ризик

За годината завршена на 31 декември 2019

	МКД	ЕУР	Вкупно
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	17,225,036	-	17,225,036
Финансиски вложувања расположливи за продажба	385,324,613	266,983,265	652,307,878
Депозити, заеми и останати пласмани	236,434,773	3,074,280	239,509,053
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	51,625,096	51,625,096
Побарувања од непосредни работи на осигурување	187,010,379	-	187,010,379
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	-	8,497,354	8,497,354
Останати побарувања	15,945,048	6,094,646	22,039,694
Парични средства и парични еквиваленти	27,434,251	347,721	27,781,972
Вкупно средства	869,374,100	336,622,362	1,205,996,462
Бруто технички резерви	831,271,637	-	831,271,637
Обврски од непосредни работи на осигурување	5,221,251	149,163	5,370,414
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	23,054,153	23,054,153
Останати обврски	120,094,257	212,444	120,306,701
Вкупно обврски	956,587,145	23,415,760	980,002,905
Нето вредност	(87,213,045)	313,206,602	225,993,557

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) Валутен ризик (продолжение)

Валутен ризик

За годината завршена на 31 декември 2018

	МКД	ЕУР	УСД	Вкупно
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,700,157	-	-	16,700,157
Финансиски вложувања расположливи за продажба	374,258,042	263,494,099	-	637,752,141
Депозити, заеми и останати пласмани	184,252,799	-	-	184,252,799
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	51,177,629	-	51,177,629
Побарувања од непосредни работи на осигурување	172,924,806	-	-	172,924,806
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	-	29,358,872	-	29,358,872
Останати побарувања	17,314,515	2,011,550	-	19,326,065
Парични средства и парични еквиваленти	28,719,389	112,044	-	28,831,433
Вкупно средства	794,169,708	346,154,194	-	1,140,323,902
Бруто технички резерви	776,498,272	-	-	776,498,272
Обврски од непосредни работи на осигурување	20,545,779	-	-	20,545,779
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	23,792,292	-	23,792,292
Останати обврски	116,995,195	347,450	-	117,342,645
Вкупно обврски	914,039,246	24,139,742	-	938,178,988
Нето вредност	(119,869,538)	322,014,452	-	202,144,914

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Финансиски ризик (продолжение)

(iv) Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност претставува ризик дека Групацијата ќе се соочи со тешкотии при обезбедувањето на средства за да ги подмири обврските што произлегуваат од финансиските инструменти. Ризикот на ликвидност може да произлезе или од неможноста да се продадат финансиски средства во најкус можен рок по нивната објективна вредност; или неспособност на подмирување на обврските кои произлегуваат од договорите; или пак обврските за осигурување доспеале порано за исплата од очекуваното; или пак неспособност да генерира парични средства според предвидувањата.

Најголемиот ризик од ликвидност со кој се соочува Групацијата се дневните барања за расположливите парични средства во однос на појавата на штети од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ликвидноста преку политиката за ризик на ликвидност која определува што го сочинува ризикот на ликвидност за Групацијата; ги утврдува минималните фондови за да излезе во пресрет на итните барања; определува резервен план за финансирање на можните обврски; ги утврдува изворите на финансирање и настаните кои би го активирале планот; концентрацијата на извори на финансирање;

известување за изложеноста на ризик од ликвидност и прегледување на политиката за ризик на ликвидност во однос на нејзината адекватност и во однос на околностите кои се менуваат.

Групацијата е должна да ја одржува својата ликвидност согласно Законот за супервизија на осигурувањето, врз основ на кој капиталот на осигурителното друштво кое се занимава со неживотно осигурување и/или пак реосигурување треба во секој момент да биде барем еднаков на бараната граница на солвентност, пресметана со користење на методот на премија или методот на штета, во зависност од тоа кој метод дава највисок износ.

Групацијата исто така има готовина во банки и други високо ликвидни средства во секој момент, за да се заштити од непотребна концентрација на ризикот и за да биде во можност да ги превземе обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што достасуваат.

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски

Анализата на финансиските средства и обврски на Групацијата во соодветни групи на достасување, според нивниот преостанат период до денот на нивната договорена достасаност е како што следи:

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)***Финансиски ризик (продолжение)*(iv) *Ризик на ликвидност (продолжение)***Ризик на ликвидност**

За годината завршена на 31 декември 2019 е како што следи:

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	17,225,036	17,225,036
Финансиски вложувања расположливи за продажба	163,304,739	-	138,069,019	61,807,587	289,126,533	652,307,878
Депозити, заеми и останати пласмани	-	3,074,280	98,812,078	137,622,695	-	239,509,053
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,625,096	-	-	-	-	51,625,096
Побарувања од непосредни работи на осигурување	125,072,080	40,074,571	21,687,890	175,838	-	187,010,379
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	8,258,018	20,051	-	219,285	-	8,497,354
Останати побарувања	17,668,666	787,692	523,973	3,059,363	-	22,039,694
Парични средства и парични еквиваленти	27,781,972	-	-	-	-	27,781,972
	393,710,571	43,956,594	259,092,960	202,884,768	306,351,569	1,205,996,462
Обврски						
Бруто технички резерви	51,625,096	779,646,541	-	-	-	831,271,637
Обврски од непосредни работи на осигурување	5,370,414	-	-	-	-	5,370,414
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	22,900,796	153,357	-	23,054,153
Останати обврски	119,737,073	-	-	569,628	-	120,306,701
	176,732,583	779,646,541	22,900,796	722,985	-	980,002,905
Рочна неусогласеност	216,977,988	(735,689,947)	236,192,164	202,161,783	306,351,569	225,993,557

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)***Финансиски ризик (продолжение)*(iv) *Ризик на ликвидност (продолжение)***Ризик на ликвидност**

За годината завршена на 31 декември 2018 е како што следи:

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	16,700,157	16,700,157
Финансиски вложувања расположливи за продажба	195,968,468	-	153,999,865	111,997,981	175,785,827	637,752,141
Депозити, заеми и останати пласмани	17,750,501	-	84,189,548	82,312,750	-	184,252,799
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,177,629	-	-	-	-	51,177,629
Побарувања од непосредни работи на осигурување	107,752,107	40,018,816	24,988,135	165,748	-	172,924,806
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	29,139,133	421	-	219,318	-	29,358,872
Останати побарувања	13,023,462	1,630,193	2,021,941	2,650,469	-	19,326,065
Парични средства и парични еквиваленти	28,831,433	-	-	-	-	28,831,433
	443,642,733	41,649,430	265,199,489	197,346,266	192,485,984	1,140,323,902
Обврски						
Бруто технички резерви	5,861,126	770,637,146	-	-	-	776,498,272
Обврски од непосредни работи на осигурување	20,545,779	-	-	-	-	20,545,779
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	23,638,911	153,381	-	23,792,292
Останати обврски	116,512,226	-	-	830,419	-	117,342,645
	142,919,131	770,637,146	23,638,911	983,800	-	938,178,988
Рочна неусогласеност	300,723,602	(728,987,716)	241,560,578	196,362,466	192,485,984	202,144,914

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)***Финансиски ризик (продолжение)*(v) *Управување со капиталот*

Групацијата е должна во секое време да располага со соодветен капитал во однос на обемот на работата и класите во рамките на неживотното осигурување и/или реосигурување, во било кое време најмалку во висина на нивото на маргината на солвентност.

Согласно Законот за супервизија на осигурување, законски утврдениот капитал на Друштвото треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргина на солвентност и на гарантниот фонд од ЕУР 3,000,000.

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- резерви на друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување;
- пренесена нераспределена добивка;
- нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и останати придонеси, како и дивидендата предвидена за исплата), доколку износот на добивка е потврден од овластен ревизор.

При пресметка на основниот капитал на Друштвото за осигурување следните ставки ќе се сметаат за одбитни

- сопствени акции кои ги поседува Друштвото за осигурување;
- долгорочни нематеријални средства;
- пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.
- износот на нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност
- нереализиранаа загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба
- нето негативните ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружни друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина
- непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во член 73-а од Законот за супервизија на осигурување

Пресметката на капиталот на Друштвото е како што следи:

	Ознака	2019	2018
Основен капитал, чл. 69 (I1+I2+I3+I4+I5+I6+I7+I8+I9+I10+I11+I12+I13)	I	353,760,019	333,133,089
Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	I1	234,072,672	234,072,672
Премии од емитирани обични акции	I2	-	-
Законски и статутарни резерви	I3	41,393,755	38,226,612
Пренесена нераспределена добивка	I4	82,787,511	66,722,120
Нераспределена добивка од тековната година	I5	-	-
Сопствени акции кои ги поседува друштвото за осигурување	I6	-	-
Долгорочни нематеријални средства	I7	4,137,836	5,888,315
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година	I8	-	-
Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност	I9	-	-
Нереализирана загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба	I10	356,083	-
Нето негативни ревалоризациски резерви и останатите разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружени друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина	I11	-	-
Останати одбивни ставки поради непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во членот 73-а од ЗСО	I12	-	-
Дополнителен капитал, чл. 71 (II1+II2+II3+II4+II5+II6), доколку не е поголем од 50% од основниот капитал	II	4,446,685	-
Уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	II1	-	-
Премии од емитирани кумулативни приоритетни акции	II2	-	-
Субординирани должнички инструменти	II3	-	-
Хартии од вредност со неодреден рок на доспевање	II4	-	-
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на сопственичките инструменти коишто се расположливи за продажба и мерени по објективна вредност	II5	537,665	-
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на должничките инструменти расположливи за продажба, мерени по објективна вредност	II6	3,909,020	-
Вкупно основен и дополнителен капитал I+II.	III	358,206,704	333,133,089
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	IV	-	-
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	IV1	-	-
Вложувања во субординирани должнички инструменти и други вложувања во правни лица од членот 72 од ЗСО	IV2	-	-
КАПИТАЛ I + II – IV	V	358,206,704	333,133,089
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување)	VI1	139,071,770	126,159,501
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот)	VI2	-	-
Капитал	VI3	358,206,704	333,133,089
Гарантен фонд	VI4	184,456,800	184,485,000
Вишок/(недостаток) на Капитал во однос на Гарантен фонд (VI5 = VI3 - VI4)	VI5	173,749,904	148,648,089
Вишок/недостаток на Капитал (за неживотно осигурување) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување) (VI6 = VI3 - VI1)	VI6	219,134,934	206,973,587
Вишок/недостаток на Капитал (за осигурување на живот) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот) (VI7 = VI3 - VI2)	VI7	-	-

Потребно ниво на маргина на солвентност

Потребното ниво на маргина на солвентност е прикажано подолу:

		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот	
		Тековна година	Претходна година
		100	101
Бруто полисирана премија	1	886,425,348	802,983,157
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0.18	2	110,674,080	110,691,000
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0.16	3	43,451,096	30,085,305
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 18/300	4		
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 16/300	5		
Вкупен износ од Бруто полисирана премија ([6]=[2] + [3] или [6]=[4] + [5])	6	154,125,176	140,776,305
Бруто исплатени штети	7	388,463,635	379,913,138
Нето исплатени штети	8	350,521,856	340,467,227
Коефициент ([9]=[8]/[7] или 0.50, доколку е помал)	9	0.9	0.9
Маргина на солвентност - метод стапка на премија ([10]= [6]*[9])	10	139,071,770	126,159,501
Референтен период (во години)	11	3	3
Бруто исплатени штети во референтниот период	12	1,324,351,578	1,246,153,295
Бруто резерви за штети на крајот на референтниот период	13	397,648,069	392,951,813
Бруто резерви за штети на почетокот на референтниот период	14	551,598,541	544,078,819
Бруто настанати штети ([15]=[12] + [13] - [14])/[11])	15	390,133,702	365,008,763
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 0,26	16	101,434,763	94,902,278
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 0,23	17	0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 26/300	18		
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 23/300	19		
Вкупен износ од Бруто настанати штети ([20]=[16] + [17] или [20]=[18] + [19])	20	101,434,763	94,902,278
Маргина на солвентност - метод стапка на штети ([21]= [20]*[9])	21	91,527,629	85,048,575
Потребно ниво на маргина на солвентност ([22]=max([10],[21]))	22	139,071,770	126,159,501
МС_2 (н.о.): Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност			
		Тековна година	Претходна година
Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност	1	139,071,770	126,159,501

6. ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ

Табелата ја прикажува класификацијата на секоја класа на финансиски средства и обврски на Групаацијата и нивната објективна вредност:

	Кредити и побарувања	Чувани до достасаност	Расположливи за продажба	Останата амортизирана набавна вредност	Вкупна сметководствена вредност	Објективна вредност
31 декември 2019						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	17,225,036	17,225,036	17,225,036
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	652,307,878	-	652,307,878	652,307,878
Депозити, заеми и останати пласмани	-	-	-	239,509,053	239,509,053	239,509,053
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,625,096	-	-	-	51,625,096	51,625,096
Побарувања од непосредни работи на осигурување	187,010,379	-	-	-	187,010,379	187,010,379
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	8,497,354	-	-	-	8,497,354	8,497,354
Останати побарувања	22,039,694	-	-	-	22,039,694	22,039,694
Парични средства и останати парични еквиваленти	27,781,972	-	-	-	27,781,972	27,781,973
Средства	296,954,495	-	652,307,878	256,734,089	1,205,996,462	1,205,996,462
Останати обврски	-	-	-	120,306,701	120,306,701	120,306,701
Бруто технички резерви	-	-	-	831,271,637	831,271,637	831,271,637
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	-	23,054,153	23,054,153	23,054,153
Обврски од непосредни работи на осигурување	-	-	-	5,370,414	5,370,414	5,370,414
Обврски	-	-	-	980,002,905	980,002,905	980,002,905
31 декември 2018						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	16,700,157	16,700,157	16,700,157
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	637,752,141	-	637,752,141	637,752,141
Депозити, заеми и останати пласмани	184,252,799	-	-	-	184,252,799	184,252,799
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	51,177,629	-	-	-	51,177,629	51,177,629
Побарувања од непосредни работи на осигурување	172,924,806	-	-	-	172,924,806	172,924,806
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	29,358,872	-	-	-	29,358,872	29,358,872
Останати побарувања	19,326,065	-	-	-	19,326,065	19,326,065
Парични средства и останати парични еквиваленти	28,831,433	-	-	-	28,831,433	28,831,433
Средства	485,871,604	-	637,752,141	16,700,157	1,140,323,902	1,140,323,902
Останати обврски	-	-	-	117,342,645	117,342,645	117,342,645
Бруто технички резерви	-	-	-	776,498,272	776,498,272	776,498,272
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	-	23,792,292	23,792,292	23,792,292
Обврски од непосредни работи на осигурување	-	-	-	20,545,779	20,545,779	20,545,779
Обврски	-	-	-	938,178,988	938,178,988	938,178,988

7. Оперативни сегменти

Продукти, услуги и главни потрошувачи

Основна дејност на Групацијата е неживотно осигурување, а најзначајни активности на Групацијата се осигурување од незгоди, осигурување на моторни возила, осигурување од пожар, туристичко осигурување, осигурување на домаќинства, како и осигурување на имот и технички преглед на возила. Во овие области на компанијата нуди широк асортиман на производи, за покривање на зголемената побарувачка на пазарот на осигурување во Република Северна Македонија.

Приходот на Групацијата е составен од приходи од премија за осигурување, приходи од вложувања и приходи од реосигурители.

Фирмата нуди услуги за осигурување на некои од најголемите локални компании во областа на производство и дистрибуција на енергија, производство, транспорт и логистика, како и финансиски услуги.

Географски области

При презентирање на информациите врз основа на географските области, приходот се прикажува врз основа на географската локација на потрошувачите, а средствата се прикажуваат врз основа на географската локација на средствата.

Приход од сегменти

Приходот од сегменти се состои од бруто приход од премија за осигурување, приходи од провизии и надомести и финансиски приход.

	Република С. Македонија	Остаток од Европа	Вкупно
2019			
Приходи од бруто премија од осигурување	886,395,676	-	886,395,676
Финансиски приход	22,555,261	-	22,555,261
Приходи од надоместоци од реосигурители	-	9,126,149	9,126,149
Нетековни средства	158,195,821	-	158,195,821
2018			
Приходи од бруто премија од осигурување	802,962,636	-	802,962,636
Финансиски приход	19,030,253	-	19,030,253
Приходи од надоместоци од реосигурители	-	8,321,011	8,321,011
Нетековни средства	166,772,474	-	166,772,474

8. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)

Анализа на остварени премии за 2019 година:

		Бруто полисирана премија	Пренесена премија во реосигурување и соосигурување (-)	Промена во бруто резерви за преносна премија (+/-)	Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурување и соосигурување (+/-)	Нето приходи од премија за осигурување
1	Осигурување од незгода	87,535,062	(843,865)	(4,857,026)	17,257	81,851,428
2	Здравствено осигурување	8,926,979	-	(1,792,107)	-	7,134,872
3	Моторни возила (каска)	136,848,623	(684,278)	(6,132,441)	-	130,031,904
4	Шински возила (каска)	-	-	-	-	-
5	Воздухоплови	-	-	-	-	-
6	Пловни објекти	148,145	-	(40,361)	-	107,784
7	Стока во превоз	4,931,313	(1,277,239)	(73,109)	81,287	3,662,252
8	Имот од пожар	53,663,672	(22,325,054)	60,567	(487,166)	30,912,019
9	Други осигурувања на имот	106,700,856	(35,741,459)	(16,843,360)	4,597,661	58,713,698
10	Одговорност-моторни возила	433,669,097	(16,755,293)	(21,931,187)	-	394,982,617
11	Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-
12	Одговорност-пловни објекти	633,203	-	107,220	-	740,423
13	Општа одговорност	9,384,401	(3,672,265)	(372,149)	329,918	5,669,905
14	Осигурување на кредити	38,776	-	(12,890)	-	25,886
15	Осигурување на гаранции	4,944,902	(722,995)	4,817,955	(28,383)	9,011,479
16	Финансиски загуби	3,424,815	(680,105)	(483,735)	-	2,260,975
17	Правна заштита	-	-	-	-	-
18	Туристичка помош	35,545,832	(274,806)	(1,074,911)	-	34,196,115
Вкупно премии		886,395,676	(82,977,359)	(48,627,534)	4,510,574	759,301,357

8. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (продолжение)

Анализа на остварени премии за 2018 година:

	Бруто полисирана премија	Пренесена премија во реосигурување и соосигурување (-)	Промена во бруто резерви за преносна премија (+/-)	Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурување и соосигурување (+/-)	Нето приходи од премија за осигурување
1 Осигурување од незгода	75,565,051	(568,803)	(916,900)	-	74,079,347
2 Здравствено осигурување	5,460,122	-	(1,697,621)	-	3,762,501
3 Моторни возила (каска)	126,721,234	(1,318,843)	(6,584,687)	(10,233)	118,807,470
4 Шински возила (каска)	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	66,817	-	81,263	-	148,079
7 Стока во превоз	4,057,183	(796,614)	(132,077)	163,602	3,292,094
8 Имот од пожар	57,365,325	(23,309,256)	(2,483,158)	1,837,466	33,410,377
9 Други осигурувања на имот	90,827,614	(33,069,514)	(3,703,407)	101,430	54,156,123
10 Одговорност-моторни возила	395,132,233	(15,493,436)	(4,615,798)	-	375,022,999
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	839,787	-	(2,752)	-	837,035
13 Општа одговорност	8,834,150	(3,137,609)	(173,513)	6,003	5,529,030
14 Осигурување на кредити	-	-	-	-	-
15 Осигурување на гаранции	4,735,666	(583,256)	(4,605,307)	28,382	(424,515)
16 Финансиски загуби	2,860,843	(584,902)	(55,665)	(44,606)	2,175,669
17 Правна заштита	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	30,496,612	(306,279)	1,239,911	-	31,430,244
Вкупно премии	802,962,636	(79,168,512)	(23,649,713)	2,082,042	702,226,453

9. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)

Анализа на настанати штети за 2019 година:

		Вкупно ликвидирани штети	Приходи од регресни побарувања (-)	Учество на реосигурителите во ликвидираните штети (-)	Промени на брuto резервираните штети (+/-)	Промена во резервираните штети за делот на реосигурувањето (+/-)	Нето
1	Осигурување од незгода	27,546,502	-	(358,615)	409,891	-	27,597,778
2	Здравствено осигурување	4,462,498	-	(5,610)	261,796	-	4,718,684
3	Моторни возила (каско)	95,076,221	(4,731,110)	(570,072)	(66,921)	-	89,708,118
4	Шински возила (каско)	-	-	-	-	-	-
5	Воздухоплови	-	-	-	-	-	-
6	Пловни објекти	-	-	-	-	-	-
7	Стока во превоз	11,757	-	(8,631)	82,297	-	85,423
8	Имот од пожар	13,443,381	-	(7,648,967)	(1,526,518)	448,411	4,716,307
9	Други осигурувања на имот	47,806,603	-	(22,723,663)	3,648,061	(2,678,837)	26,052,164
10	Одговорност-моторни возила	174,916,903	(8,342,691)	(1,694,249)	8,142,559	282,487	173,305,009
11	Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-
12	Одговорност-пловни објекти	-	-	(432)	-	-	(432)
13	Општа одговорност	13,048,594	-	(4,747,271)	(6,729,477)	6,011,046	7,582,892
14	Осигурување на кредити	-	-	(432)	-	-	(432)
15	Осигурување на гаранции	-	-	(3,021)	-	-	(3,021)
16	Финансиски загуби	-	-	(66,027)	-	-	(66,027)
17	Правна заштита	-	-	-	-	-	-
18	Туристичка помош	12,151,176	-	(114,789)	474,568	-	12,510,955
	Вкупно	388,463,635	(13,073,801)	(37,941,779)	4,696,256	4,063,107	346,207,418

9. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (продолжение)

Анализа на настанати штети за 2018 година:

	Вкупно ликвидирани штети	Приходи од регресни побарувања (-)	Учество на реосигурителите во ликвидираните штети (-)	Промени на брuto резервираните штети (+/-)	Промена во резервираните штети за делот на реосигурувањето (+/-)	Нето
1 Осигурување од незгода	20,854,406	(18,750)	-	896,919	-	21,732,575
2 Здравствено осигурување	1,120,290	-	-	494,651	-	1,614,941
3 Моторни возила(каско)	89,038,216	(1,824,691)	(815,701)	(5,469,879)	1,860,000	82,787,945
4 Шински возила(каско)	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	972,929	-	-	(614,007)	-	358,922
7 Стока во превоз	942,590	-	-	(918,067)	-	24,523
8 Имот од пожар	31,871,355	-	(13,582,467)	(1,368,285)	(688,329)	16,232,274
9 Други осигурувања на имот	48,921,936	-	(20,049,961)	(12,483,458)	5,054,060	21,442,578
10 Одговорност-моторни возила	168,166,734	(2,898,506)	-	(2,242,615)	(1,957,762)	161,067,851
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	-	-	-	-	-	-
13 Општа одговорност	5,286,086	-	(4,997,781)	(30,526,072)	29,788,491	(449,276)
14 Осигурување на кредити	-	-	-	-	-	-
15 Осигурување на гаранции	-	-	-	-	-	-
16 Финансиски загуби	1,087,354	-	-	(460,213)	-	627,141
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	11,651,241	-	-	2,607,482	-	14,258,723
Вкупно	379,913,138	(4,741,947)	(39,445,911)	(50,083,544)	34,056,460	319,698,197

САВА осигурување а.д. Скопје

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019 година

9. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (продолжение)

Основни коефициенти на работењето

		бруто меродавен коефициент		бруто трошковен коефициент		Бруто комбиниран коефициент (збир од меродавен и трошковен коефициент)		Бруто штетен коефициент	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	Осигурување од незгода	29.1%	34.2%	42.6%	43.7%	71.7%	77.9%	27.6%	31.5%
2	Здравствено осигурување	42.9%	66.2%	39.8%	35.4%	82.7%	101.6%	20.5%	50.0%
3	Моторни возила(каска)	68.0%	69.1%	39.0%	39.6%	107.0%	108.6%	68.8%	66.0%
4	Шински возила(каска)	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
5	Воздухоплови	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
6	Пловни објекти	242.4%	0.0%	55.0%	34.7%	297.4%	34.7%	1456.1%	0.0%
7	Стока во превоз	0.6%	1.9%	44.1%	38.6%	44.8%	40.6%	23.2%	0.2%
8	Имот од пожар	55.6%	22.2%	42.8%	45.6%	98.4%	67.8%	55.6%	25.1%
9	Други осигурувања на имот	41.8%	56.7%	38.4%	42.9%	80.2%	99.6%	53.9%	44.8%
10	Одговорност-моторни возила	41.7%	42.4%	41.7%	42.6%	83.4%	85.1%	41.8%	38.4%
11	Одговорност-воздухоплови	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
12	Одговорност-пловни објекти	0.0%	0.0%	36.3%	35.2%	36.3%	35.2%	0.0%	0.0%
13	Општа одговорност	-290.7%	69.9%	35.7%	39.3%	-255.0%	109.3%	59.7%	138.6%
14	Осигурување на кредити	0.0%	0.0%	0.0%	36.6%	0.0%	36.6%	0.0%	0.0%
15	Осигурување на гаранции	0.0%	0.0%	57.1%	53.8%	57.1%	53.8%	0.0%	0.0%
16	Финансиски загуби	22.4%	0.0%	40.1%	45.6%	62.4%	45.6%	38.0%	0.0%
17	Правна заштита	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
18	Туристичка помош	44.9%	36.6%	47.3%	45.6%	92.3%	82.2%	38.2%	34.2%
Неживотно осигурување		41.7%	45.4%	41.3%	42.5%	83.0%	87.9%	46.7%	42.3%

10. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2019	2018
Приходи од камати од депозити во банки	3,614,572	3,648,236
Приходи од камати од Гарантен фонд	367,436	432,633
Приходи од камати по обврзници	13,754,750	13,242,979
Капитална добивка од продажба на акции и удели	3,490,977	1,097,487
Позитивни курсни разлики	1,327,526	608,918
Останати приходи од камати	-	1,116
Вкупно	22,555,261	19,031,369

Во текот на годината Групацијата оствари поголема капитална добивка од продажба на удели во однос на минатата година.

11. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ

	2019	2018
Приходи од Гарантен фонд по регресни побарувања	3,348,698	4,256,398
Приходи за услужни штети	1,586,338	1,106,175
Останати осигурително технички приходи	2,177,333	422,716
Приходи од претходни години	1,187,791	-
Вкупно	8,300,160	5,785,289

Во текот на годината Групацијата оствари зголемена наплата на регреси презентирани во позицијата Останати осигурително технички приходи.

12. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	2019	2018
Отпис на останати обврски	373,318	714,532
Приходи од камати по задоцнети плаќања	3,016,612	4,777,698
Приходи по процесни трошоци	1,795,743	1,901,021
Приходи од технички прегледи и други услуги	7,854,723	9,238,480
Останати приходи	845,149	1,348,243
Вкупно	13,885,545	17,979,974

13. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

	2019	2018
Трошоци за провизија	71,940,303	65,457,772
Трошоци за вработени во продажна мрежа	113,720,951	96,997,531
Трошоци за маркетинг	16,255,280	17,796,812
Трошоци за репрезентација	8,432,526	8,273,466
Трошоци за печатење обрасци	2,265,034	2,376,403
Промена во одложени трошоци за стекнување	(1,614,915)	(4,441,048)
Вкупно трошоци за стекнување	210,999,179	186,460,936
Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	12,761,437	12,695,533
Трошоци за вработените	70,273,836	61,754,299
Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност	4,706,996	993,916
Закупнина	21,691,339	18,681,386
Трошоци за телекомуникации	7,337,162	6,518,914
Професионални и интелектуални услуги	13,135,959	13,479,292
Трошоци за енергија и комунални услуги	4,138,607	3,161,695
Банкарски услуги, платен промет	3,013,635	2,901,190
Трошоци за услуги за одржување	4,309,071	4,128,959
Трошоци за обезбедување	1,753,646	1,456,253
Административни такси	813,783	894,413
Трошоци за канцелариски и потрошен материјал	2,000,346	1,749,789
Отпис на ситен инвентар	1,409,470	598,294
Трошоци за потрошено гориво и топлотна енергија	1,811,563	1,723,794
Трошоци за надомест на службени патувања	2,083,380	2,864,501
Трошоци за стручно усовршување	647,950	734,242
Трошоци за спонзорства и донации	2,746,454	1,896,896
Трошоци за јубилејни награди и отпремнини	8,087,479	1,053,960
Останати трошоци	6,059,001	4,883,917
Вкупно административни трошоци	168,781,114	142,171,243
Нето трошоци за спроведување на осигурувањето	379,780,293	328,632,179

Трошоците за вработените се искажани на позициите трошоци за вработени во продажна мрежа и трошоци за вработени. Ги опфаќаат платите на вработените, регрес, отпремнина и други лични примања.

Трошоци за вработени се поголеми во тековната година во однос на минатата поради исплати на суми по спогодба за прекин на менаџерски договори.

Останати трошоци се поголеми поради извршена резервација за остварена дополнителна провизиска стапка на вработени во продажна мрежа за 2019 година.

Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност во тековната година се поголеми во однос на минатата поради зголемување на реализација на промотерските договори.

14. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2019	2018
Трошоци за камати по кредити	-	128,228
Негативни курсни разлики	1,373,012	575,254
Вкупно	1,373,012	703,482

15. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ

	2019	2018
Противпожарен придонес и придонес за безбедност во сообраќајот	16,013,517	15,174,072
Трошоци за неосигурани возила	12,088,479	12,571,117
Трошоци за финансирање на АСО и НБО	9,479,399	9,137,648
Останати трошоци за осигурување	3,558,897	3,651,331
Вкупно	41,140,292	40,534,168

16. ОСТАНАТИ РАСХОДИ

	2019	2018
Расходи за извршени услуги	158,210	92,837
Негативни курсни разлики	360,596	727,653
Загуба/(Ослободување на загуба) од обезвреднување на останати побарувања освен премија на осигурување	(476,134)	(190,468)
Расходи за камата за задоцнето плаќање	147	5,315
Останати расходи	901,981	1,604,242
Вкупно	944,800	2,239,579

17. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Пресметката на основната/разводната заработка по акција на 31 декември 2019 година е направена врз основа на добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции во износ од МКД 10,830,322 (2018: МКД 25,932,012) и пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината завршена на 31 декември 2019 година од 18,326 (2018: 18,326).

Добивка расположива за имателите на обичните акции

	2019	2018
Нето добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	10,830,322	25,932,012

Пондериран просечен број на обични акции

Број на акции

Издадени обични акции на 1 јануари	18,326	18,326
Издадени во текот на годината	-	-
Пондериран просечен број на обични акции на 31 декември	18,326	18,326

Основна/разводната добивка по акција (денари)	591	1,415
---	-----	-------

18. ДАНОК НА ДОБИВКА

	2019	2018
Данок на добивка	3,017,608	3,524,575
Вкупно	3,017,608	3,524,575
Бруто добивка	13,847,930	29,456,587
Пресметан данок по стапка од 10%	1,384,793	2,945,659
Зголемување за непризнати расходи за даночни цели	1,966,823	989,183
Загуба за годината за која не е признаено одложено даночно средство	(159,785)	-
Намалување на даночна основа за износ на реинвестирана добивка	(174,223)	(410,267)
Данок на добивка	3,017,608	3,524,575
Ефективна даночна стапка	21.79%	11.97%

19. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер и лиценци	Вкупно
Набавна вредност		
На 1 јануари 2018	133,028,655	133,028,655
Набавки	2,696,553	2,696,553
Отпис	(2,537)	(2,537)
На 31 декември 2018	135,722,671	135,722,671
На 1 јануари 2019	135,722,671	135,722,671
Набавки	4,137,370	4,137,369
На 31 декември 2019	139,860,041	139,860,041
Акумулирана амортизација		
На 1 јануари 2018	124,286,662	124,286,662
Амортизација за годината На 31 декември 2018	5,353,391	5,353,391
На 1 јануари 2019	129,640,053	129,640,053
Амортизација за годината На 31 декември 2019	5,940,222	5,940,222
На 31 декември 2019	135,580,275	135,580,275
Сметководствена вредност		
На 1 јануари 2018	8,741,993	8,741,993
На 31 декември 2018	6,082,618	6,082,618
На 1 јануари 2019	6,082,618	6,082,618
На 31 декември 2019	4,279,766	4,279,766

20. ЗЕМЈИШТЕ, НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА

	Објекти за дејност	Објекти кои не се наменети за основна дејност	Опрема	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2018	267,163,207	1,762,352	61,292,032	330,217,591
Набавки	681,849	-	1,401,034	2,082,883
Отпис/отуѓување	-	-	(5,479,739)	(5,479,739)
На 31 декември 2018	267,845,056	1,762,352	57,213,327	326,820,735
На 1 јануари 2019	267,845,056	1,762,352	57,213,327	326,820,735
Набавки	49,853	-	4,355,448	4,405,301.00
Отпис/отуѓување	-	-	(555,582)	(555,582)
На 31 декември 2019	267,894,909	1,762,352	61,013,193	330,670,454
Акумулирана амортизација				
На 1 јануари 2018	121,918,187	1,762,352	40,495,678	164,176,217
Амортизација за годината	2,123,903	-	5,218,240	7,342,142
Отпис	-	-	(5,387,479)	(5,387,479)
На 31 декември 2018	124,042,089	1,762,352	40,326,439	166,130,880
На 1 јануари 2019	124,042,089	1,762,352	40,326,439	166,130,880
Амортизација за годината	2,128,279	-	4,692,935	6,821,214
Отпис	-	-	(477,461)	(477,461)
На 31 декември 2019	126,170,368	1,762,352	44,541,913	172,474,633
Сметководствена вредност				
На 1 јануари 2018	145,245,020	-	20,796,354	166,041,374
На 31 декември 2018	143,802,966	-	16,886,889	160,689,855
На 1 јануари 2019	143,802,966	-	16,886,889	160,689,855
На 31 декември 2019	141,724,541	-	16,471,280	158,195,821

На 31 декември 2019 година, Групацџата нема дадени недвижности и опрема под залог (2018: нема).

21. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ

	2019	2018
Вложувања во заеднички контролирани ентитети		
Вложувања во Гарантен фонд	17,225,036	16,700,157
Вкупно финансиски пласмани	<u>17,225,036</u>	<u>16,700,157</u>

Вложување во Гарантниот фонд претставува депозит за членување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија. Националното биро за Осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународното осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Депозитите на членовите се чуваат на посебна сметка во банка и Бирото е обврзано да не ги вложува и да го врати депозитот на секој член при престанување на нивното работење со осигурување на моторни возила.

22. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	2019	2018
А. Вложувања во должнички хартии од вредност		
Државни хартии од вредност со рок на доспевање до 1 год.	138,069,019	153,999,864
Државни хартии од вредност со рок на доспевање над 1 год.	350,934,120	334,082,926
Акции и удели во инвестициски фондови	163,304,739	149,669,351
Вкупно	<u>652,307,878</u>	<u>637,752,141</u>
Б. Вложувања во акции и останати сопственички инструменти		
Табак АД Охрид под 5%	2,159,452	2,159,452
Вкупно	<u>2,159,452</u>	<u>2,159,452</u>
Оштетување на вложувања во акции кои не котираат на официјален пазар	(2,159,452)	(2,159,452)
Вкупно	<u>-</u>	<u>-</u>
Вкупно вложувања расположливи за продажба	<u>652,307,878</u>	<u>637,752,141</u>
Котирани	209,419,726	201,264,245
Некотирани	442,888,152	436,487,896
Вкупно	<u>652,307,878</u>	<u>637,752,141</u>

На 31 декември 2019 година, Групацијата има вложувања расположливи за продажба во државни обврзници за денационализација и континуирани обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Северна Македонија. Овие обврзници се со рок на доспевање од 1 до 30 години и каматни стапки од 2% до 4.5%.

23 ДЕПОЗИТИ, ЗАЕМИ И ОСТАНАТИ ПЛАСМАНИ

	2019	2018
Орочени депозити во домашни банки	239,509,053	184,252,799
Вкупно депозити	239,509,053	184,252,799
Дадени заеми	650,000	650,000
Исправка на вредноста на дадените заеми	(650,000)	(650,000)
Вкупно дадени заеми	-	-
Вкупно	239,509,053	184,252,799

На 31 декември 2019 година, Групацијата има депозити орочени во домашни банки со рок на доспевање од 1 месец до 3 години и каматни стапки до 2.5%.

24. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2019	2018
Побарувања произлезени од договори за осигурување	332,037,502	318,062,760
Побарувања од застапници и посредници	8,821,603	8,724,162
Вкупно побарувања	340,859,105	326,786,922
Исправка на вредноста на побарувањата	(149,227,727)	(149,353,209)
Исправка на вредноста на побарувањата од застапници во осигурувањето и посредници	(4,620,999)	(4,508,906)
Вкупно исправка на вредност на побарувањата	(153,848,726)	(153,862,116)
Вкупно	187,010,379	172,924,806

Зголемувањето на побарувањата од непосредни работи на осигурување се должи на поголема премија остварена во тековната година во однос на минатата. Движењето на исправката на вредноста на побарувањата произлезени од договори за осигурување во текот на годината е како што следи:

	2019	2018
На 1 јануари	153,862,115	164,978,774
Дополнителна исправка на вредност во добивката или загубата	8,056,904	14,226,472
Ослободување на исправка на вредност	(8,070,293)	(25,343,131)
На 31 декември	153,848,726	153,862,115

25. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2019	2018
Побарувања за аванси, депозити и кауции	3,901,946	4,326,753
Побарувања по основ на камати	11,656,687	11,704,637
Други побарувања од вработени	345,624	279,463
Побарувања по основ на регрес	8,376,902	8,958,156
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	11,684,077	8,878,639
Останати побарувања	145,434,410	145,014,504
Вкупно бруто останати побарувања	181,399,646	179,162,152
Исправка на вредност на побарувања по основ на камати	(10,060,607)	(10,060,607)
Исправка на вредност на побарувања по основ на регрес	(7,448,060)	(7,924,194)
Исправка на вредност на останати побарувања	(141,851,285)	(141,851,286)
Вкупно исправка на вредност на останати побарувања	(159,359,952)	(159,836,087)
Вкупно нето вредност на останати побарувања	22,039,694	19,326,065

Во рамки на позицијата Останати побарувања Групацијата евидентира побарувања по основ на судски спор со Македонска Банка во износ од 113 милиони денари. Овие побарувања се со 100% исправка на датумот на известување поради тоа што раководството смета дека е повеќе од веројатно дека спорот ќе биде изгубен и истите нема да се наплатат.

Движењето на исправката на вредност е како што следи:

	2019	2018
На 1 јануари	159,836,086	160,034,887
Дополнителна исправка на вредност на регресни побарувања	477,230	332,158
Ослободување на исправката на вредност	(953,364)	(530,959)
На 31 декември	159,359,952	159,836,086

26. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2019	2018
Денарски сметки во домашни банки	26,947,184	28,015,370
Парични средства во благајна	567,191	787,164
Девизни сметки во домашни банки	308,802	70,104
Вкупно парични средства	27,823,177	28,872,638
Исправка на вредност за жиро сметка во Македонска Банка	(41,205)	(41,205)
Вкупно исправка на вредност	(41,205)	(41,205)
Вкупно	27,781,972	28,831,433

27. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерски капитал

Во број на акции	Обични акции	
	2019	2018
На 1 јануари - целосно платени	18,326	18,326
На 31 декември - целосно платени	18,326	18,326

На 31 декември 2019 година одобриот акционерски капитал се состои од 18,326 обични акции со номинална вредност од 207.6779 ЕУР по акција. Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на глас на Собрание на Групацјата за еквивалент од една обична акција. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса. Сите издадени акции се целосно платени.

За годината завршена на 31 декември 2019 и по денот на известување Групацјата нема објавено дивиденди (2018: нема).

Акционерската структура на Друштвото е:

	Број на акции	% на учество
Позаваровалница САВА дд Словенија	16,964	92.57%
МТ ДОО Штип	920	5.02%
Останати помали акционери (под 5%)	442	2.41%
	18,326	100.00%

Резерви на сигурност

Според Законот за супервизија во осигурувањето, Друштвото треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерви на сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва за финансиски средства расположливи за продажба го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

Добивка издвоена за реинвестирање

Во текот на 2018 и 2019 година, Групацјата изврши инвестициски вложувања од добивката во материјални и нематеријални средства за проширување на дејноста. Даночната основа беше намалена за износот на вложувањата од добивката од претходната година. Реинвестираната добивка не може да се распределува како дивиденда во следните периоди. Вкупната кумулативна добивка издвоена за реинвестирање во 2019 година изнесува МКД 25,102,919 (2018: МКД 21,578,716).

САВА осигурување а.д. Скопје

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019

28. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	2019			2018		
	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Пријавени штети	259,035,884	18,098,706	240,937,178	248,371,313	22,436,201	225,935,112
Настанати, но непријавени штети	125,165,150	3,890,379	121,274,771	132,395,948	3,615,990	128,779,958
Други технички резерви	17,387,972	-	17,387,972	14,675,914	-	14,675,914
Преносна премија	429,682,631	29,636,011	400,046,620	381,055,097	25,125,438	355,929,659
	831,271,637	51,625,096	779,646,541	776,498,272	51,177,629	725,320,643

Движење во преносната премија и резервите за штети во 2019 година:

	Преносна премија			Резерви за штети и др. технички резерви			Технички резерви		
	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето
1 Осигурување од незгода	26,592,697	17,257	26,575,440	19,704,465	-	19,704,465	46,297,162	17,257	46,279,905
2 Здравствено осигурување	3,599,535	-	3,599,535	942,958	-	942,958	4,542,493	-	4,542,493
3 Моторни возила(каско)	77,117,144	-	77,117,144	22,772,871	-	22,772,871	99,890,015	-	99,890,015
4 Шински возила(каско)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	67,621	-	67,621	-	-	-	67,621	-	67,621
7 Стока во превоз	985,660	309,576	676,084	82,155	-	82,155	1,067,815	309,576	758,239
8 Имот од пожар	28,869,281	7,784,157	21,085,124	9,373,441	1,047,387	8,326,054	38,242,722	8,831,544	29,411,178
9 Други осигурувања на имот	60,632,301	20,802,549	39,829,752	11,071,391	3,131,855	7,939,536	71,703,692	23,934,404	47,769,288
10 Одговорност-моторни возила	217,684,451	-	217,684,451	312,592,684	1,675,275	310,917,409	530,277,135	1,675,275	528,601,860
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	328,555	-	328,555	-	-	-	328,555	-	328,555
13 Општа одговорност	6,352,610	722,472	5,630,138	20,688,841	16,134,568	4,554,273	27,041,451	16,857,040	10,184,411
14 Осигурување на кредити	12,888	-	12,888	-	-	-	12,888	-	12,888
15 Осигурување на гаранции	4,151	-	4,151	-	-	-	4,151	-	4,151
16 Финансиски загуби	2,008,497	-	2,008,497	-	-	-	2,008,497	-	2,008,497
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	5,427,240	-	5,427,240	4,360,200	-	4,360,200	9,787,440	-	9,787,440
Вкупно	429,682,631	29,636,011	400,046,620	401,589,006	21,989,085	379,599,921	831,271,637	51,625,096	779,646,541

САВА осигурување а.д. Скопје
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019

28. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (продолжение)

Движење во преносната премија и резервите за штети во 2018 година:

		Преносна премија			Резерви за штети и др. технички резерви			Технички резерви		
		Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето
1	Осигурување од незгода	21,735,671	-	21,735,671	18,017,623	-	18,017,623	39,753,294	-	39,753,294
2	Здравствено осигурување	1,807,502	-	1,807,502	681,184	-	681,184	2,488,686	-	2,488,686
3	Моторни возила(каско)	70,984,748	-	70,984,748	22,839,635	-	22,839,635	93,824,383	-	93,824,383
4	Шински возила(каско)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Пловни објекти	26,872	-	26,872	-	-	-	26,872	-	26,872
7	Стока во превоз	912,695	228,290	684,405	-	-	-	912,695	228,290	684,405
8	Имот од пожар	28,930,054	8,271,323	20,658,731	10,899,937	1,455,566	9,444,371	39,829,991	9,726,889	30,103,102
9	Други осигурувања на имот	43,788,556	16,204,888	27,583,668	7,250,743	493,250	6,757,493	51,039,299	16,698,138	34,341,161
10	Одговорност-моторни возила	195,753,685	-	195,753,685	304,449,984	1,957,762	302,492,222	500,203,669	1,957,762	498,245,907
11	Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Одговорност-пловни објекти	435,804	-	435,804	-	-	-	435,804	-	435,804
13	Општа одговорност	5,980,219	392,555	5,587,664	27,418,350	22,145,613	5,272,737	33,398,569	22,538,169	10,860,401
14	Осигурување на кредити	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Осигурување на гаранции	4,822,300	28,382	4,793,918	-	-	-	4,822,300	28,382	4,793,918
16	Финансиски загуби	1,524,676	-	1,524,676	-	-	-	1,524,676	-	1,524,676
17	Правна заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Туристичка помош	4,352,315	-	4,352,315	3,885,719	-	3,885,719	8,238,034	-	8,238,034
Вкупно		381,055,097	25,125,438	355,929,659	395,443,175	26,052,191	369,390,984	776,498,272	51,177,629	725,320,644

29. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ

	2019	2018
Долгорочни резервирања по основ на отпремнини за пензионирање, јубилејни награди и останати резервирања	20,293,236	12,205,757
Вкупно	20,293,236	12,205,757

Зголемувањето во однос на минатата година се должи на резервација за дополнителна провизија за вработени во продажна мрежа за 2019 година.

30. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2019	2018
Обврски по штети	4,622,898	20,545,778
Останати обврски од непосредни работи на осигурување	667,516	1
Обврски кон Гарантен Фонд	80,000	-
Вкупно	5,370,414	20,545,779

31. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2019	2018
Обврски за примени аванси по основ премија за осигурување и надомест на штети	101,163,492	100,660,100
Обврски кон вработени по основ на плати и придонеси	17,478,411	13,927,569
Обврски за провизија	7,993,760	6,289,463
Обврски по основ на законски пропишани давачки	5,207,748	3,660,010
Обврски кон добавувачи	4,916,326	5,527,127
Останати обврски	1,137,100	1,205,945
Вкупно	137,896,837	131,270,214

32. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ

Обврските по неотповиклив оперативен лизинг се како што следи:

	2019	2018
Помалку од една година	1,955,209	1,572,193
Вкупно	1,955,209	1,572,193

33. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

Согласно локалната законска регулатива, Групацијата вонбилансно евидентира резервација за пријавени штети по основ на непознати и неосигурани моторни возила и кореспондентски штети. Средствата и обврските по овој основ на 31 декември 2019 година изнесуваат МКД 45,166,746 денари. Групацијата нема дополнителни обврски по овој основ.

34. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ ЛИЦА

Групацијата е во доминантна сопственост на Позаваровалница САВА дд од Словенија која поседува 92.57% од вкупниот акционерски капитал на Групацијата, и како таква припаѓа на Групацијата на САВА РЕ од Словенија. Побарувањата од, обврските кон како и соодветните приходи и расходи со матичното друштво, останатите друштва во Групацијата и придружените друштва во 2019 и 2018 година се како што следува:

Салда и трансакции со САВА РЕ (матично друштво)

	2019	2018
Побарувања од реосигурувачите за удели во штети	8,175,173	29,128,246
Побарувања од реосигурувачите по основ на провизија	2,538,518	1,465,360
Обврски кон реосигурувачите	9,297,417	11,863,546
Дел за реосигурителот во бруто резерви за преносна премија	14,479,751	12,063,809
Дел за реосигурителот во бруто резерви за штети	4,553,050	2,623,455
Расход по основ на пренесена премија во реосигурување	62,367,677	60,450,606
Приход од удел на реосигурувачот во штети	12,626,737	33,479,101
Приход од провизија од реосигурување	7,978,251	6,846,230
Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурување	2,415,943	1,521,417
Промени во резервирани штети за делот на реосигурување	(1,659,581)	(4,219,246)

Салда и трансакции со ентитети под заедничка контрола

	2019	2018
Побарувања по основ на премија	357,129	301,466
Останати побарувања	200,137	-
Обврски кон реосигурувачите	303,995	-
Дел за реосигурителот во бруто резерви за штети	899,986	1,170,000
Останати обврски	88,681	-
Расход по основ на пренесена премија во реосигурување	3,929,341	3,299,999
Промени во резервирани штети за делот на реосигурување	269,995	-
Приходи по основ на премија за осигурување	664,385	-
Приход од удел на реосигурувачот во штети	-	1,169,999
Приход од провизија од реосигурување	275,044	231,007
Приходи од др. за осигурување по над. за обработка на услужни штети	315,770	76,199
Бруто исплатени штети	(521,131)	(324,089)

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

	2019	2018
Вкупен надомест на клучен менаџерски персонал	15,149,822	16,060,493
Надомест за отпремнини	6,559,124	-
Вкупно	21,708,946	16,060,493

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Групацијата дејствува во областа на осигурувањето и е предмет на судски постапки кои произлегуваат од неговото редовно работење. Тие се предмет на детална анализа од страна на Групацијата и врз основа на очекуваниот исход се вклучени во резервите за пријавени штети (види белешка 28). Во дополние Групацијата е предмет на судски постапки кои не произлегуваат од договори за осигурување. Раководството не верува дека крајниот исход од овие постапки ќе има негативно материјално влијание на резултатите на Групацијата.

Неизвесни даночни обврски

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Групацијата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години од поднесување на даночната пријава за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски коишто во оваа фаза не може да бидат утврдени со разумна точност. Сепак, раководството на Групацијата смета дека не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат материјално значајни обврски по овој основ.

Преземени обврски

До датумот на изготвување на финансиските извештаи, Групацијата нема преземени обврски.

36. УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2019 година Друштвото е усогласено со барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви. Друштвото има доволно средства за покривање на техничките резерви и покривање на капиталот во целост.

37. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

По денот на изготвување на овие финансиски извештаи не се случиле настани од материјално значење, а кои бараат корекција или обелоденување во финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2019.

Годишен
извештај за
работењето

КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ЗА
2019 ГОДИНА НА САВА
ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

Содржина:

1	ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА	4
I.	ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО	5
2	ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ	6
3	РАКОВОДНИ ЛИЦА	9
II.	ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО	10
1	ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО	11
1.1	Најважни настани на Друштвото	11
1.2	Најважни настани во 2019 година	12
2	РАЗВОЈ ВО 2019 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2020	13
2.1	Визија, мисија и вредности	13
2.2	Профил на Друштвото	13
2.3	Дејност на Друштвото	15
2.4	Позначајни случувања за 2019 година	16
2.5	Развој во 2019	17
2.6	Очекуван иден развој во 2019	18
2.7	Опис на главните опасности и несигурности со кои се соочуваше Друштвото	19
3	КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ	20
3.1	Стретешки насоки на Друштвото	20
3.2	Исполнување на деловните цели	21
3.3	Овластени ревизори	21
3.4	Материјални фактори на ризик	22
3.5	Зделки со заинтересирана страна	24
3.6	Големи зделки	24
3.7	Измени во основната главнина и во резултатите за извештајниот период	25
3.8	Промена во сопственичката структура	25
3.9	Акционерски капитал и сопственичка структура	25
3.10	Организациона шема	27
3.11	Подружници на Друштвото	28
3.12	Податоци за продажната мрежа	31

4	ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО	32
4.1	Макроекономски движења во 2019 и очекувања во 2020	32
4.2	Осигурителен пазар	36
III.	АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ	39
1	КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	40
1.1	Најважни финансиски показатели за 2019 година.....	40
2	ПРЕМИЈА.....	41
2.1	Број на склучени договори за осигурување.....	41
2.2	Полисирана премија	42
2.2.1	Бруто полисирана премија по класи на осигурување	42
2.2.2	Структура на бруто полисирана премија	43
2.2.3	Полисирана премија по дистрибуциски канали	44
3	ШТЕТИ.....	45
3.1	Број на ликвидирани штети.....	45
3.2	Износ на ликвидирани штети.....	46
3.2.1	Ликвидирани штети по класи на осигурување	46
3.2.2	Структура на штети.....	47
3.2.3	Ликвидирани штети по дистрибуциски канали	48
3.2.4	Штети / премија (loss ratio)	49
4	РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ	50
4.1	Број на резервирани штети	50
4.2	Износ на резервирани штети	51
4.2.1	Бруто резервирани штети	51
4.2.2	Структура на бруто резервирани штети	51
5	РЕОСИГУРУВАЊЕ.....	52
6	ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	54
6.1	Бруто технички резерви.....	54
6.1.1	Бруто технички резервации по класи на осигурување	54
6.1.2	Структура на бруто технички резервации.....	55
6.2	Нето технички резерви	55

6.2.1	Нето технички резервации по класи на осигурување	55
6.2.2	Структура на нето технички резервации.....	57
IV. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА СТЕЈШН ДООЕЛ СКОПЈЕ		58
7	ПРОДУКЦИЈА НА ТЕХНИЧКАТА СТАНИЦА.....	59
8	КОСОЛИДИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ.....	60
8.1	Консолидиран резултат од работењето.....	60
9	КОНСОЛИДИРАНА ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА	61
9.1	Консолидирана актива и пасива	61
9.2	Косолидиран капитал и резерви	63
IV. ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО		64
1	УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	65
1.1	Стратешки насоки од областа на управување со човечки ресурси	65
1.2	Клучни активности од областа на управување со кадри во 2019 година	65
1.3	Вработување и структура на вработени.....	65
1.3.1	Вкупен број на вработени во Друштвото	66
1.3.2	Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време).....	68
1.3.3	Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование	68
1.3.4	Вработени во Друштвото врз основа на возраст.....	68
1.3.5	Вработени во Друштвото врз основа на пол	68
2	ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА	69

1 ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА

Почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели,

Овогодинешното обраќање до сите вас го започнуваме со искрено задоволство, горди на досегашните успеси и достигнувања, и со надеж за остварување на уште повисоки цели во иднина.

Во изминатата година, работење како секогаш - со многу посветеност, стручност и слух за потребите на нашите клиенти. Тоа се гледа и во финансиските резултати, односно Сава осигурување а.д. Скопје ја заврши 2019 година со позитивен финансиски резултат во износ од 15.445.785 денари пред оддачување. Уште еднаш ја утврдивме стабилната позиција и оценката за добар рејтинг на македонскиот осигурителен пазар. Во услови на тешка конкуренција, кој оваа година заклучно со третиот квартал порасна во делот на неживотното осигурување за 6,2%, Сава успеа да порасне во истиот период во своето портфолио со значајни 10,1%. Сето ова е резултат на успешниот тим кој работи во нашата компанија, резултат на нашите стратешки определби и иновативните активности и проекти кои Сава ги воведува веќе неколку години наназад.

Покрај бројките, би сакале да се осврнеме на неколку значајни работи кои што со задоволство и гордост ги нагласуваме во секоја можна ситуација.

Преку нашата секојдневната работа и комуникација, преку иновативните решенија за нашите клиенти, со креирање на осигурувања по мерка, со брзата и коректна исплата на штети, нашите осигуреници и деловни соработници во нас препознаваат сериозен и стабилен партнер, со висока корпоративна култура заснована на транспарентно и тимско работење. Зад сите овие процеси стои професионален, одлично организиран и посветен тим од повеќе од 200 вработени; моќна мрежа од продажни канали, подружници и агенти, онлајн продажба, банкоосигурување; сопствена станица за технички преглед, сопствен 24/7 контакт-центар и сопствен асистентски центар за организација и координација на помош.

Годината помина во знакот на имплементирање на уште еден нов продукт, во кој Сава повтороно е предводник на пазарот. Тоа е продуктот Осигурување на побарувања. Долго и внимателно го следевме нашиот и регионалниот пазар за да оформиме и обезбедиме најквалитетно можно покритие.

Остануваме лидери на пазарот со проектот за банкоосигурување, кој продолжува успешно да функционира и расте.

Исто така, ја проширивме соработката во делот на Гаранциско осигурување со Нептун во делот на мобилна и техничка опрема.

Во семејството на нашата групација Сава Ре - Сава пензискиот фонд претставува поле за одлична можност за нови развојни перспективи, па така нашите две куќи склучија стратешки договор за соработка со кој членовите на фондот, како и сите заинтересирани, можат да побараат овластен агент за пензиско осигурување и во подружниците на САВА осигурување а.д. Скопје.

Оваа година отворивме уште една станица за технички преглед во Брвеница, и со тоа ја проширивме нашата дејност во делот на технички станици преку нашата ќерка компанија Сава Стејшн.

Постигнавме општествено одговорното однесување да биде вкоренето во работната етика на нашиот колектив. Продолжија редовните активности и проекти поврзани со грижа за околината во која живееме и работиме: преку поддршка на маргинализирани групи, еднородителски семејства, крводарителски акции, спонзорирања во спортот, со вклучувања во активности за заштита и разубавување на природата...а во исто време ја потврдуваме својата улога на позитивен пример во бизнис заедницата.

Искрено,

Генерален директор

Ило Ристовски,

Извршен директор

Мелита Гугуловска,

I. ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО

2 ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Одборот на Директори го сочинуваат седум членови во следниот состав:

ИЛО РИСТОВСКИ, дипломиран електротехнички инженер, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 26.04.1969 година во Велес, Р.Северна Македонија, пол машки, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година од страна на Одборот на директори на Друштвото со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година и продолжена на ден 31.10.2018 година, вработен во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Генерален директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

МЕЛИТА ГУГУЛОВСКА, дипломиран градежен инженер, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, родена на 20.11.1966 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол женски, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година од страна на Одборот на директори на Друштвото, со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година и продолжена на ден 31.10.2018 година, вработена во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Извршен директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

Бруто годишниот надоместок на извршните членови на Одборот на директори на Друштвото за 2019 година по основ на плата и други права кои им следуваат според Менаџерските договори изнесува вкупно 15.461.880 денари.

РОК МОЉК, дипломиран економист, претседател и неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 20.04.1968 година во Постојна, Република Словенија, машки пол, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 08.02.2012 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоеен мандат до 05.09.2020 година, член на Управата на Заваровалница САВА д.д., Република Словенија и член на надзорните органи на Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a. и Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a. – Косово. Вработен во Заваровалница САВА, д.д. од Марибор, Р.Словенија, дејност: осигурување, на работно место член на Управа.

МИЛАН ВИРШЕК, дипломиран правник, неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 05.11.1968 година во Љубљана, Република Словенија, пол машки, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 25.03.2010 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоеен мандат до 05.09.2020 година, член во надзорните органи на Заваровалница САВА д.д., Република Словенија, САВА Монтенегро а.д. Подгорица - Црна Гора и Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a., Приштина - Косово. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување, на работно место Директор на областа за надзор во Секторот за поддршка на Групацијата – надзор на неживотно осигурување и развој.

ПЕТЕР СКВАРЧА, М-р за европски интеграции (дипломиран политиколог), неизвршен член на Одборот на директори, роден на 01.02.1975 година во Крањ, Република Словенија, машки пол, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 22.11.2011 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година, овластено лице на Управата на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана, дејност: неживотно осигурување. Тој не членуваше во органи на управување и надзорни органи во други правни лица. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување.

НЕНАД ЈОВАНОВИЌ, Дипломиран машински инженер, неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 21.06.1966 година во Љубљана, Република Словенија, машки пол, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 550 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: Р.Северна Македонија/Р.Словенија, датум на првично именување: 02.04.2019 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година. Тој е вработен како Генерален секретар на Одборот на оснивачи на Друштвото ЕКОН ЕЛЕКТРОН.

САШО ТОНЕВСКИ, М-р за управување со цивилно воздухопловство (дипломиран политиколог), неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 07.06.1971 година во Скопје, Република Северна Македонија, пол машки, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од

500 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: Република Северна Македонија, датум на првично именување: 27.12.2019 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоеен мандат до 05.09.2020 година. Тој е вработен и Управител на ТД Делфино Рент а Кар Дооел и ТД Делфино Травел Агенци Дооел.

3 РАКОВОДНИ ЛИЦА

- Сектор за продажба, Кристиан Лешков, директор;
- Сектор за развој и преземање на ризици, Елена Петровска, директор;
- Сектор за штети (проценка и ликвидација);
- Сектор за финансии и сметководство, Мирче Маринковиќ, директор;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија, Наташа Џидрова, раководител;
- Самостојна служба за контролинг, Билјана Аргир, раководител;
- Самостојна служба за наплата на побарувања, Јасмина Џартова, раководител;
- Самостојна служба за актуарски работи, Владимир Стојаноски, раководител;
- Самостојна служба за ИТ, Александар Михајлоски, раководител;
- Самостојна служба за управување со ризици.

• ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО

1 ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО

1.1 НАЈВАЖНИ НАСТАНИ НА ДРУШТВОТО

Година	Најважни настани
1993	САВА осигурување, а.д. Скопје е основано како а.д. за осигурување ТАБАК – Скопје, на основачкото собрание одржано на 24.12.1993 година, со почетен капитал од 1 милион германски марки или 1000 обични акции со вредност од 1.000 ДЕМ по акција. После успешно спроведената втора емисија на акции, во текот на 1994 и 1995 година обезбеден е дополнителен капитал, со што вкупната главнина изнесувала 2.530.000 ДЕМ или 1.265.000 ЕУР. Со резервирање на 66,9% од остварената добивка во 2001 година и преку издавање на трета емисија на акции во 2002 година, акционерскиот капитал е зголемен за 3.010 акции, или за дополнителни 1.505.000 ЕУР.
2006	Во 2006 година сопственичката структура била распределена на 21 акционер, а 10 од нив контролирале 81% од вкупниот број на акции.
2007	Во почетокот на 2007 година SAVA RE Љубљана го откупила мнозинскиот пакет на акции, а во Ноември 2007 година Друштвото го промени името во Акционерско Друштво за осигурување САВА ТАБАК.
2008	Во Јануари 2008 година извршена е четвртата емисија на акции во износ од 230.000 ЕУР, со која се емитирани 460 обични акции, со цел усогласување со новите измени и дополнувања на Законот за супервизија на осигурувањето. Со овие измени основачкиот капитал на Друштвото изнесува 3.000.000 ЕУР.
2011	На 10-ти Ноември 2011 година Друштвото се ребрендираше и го промени своето име во САВА осигурување а.д. Скопје. Со тоа Друштвото се унифицираше во својот корпоративен идентитет и лого со останатите придружни друштва на групацијата Сава Ре.
2013	Во август 2013 година Групацијата САВА РЕ стана сопственик на 100% од осигурителната компанија Заваровалница Марибор (Zavarovalnica Maribor) од Словенија, со што доживеа значајна трансформација и стана втората по големина осигурителна групација во регионот. Ова претставува остварување на важна стратешка цел – да се зацврсти позицијата на развиениот осигурителен пазар и да се воспостави бизнис модел кој е добро избалансиран во однос на локалните и светските трендови на осигурителниот пазар. Тоа се двата сегменти по кои групацијата ќе го очекува и најголемиот прилив, главно поради растот на премиите на осигурителниот пазар на Западен Балкан – чиј потенцијал е токму во неговата недоволна развиеност, а кој треба да обезбеди зајакнување на групацијата и поддршка на нејзината политика за дивиденда.
2014	На 22.12.2014 како целосна инвестиција на Друштвото беше основана станицата за технички преглед Сава Стејшн, која е уште една успешна приказна за словенечко-македонското партнерство и економска соработка. Сава Стејшн е нова членка на групацијата Сава Ре и проект на Сава осигурување а.д. Скопје. Станицата отпочна со работа во 2015 година со првичните резултати веќе ја зацврсти одличната позиционираност на Сава осигурување на македонскиот осигурителен пазар, но дава свој придонес во економскиот развој на општина Илинден, каде е лоцирана.
2015	Со вклучувањето на новата членка Заваровалница Марибор, групацијата од 2015 година планира значителен пораст на премијата и тоа, главно, на осигурителните пазари надвор од Словенија. Впрочем, главните цели на групацијата во наредните три години ќе бидат интеграцијата на осигурителниот пазар во Словенија и растот надвор од нејзините граници, поради што Сава Ре ќе биде во потрага по нови развојни можности во регионот.
2016	Во процесот на спојување на четири друштва за осигурување (Заваровалница Марибор, Заваровалница Тилија, Велебит осигурување и Велебит Животно осигурување), сите членови на групата Сава Ре се здружија и се формира нова осигурителна компанија под името Заваровалница Сава, д.д.
2017	На 24.07.2017 година, Собранието на акционери на Друштвото изгласа измени на Статутот на Друштвото, со кои бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото се зголеми од постоечките 5 на 7 члена, од кои 3 извршни членови, 3 неизвршни и 1 неизвршен и независен член. На ден 12.12.2017 година Сава Ре д.д. Љубљана потпиша договор за купување на 100% од акциите на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Матичната куќа на САВА осигурување а.д. Скопје инвестира во развој на пензиското осигурување како дел од групациската стратегија.

2018	Во март 2018 година, матичната куќа на Групација - Сава Ре д.д. ја доби согласноста од Македонската агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), како и сите останати одобрености од надлежните институции за аквизиција на компанијата НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со тоа се исполнети сите потребни услови за остварување на купопродажниот договор од 12 декември 2017 година. На 13 март 2018 година со купување на Македонска берза, Сава Ре д.д. Љубљана се стекна со 21200 акции, односно 100% од акционерскиот капитал во НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со влегувањето на пазарот за пензиско осигурување во Република Македонија Сава Ре д.д. ја оствари својата стратегија за проширување на дејноста и зацврстување на својата позиција во Западен Балкан. Македонските членки на групацијата Сава Ре - Сава осигурување а.д. Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје склучија важен стратешки договор за соработка во делот на вршењето на работи на маркетинг на пензиски фондови во продажната мрежа на Сава осигурување а.д. Скопје.
2019	Во мај 2019 година Групацијата чија членка е САВА осигурување а.д. Скопје - брендот Сава Ре го замени со Sava Insurance Group на англиски јазик. На 53-тата седница на вонредно Собрание на акционери одржана на ден 03.01.2019 год. е донесена Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел воведување нова класа - осигурување на кредити. На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 54-та седница одржана на ден 02.04.2019 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно зголемување на бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото. Потоа, се усогласува Статутот со корпоративните барања на Групацијата во која Друштвото е членка. Во целиот текст на Статутот се вршат измени со цел поедноставување на содржината на Статутот на препорака на внатрешната ревизија на Друштвото, а во согласност со локалните законски и подзаконски прописи. Покрај наведеното, во целиот текст на Статутот се врши усогласување со Уставните амандмани со кои се изврши промена на Уставното име на државата. Исто така на 56-тата седница на вонредно Собрание на акционери на Друштвото, одржана на 27.12.2019 година, Собранието на Друштвото донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори од постоечките 3 (три) извршни членови на 2 (два) членови, со кое намалување вкупниот број на членови на Одборот на директори од постоечките 8 (осум) членови се намалува на 7 (седум) членови. Намалувањето на бројот на извршни членови е како резултат на оставка на еден од извршните членови на Одборот на директори.

1.2 НАЈВАЖНИ НАСТАНИ ВО 2019 ГОДИНА

МАРТ	МАЈ	ДЕКЕМВРИ
Одлични достигнувања на групацијата „Сава Ре“ во 2018 година, Нов раст на профитот на Сава Ре – објавени неревидираните финансиски резултати за 2018	- Нашата групација има ново име - Sava Insurance Group - Сава осигурување е дел од манифестацијата „Денови на финансиска писменост“	- Sava Insurance Group со пораст на премијата и остварени цели за првите девет месеци од 2019 година, Објавени резултатите од јануари до септември 2019: деветте месеци од годината ги обележа висок раст на премијата и резултати според очекувањата - Осигурување на мобилна и техничка опрема - „Осигурени производи, сигурно купување!“

2 РАЗВОЈ ВО 2019 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2020

2.1 ВИЗИЈА, МИСИЈА И ВРЕДНОСТИ

2.2 ПРОФИЛ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. со седиште во Скопје е подредено друштво на Позаваровалница САВА д.д Љубљана, која има доминантно учество од 92,57% во неговиот акционерски капитал.

Име:	САВА осигурување, а.д. Скопје
Седиште:	Ул. Загребска бр.28 А, 1000 Скопје
Телефон:	+389 (2) 5101 500
Телефакс:	+389 (2) 5101 502
Web страна:	www.sava.mk
Матичен број:	4778529
Основна дејност:	Неживотно осигурување
Година на основање:	1993
Основен капитал:	234.072.672 МКД (3.805.905 ЕУР)
Број на обични акции	18.326
Удел во капиталот:	Позаваровалница Сава, д. д. Љубљана: 92,57%

Органи на управување:	
<i>Генерален директор:</i>	<i>Ило Ристовски</i>
<i>Извршен директор:</i>	<i>Мелита Гугуловска</i>
Одбор на директори:	
<i>Претседател:</i>	<i>Рок Мољк</i>
<i>Членови:</i>	<i>Милан Виршек</i>
	<i>Петер Скварча</i>
	<i>Ненад Јовановиќ</i>
	<i>Сашо Тоневски</i>
	<i>Ило Ристовски</i>
	<i>Мелита Гугуловска</i>
Управувачка поврзаност:	<i>Подредено друштво</i>

На 02 јануари 2015 година, Друштвото вложи 12.300.000 денари како основачки влог во нов субјект, Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје (“подружница”). Основната дејност на новата подружница е техничко испитување и анализа на моторни возила.

Име:	САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје
Седиште:	Ул. Загребска бр.28 А, локал 002 1000 Скопје
Телефон:	+389 (2) 5101 500
Телефакс:	+389 (2) 5101 502
Web страна:	/
Матичен број:	7005350
Основна дејност:	Технички преглед на возила
Година на основање:	2014
Основен капитал:	12.300.000 MKD
Удел во капиталот:	САВА осигурување а.д. Скопје – 100%
Органи на управување:	
<i>Управител:</i>	<i>Илија Николовски</i>

2.3 ДЕЈНОСТ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување, а.д. Скопје обавува работи од дејноста на неживотно осигурување, со која обезбедува сигурност за клиентите, економска заштита на имотот, возилата и лицата од ризици и гарантира добро работење со капиталот.

Врз основа на Решение бр.18-23977/8-02 од 28.03.2003 година, Друштвото има дозвола за вршење на работи за осигурување во рамките на следните класи на осигурување:

- Осигурување од последици на несреќен случај-незгода;
- Здравствено осигурување кое не е покриено со задолжителното здравствено осигурување;
- Осигурување на моторни возила (каска);
- Осигурување на шински возила (каска);
- Осигурување на воздухоплови (каска);
- Осигурување на пловни објекти (каска);
- Осигурување на стоки во превоз (карга);
- Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- Други осигурувања на имот;
- Осигурувања од одговорност од употреба на моторни возила;
- Осигурувања од одговорност од употреба на воздухоплови;
- Осигурувања од одговорност од употреба на пловни објекти;
- Општото осигурување од одговорност;
- Осигурување на кредити;
- Осигурување на гаранции;
- Осигурување од финансиски загуби;
- Осигурување на правна заштита;
- Осигурување на туристичка помош за лица кои се соочуваат со проблеми при патување.

Основната дејност на Друштвото е поврзана со:

- склучување и исполнување на договори за неживотно осигурување;
- склучување и исполнување на договори за соосигурување.

Работењето се одвива преку:

- Сектор за развој и преземање на ризици;
- Сектор за продажба;
- Сектор за штети;

- Сектор за финансии и сметководство;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија;
- Самостојна служба за наплата на побарувања;
- Самостојна служба за контролинг;
- Самостојна служба за актуарски работи,
- Самостојна служба за управување со ризици и
- Самостојна служба за ИТ.

Според обемот и видот на работата Секторите имаат оптимален капацитет за квалитетно извршување на работењето и располагаат со кадар кој има повеќегодишно искуство и знаење, потврдена стручност и компетентност за обавување на работите од областа на осигурувањето.

Стратешка определба на Друштвото е подобрување на квалитетот и перформансите во осигурувањето, и зголемување на учеството на осигурителниот пазар.

Делувањето на Друштвото е во согласност со принципите на корпоративното управување преку кое се изразува сигурност, доверба, транспарентност и рејтинг. Потврда за успешното работење се досегашните достигнувања на домашниот пазар и високата позиција во осигурителната дејност во државата.

2.4 ПОЗНАЧАЈНИ СЛУЧУВАЊА ЗА 2019 ГОДИНА

- Во текот на целата 2019 година редовно беа разгледувани од страна на Одборот на директори извештаи за измени во правната регулатива во Република Северна Македонија, како и Извештаи за ревизија на усогласеноста на Друштвото со прописите и се следеше остварувањето на препораките дадени од Секторот за општи и правни работи (compliance);
- Беа усвојувани нови акти на деловна политика или се вршеше измена и дополнување на постоечките;
- Беа усвојувани нови интерни акти на Друштвото или се усогласуваа постоечките со измените во законската регулатива и со изменетите оперативни процедури,
- На 02.04.2019 година од страна на Собранието на акционери на Друштвото беа донесени одлуки за отповикување на еден неизвршен член на Одборот на директори г-ѓата Полона Пирш Зупанчич поради поднесување на оставка од нејзина страна и Одлука за избор на нови неизвршни членови на Одборот на директори г-динот Петер Скварча неизвршен член и г-дин Ненад Јовановиќ неизвршен и независен член на Одборот на директори. На истата седница на Собранието на акционери

со Одлука за измени на Статутот на Друштвото се зголеми бројот на неизвршни членови на Одборот на директори од постоечките четири на пет членови со што вкупниот број од седум се зголеми на осум членови на Одборот на директори.

- На 05.06.2019 година Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје организираше уште една нова подружница покрај постоечката и тоа: Подружница Брвеница на ул.Маршал Тито бр.163 во Брвеница. Новоорганизираната подружница доби овластување за вршење на работи на технички преглед од страна на Министерството за внатрешни работи на ден 22.10.2019 година, со што започна со работа и новата Станица за технички преглед во Брвеница.

- Друштвото од 08.11.2019 година има нов Генерален директор на Друштвото – г-динот Ило Ристовски, кој е назначен од редот на постоечките извршни членови на Одборот на директори. Промената се должи на оставката на Генералниот директор и извршен член на Одборот на директори г-динот Сашо Дракуловски,

- На 27.12.2019 година Собранието на акционери на Друштвото донесе Одлука за отповикување на неизвршен и независен член на ОД – г-динот Јанез Јеникар, поради поднесување на оставка од негова страна и на негово место беше избран нов неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото – г-дин Сашо Тоневски. На истата седница на Собранието на акционери на Друштвото се донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на Друштвото со која Одлука бројот на членови на Одборот на директори се намали за еден извршен член со што вкупниот број од осум членови сега брои седум членови, поради поднесена оставка на извршниот член на Одборот на директори и Генерален директор на Друштвото г-динот Сашо Дракуловски.

2.5 РАЗВОЈ ВО 2019

Со цел да ја задржиме стекнатата позиција, поставуваме стабилни односи во Друштвото и се прилагодуваме на се поголемите барања на модерниот пазар. Во своето работење перманентно ги следиме современите европски и светски трендови и воведуваме иновации во согласност со светските стандарди. Во фокусот на нашето работење и понатаму остануваат осигурениците, како и придонесот за развојот на економијата во земјата. Вложувањето во квалитетот, знаењето и вештините се компаративна предност и придобивка за клиентите/осигурениците, акционерите и вработените.

Друштвото во работењето се базира на следните вредности:

- Доверба и интегритет;
- Задоволство на клиентите;
- Продукти кои се формираат според потребите на клиентите;
- Грижа за угледот и напредокот на Друштвото;

- Користење на вкупните способности и капацитет, за развој и остварување на добри резултати во работењето;
- Задоволство и лојалност на вработените;
- Компетентност и одговорност во работењето;
- Транспарентност во работењето;
- Тимско и успешно работење.

2.6 ОЧЕКУВАН ИДЕН РАЗВОЈ ВО 2019

Како и во изминатите години така и во 2020 година се планира развој на постоечките, како и воведување на нови продукти кои ќе ја зајакнат конкурентската предност на компанијата, при што квалитетот на понуденото покритие останува носечки елемент на развојот. Во технологијата на работењето ќе се имплементираат современи деловни методи и ќе се вложува во знаење и вештини на нашите вработени. Така ќе обезбедиме сигурна иднина за своите клиенти, акционери и вработени.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, а на нашите клиенти (осигуреници) ќе им се обезбедат најдобри услуги, целокупен сервис во поглед на водење на осигурувањето и ризикот. Тоа е стратегија на нашето Друштво и гаранција за идниот развој.

Во 2020 година се планира развој на продажните канали и тоа:

1. Сопствена продажна мрежа - Во 2020 година ќе продолжиме со нашата клучна цел – подобрување на квалитетот на сопствената продажна мрежа со имплементација на нов систем за обуки по сите нивоа со менторирање. Усовршување на работењето на Контакт Центарот со нови бази, со квалитетен прием и максимално икористување на постоечките бази од сопствена продукција, со цел да се зголеми бројот на нови осигуреници и да се зајакне осигурителниот портфолио.

2. Банкоосигурување - Продажни акции и нови продукти за осигурување на кредити.

3. Интернет продажба - проширување на продуктите со платформи кои овозможуваат брза услуга и задоволен клиент. Платформите ќе треба да овозможат податоци за осигурениците кои во иднина ќе може да се користат од сопствена продажна мрежа.

4. Продажба преку тендери - во 2020 година се очекува да се зголеми учеството каде што има реална можност за учество во согласност со условите и тарифите и ценовната политика на компанијата.

5. NPS анкета – евидентирање на податоците за осигурениците врз база на кои ќе се изработува анкетата и истите ќе бидат искористени за новиот програм Cocos.

6. Имплементација на апликација за електронски потпис- e-agent

7. Агенции за застапувања како нови канали на продажба специјализирани за одредени тарифи-икористување на постоечки потенцијал за подигнување на продажба на одреден продукт.

8. Креирање и имплементација на продажни пакети за corporate+ retail

9. Сава Пензиско Друштво – синергија помеѓу двете друштва, заемни кампањи и акции, лиценцирање на сопствени застапници во сите канцеларии за можност за cross-selling.

10. Сава Стејшн - инвестиции во делот на отварање на други сопствени станици за технички преглед Сава Стејшн една во Скопје и една надвор од Скопје. Во рамките на овие технички станици Друштвото ќе формира сопствени продажни пунктови и сопствени штетни центри.

Во односите со странките ќе се трудиме да ја зголемиме осигурителната култура нудејќи квалитетни услуги и брз сервис со цел зголемување на продажбата.

2.7 ОПИС НА ГЛАВНИТЕ ОПАСНОСТИ И НЕСИГУРНОСТИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДРУШТВОТО

Во 2019 година на македонскиот осигурителен пазар, кој сеуште спаѓа во категоријата на неразвиени осигурителни пазари, се повеќе се чувствува силна конкуренција и борба на пазарот. Покрај силната конкуренција САВА осигурување успешно се бори на пазарот, остварува напредок и го држи четвртото место во вкупното бруто осигурување во Република Северна Македонија со 9,9% пазарно учество заклучно со третиот квартал на 2019 година.

Конкуренцијата во наредниот период ќе биде силна, беспопштедна и поагресивна, поради што ќе биде неопходно да се инвестира многу повеќе во развојот, квалитетот и маркетингот.

Главните оперативни опасности во 2019 година беа:

- нелојална конкуренција;
- ниска куповна моќ;
- мал финансиски пазар;
- низок степен на ликвидност на стопанските субјекти;
- општ тренд на намалување на премиските стапки, особено за учество на тендерите, кои ја кршат економската логика и рентабилноста на работењето;
- општ тренд на зголемување на просечната провизиска стапка на пазарот.

3 КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

3.1 СТРЕТЕШКИ НАСОКИ НА ДРУШТВОТО

Во 2018 година активно се работеше на воведување современи методи и организација на работење и на подобрување на квалитетот на осигурувањето. Исто така, динамично се развиваше процесот на воспоставување на сигурни и доверливи односи со клиентите. Проектот за непосредно и систематично поврзување со осигурениците и задоволување на нивните интереси, односно обликување на процесот на работење спрема потребите и интересите на клиентите, успешно се остварува.

Развојот на продажните места, во што ги вклучуваме регионалните канцеларии, осигурителните застапници и агенти, исто така преставува значаен проект на Друштвото, кој дава добри резултати. До крајот на 2019 година се отворени и опремени 49 канцеларии надвор од седиштето на Друштвото.

Традицијата и високиот рејтинг, заедно со кадровската екипираност, се основа за натамошен успешен развој на САВА осигурување.

Долгорочни развојни цели на Друштвото:

- Постојан развој и раст на Друштвото како афирмирана осигурителна компанија, која е силно етаблирана на македонскиот пазар;
- Заштита на интересите на акционерите, осигурениците и на вработените, одржување и зголемување на стабилноста и финансиската моќ;
- Поефикасно и подинамично работење и целосна ориентираност кон корисниците и пазарот;
- Зголемување на квалитетот и на финансиската сила на Друштвото;
- Зголемување на довербата и рејтингот на Друштвото и подобрување на перформансите на Друштвото;
- Поголема дисперзија на осигурителното портфолио и поголемо учество на мали и средни компании и граѓаните во портфолиото на Друштвото;
- Воспоставување на темелните процеси во новиот информациски систем;
- Унапредување на работењето и развивање модел на корпоративно управување.

3.2 ИСПОЛНУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ ЦЕЛИ

Утврдената стратегија на Друштвото во однос на реализација на премијата за 2019 година е над планираните вредности за 3,5%, додека во однос на ликвидацијата на штетите планот на ликвидации е подфрлен за 4,0%.

Се правеа големи напори и главните активности беа насочени кон остварување на следните принципи во осигурителното работење:

- Квалитетни услуги кои ќе ги задоволат потребите на осигурениците;
- Постојана ликвидност во работењето;
- Задржување на постоечкиот обем на работа и зголемување на осигурителното портфолио со придобивање на нови осигуреници;
- Афирмирање на работењето, обезбедување поповолни услови на осигурување и поповолна коњуктура, работа според пазарните услови и постоечката конкуренција;
- Максимална сигурност во исплатата на штетите на осигурениците и нивна што пореална проценка, за да се заштитат и задоволат интересите на осигурениците;
- Зголемување на ангажираноста, професионалноста и лојалноста на вработените во вршењето на осигурителните услуги;
- Прилагодување на условите и тарифите во согласност со техничкиот резултат;
- Развивање и јакнење на софтверската поддршка;
- Одржување на финансиската стабилност и обезбедување на профит за акционерите и за Друштвото.

3.3 ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ

Собранието на акционери на Друштвото донесе Одлука Друштвото за ревизија КПМГ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје да изврши ревизија на Годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2019 година. Врз основа на Одлуката Друштвото побара и доби согласност од АСО за Друштвото за ревизија КПМГ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје да врши ревизија за деловната 2019 година.

3.4 МАТЕРИЈАЛНИ ФАКТОРИ НА РИЗИК

САВА осигурување ја креира политиката за управување со ризикот согласно прописите за управување со ризикот, според Законот за супервизија на осигурување, водејќи сметка за потребното ниво на обемот на капиталот, маргината на солвентноста, износот на техничките резерви, вредноста на средствата, вложувања и локализацијата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Службата за управување со ризици ги идентификува, мери и проценува ризиците на кои е изложено Друштвото во своето работење, односно управува со истите така што се обезбедува трајно одржување на степенот на изложеност на ризици, без притоа да го загрози капиталот и работењето на Друштвото. Воедно, обезбедува соодветна заштита на интересите на осигурениците, корисниците на осигурувањето, третите оштетени лица и другите доверители на Друштвото, во согласност со Законот, останатите прописи и донесените акти.

Во 2018 година Друштвото пренесе дел од ризиците во реосигурување од обврските што произлегуваат од договорите за осигурување, кои се над износот на максималното покритие во реосигурувањето согласно член 99 од Законот за супервизија на осигурувањето.

Процедурите, инструкциите, постапките и дејствата со кои Друштвото управува со ризикот опфаќаат квалитативен и квантитативен начин на управување со тој ризик.

Управувањето со ризиците е во согласност со прописите, правилата на струката, добрите деловни обичаи и деловната етика.

Друштвото во своето работење е изложено на следните ризици:

- Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни
- Ризик од осигурување
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик
- Ликвидносен ризик
- Стратегиски ризик

Самостојната служба за управување со ризици заедно со Органот на управување на Друштвото преземаат мерки за отстранување на наведените ризици и со нив управуваат на следниов начин:

- **Ризик од осигурување** - Друштвото ги елиминира и смалува ризиците на осигурување на тој начин што се прави адекватна процена на ризикот кој се превзема во осигурувањето. Воедно, Друштвото се грижи за адекватно одредување на премијата, како од аспект на висината, така и во однос на структурата.

САВА осигурување адекватно го утврдува и нивото на самопридржајот, при што вишокот на ризик над самопридржајот го пренесува во реосигурување. Друштвото настојува да избере оптимално реосигурување и при тоа многу се води сметка за рејтингот на реосигурувачот.

Исто така, Друштвото адекватно ги утврдува техничките резерви, при што, како и до сега, на овој ризик му се пристапува со големо внимание. Ова се обезбедува со употреба на прилагодени актуарски методи и анализи.

- **Пазарен ризик** - При прилагодувањето, спрема барањата на корисниците на услугите од осигурувањето, Друштвото води сметка за нивната адекватност. Воедно, Друштвото се спротиставува на нелојалната конкуренција, во согласност са прописите, кои ја регулираат оваа област. САВА осигурување ги превзема сите можни мерки да обезбеди адекватно управување со имотот и обврските. При тоа, посебно се води сметка да се обезбеди адекватна заштита од промена на каматните стапки, промена на цената на хартиите од вредност, промена на цената на недвижностите и др.

- **Оперативен ризик** - Друштвото перманентно ги проверава внатрешните процедури и прописи, со што се отстрануваат и намалуваат можностите за пропусти во работењето. Воедно, се настојува на добра организациска поставеност и систематизација на работните места.

- **Ликвидносен ризик** - Друштвото перманентно ја следи солвентноста и ликвидноста на компанијата во работењето, соодветно управува со средствата и обврските. Врши правилна проценка, евидентирање, презентирање и транспарентност во објавување на вредноста на средствата, изворите на средства, како и приходите, расходите и разутатите од работење.

- **Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни** - Друштвото перманентно го следи ризикот од неисполнување на обврските - ризик дека издавачот на обврзници нема да е во можност во целост да ја подмири обврската, неисполнување на обврски по договори за реосигурување и др. Исто така континуирано се следи ризикот од намалување на кредитниот рејтинг на коминентите.

- **Стратегискиот ризик** - Друштвото го контролира и управува на тој начин што врши следење и отстранување на можностите од појава на ризик од неочекуван пад на вредноста на компанијата како резултат на негативен ефект од менаџерска одлука, промени на бизнис средината како и промена во развојот на пазарната економија.

Постојниот информатички систем постојано се надградува и прилагодува спрема потребите на Друштвото.

3.5 ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Друштвото во 2019 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покритие за деловната 2020 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2020 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покритие на компанијата, и тоа:

- Property and Technical branches surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за имотно реосигурување на вишок на ризик,
- Property & Engineering Risk XL Treaty-Непропорционален вишок на штети договор за имотно осигурување,
- General Third Party Liability surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за реосигурување на вишок на ризик за одговорност кон трети лица
- Earthquake Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување за ризикот земјотрес,
- Catastrophe Excess of loss-Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети,
- Personal Accident Catastrophe Excess of loss – Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети при незгода
- Crops Quota Share Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување на посеви и плодови,
- Domestic and Green card XL MTPL -Непропорционален вишок на штети договор за осигурување на одговорност кон трети лица (договорот во 2019 вклучува покритие за реосигурување на ЦМР и каско осигурување).
- GTPL surplus treaty – Пропорционален договор за реосигурување на општа одговорност.
- Stop Loss Extended Warranty – Стоп лосс договор за реосигурување на продолжена гаранција.
- Stop Loss Mobile devices – Стоп Лос договор за реосигурување на мобилна и техничка опрема.

3.6 ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ

Во 2019 година Друштвото нема склучено голема зделка.

3.7 ИЗМЕНИ ВО ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА И ВО РЕЗУЛТАТИТЕ ЗА ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

Во 2019 година не настанале промени во основната главнина на Друштвото, па соодветно на тоа немало никакво влијание од таков карактер на резултатите на Друштвото.

3.8 ПРОМЕНА ВО СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

Во 2019 година во акционерската структура на САВА осигурување а.д. Скопје („Друштвото“) е извршена промена кај сопствениците на акции и тоа со Решение за привремена мерка на Основен суд Штип, 550 акции на ДПТУ Премиум инвест ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, 83 акции на ДТУ ФМГ Гроуп ДООЕЛ Скопје и 287 акции на Ѓорѓи Трајковски од Скопје се префрлени на Друштвото за услуги МТ ДОО Штип- во стечај.

Pozavarovalnica SAVA D.D Ljubljana како и на крајот на 2018 и сега поседува вкупно 16.964 или 92,57 % од вкупниот број на издадени акции.

3.9 АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИЧКА СТРУКТУРА

На ден 31.12.2019 година акционерскиот капитал на САВА осигурување а.д. Скопје изнесува 3.805.905 ЕУР. Акционерскиот капитал на САВА осигурување е поделен на 18.326 обични акции со номинална вредност на 1 акција од 207,6779 ЕУР. 1 обична акција дава право на 1 глас во Собранието на акционери на САВА осигурување, а.д. Скопје. Акционерите - сопственици на обични акции од САВА осигурување, а.д. Скопје ги имаат следниве права од акциите, и тоа:

1. Право на глас во Собранието на Друштвото,
2. Право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
3. Право на исплата на дел од остатокот на ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото.

Акционерска структура

Акционер	Број на акции	Номинална вредност на акциите (eur)	Структура %
Позаваровалница САВА Д.Д. Словенија, Љубљана	16.964	3.523.048	92,6%
Друштво за трговија и услуги МТ ДОО ШТИП-ВО СТЕЧАЈ	920	191.064	5,02%
Еуростандард Банка Скопје	237	49.220	1,29%
Крсте Таневски	135	28.037	0,74%
Премиум Инвест Доел Увоз-Извоз Скопје	46	9.553	0,25%
Југотутун АД Скопје	13	2.700	0,07%
Ѓорѓи Јованов	11	2.284	0,06%
ВКУПНО	18.326	3.805.905	100,00%

Членовите на Одборот на директори немаат сопственост на акции во акционерскиот капитал на САВА осигурување.

Учество на правни и физички лица во акционерската структура

Акционери	Број акции	% во сите издадени акции
Правни лица	18.180	99,2%
Физички лица	146	0,8%
Фондови	-	/
ВКУПНО	18.326	100,0%

Денес САВА осигурување е дел од групацијата на САВА осигурителна група која е една од најголемите осигурителни групации во Централна Европа. Привилегијата да се биде дел од ваква групација е многукратна. Покрај сигурноста која ја има клиентот, тука е и многугодишното искуство во осигурителната сфера, но и перспективата за воведување на нови развојни начини на продажба на нашиот осигурителен пазар.

Изминатите периоди не потсетија на комплексноста на управувањето со ризикот, што всушност е задача која што никогаш не е завршена. Исто така, се испостави дека глобализацијата сепак содржи позитивни и негативни импликации за речиси секоја економија и секоја компанија.

САВА осигурителната група ја задржи својата бонитетна оцена во А со прогноза „стабилна“, според еволуацијата од компанијата Standard & Poor's од Јули 2019 година, и според А.М. Best со рејтинг А од Октомври 2019 година.

Групација Сава Ре

SAVA RE

SI

100% SAVA POKOJNINSKA DRUŽBA, SI

75% TBS TEAM 24 SI

20% SAVA TERRA SI

100% SAVA NEŽIVOTNO OSIGURANJE, RS

100% SAVA ŽIVOTNO OSIGURANJE, RS

100% SAVA OSIGURANJE ME

92,57% SAVA OSIGURUVANJE MK

100% SAVA PENZISKO DRUŠTVO MK

100% ZAVAROVALNICA SAVA SI, HR

↓ ZS SVETOVANJE SI

30% SAVA TERRA SI

→ SAVA CAR ME

→ SAVA AGENT ME

→ SAVA STATION MK

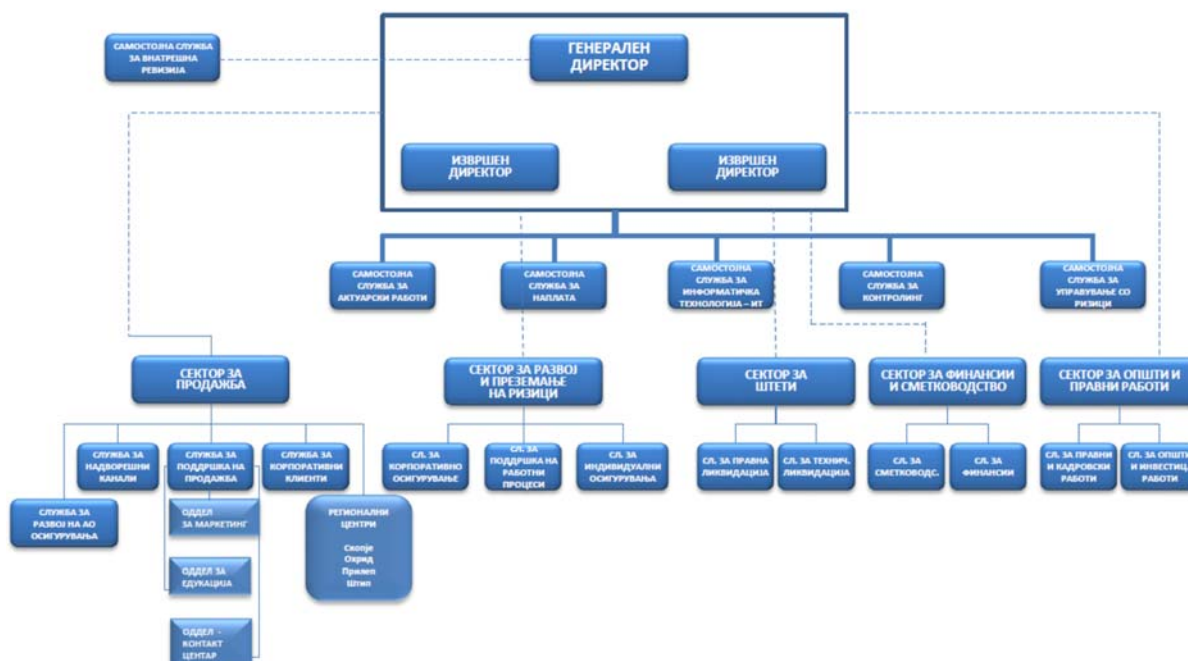
100% ILLYRIA KS

100% ILLYRIA LIFE KS

100% ILLYRIA HOSPITAL KS

3.10 ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА

Графикон 3.10 - Организациона структура

3.11 ПОДРУЖНИЦИ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. Скопје на крајот на 2019 година располага со 49 подружници низ Република Северна Македонија, и тоа со следниве локации:

1. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда*, со седиште во Скопје на ул.624 бр.1 Скопје
2. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда 1*, со седиште во Скопје на ул.16та Македонска Бригада бр.2/3-6 Скопје
3. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автобуска Станица*, со седиште во Скопје на ул.Никола Карев бр.20 Скопје
4. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Берово*, со седиште во Берово, на ул.23-ти Август бб Берово
5. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Битола*, со седиште во Битола, на ул.Јосиф Христовски бр.1, Зграда Грозд, Битола
6. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Битола 1*, со седиште во Битола, на ул.Никола Тесла бр.42, Битола
7. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Богородица*, со седиште во Гевгелија, на Граничен премин Богородица бр.1/1
8. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Брвеница*, со седиште во Брвеница, на ул.Маршал Тито бр.163 Брвеница
9. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Велес*, со седиште во Велес, на ул.Владимир Назор бр.2 Велес
10. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Виница*, со седиште во Виница, на ул.Кирил и Методиј бр.23 Виница,
11. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гевгелија*, со седиште во Гевгелија, на ул.Маршал Тито бр.55 Гевгелија
12. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гостивар*, со седиште во Гостивар, на ул.Никола Парапунов бр. 104 Гостивар
13. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гостивар 1*, со седиште во Гостивар, на ул.Борис Кидрич бб Гостивар
14. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Грација*, со седиште во Скопје, на ул.Максим Горки бр.19 Скопје
15. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Дебар*, со седиште во Дебар на ул.Братство Единство бр.1, Дебар

16. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Делчево*, со седиште во Делчево, на ул.Булевар Македонија бб Делчево
17. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Дирекција*, со седиште во Скопје, на ул.Загребска бр.28А Скопје
18. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Илинден*, со седиште во Скопје, на ул.Трница бр.1 Скопје
19. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Карпош*, со седиште во Скопје на ул.Булевар Партизански одреди бр.62/2-13 Скопје
20. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци*, со седиште во Кавадарци на ул.Мито Хаџивасилев Јасмин бр.21, Кавадарци
21. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци 1*, со седиште во Кавадарци, на ул.Ц. Поп-Ристов бр. 7 1/1-1, Кавадарци
22. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кичево*, со седиште во Кичево на ул.бул.Ослободување бр.81 Кичево
23. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кочани*, со седиште во Кочани на ул.Маршал Тито бр. 47 Кочани
24. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Крива Паланка*, со седиште во Крива Паланка на ул.Маршал Тито бр. 1/7 Крива Паланка
25. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово*, со седиште во Куманово, на ул.Ленинова бр.2 лок.4 Куманово
26. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 1*, со седиште во Куманово, на ул.Козјачка бр.7, Куманово
27. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 2*, со седиште во Куманово, на ул. 11-ти Октомври бр.1/3 Куманово
28. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Кривогаштани*, со седиште во Кривогаштани, на ул.Филип Втори бр.90В, Кривогаштани
29. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Неготино*, со седиште во Неготино, на ул.Јане Сандански бр.23, Неготино
30. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид*, со седиште во Охрид, на ул.Булевар Туристичка бр. 36а Охрид
31. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 1*, со седиште во Охрид, на ул.Јане Сандански бр.49, Охрид
32. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 2*, со седиште во Охрид на ул.15-ти Корпус бр.93, Охрид

33. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 3*, со седиште во Охрид на ул.Лазо Трпоски бр.1, Охрид
34. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Прилеп*, со седиште во Прилеп, на ул.11-ти Октомври бр.80 Прилеп
35. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Пробиштип*, со седиште во Пробиштип, на ул.Миро Барага бр.1 Пробиштип
36. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Радовиш*, со седиште во Радовиш, на ул.Булевар Александар Македонски бб Радовиш
37. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ресен*, со седиште во Ресен, на ул.29-ти Ноември бр.30/ГТЦ Ресен
38. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Свети Николе*, со седиште во Свети Николе, на ул.Кумановска бр.66 Св.Николе
39. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струга*, со седиште во Струга, на ул.ЈНА бр.26А, Струга
40. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица*, со седиште во Струмица, на ул.24-ти Октомври бр.46 Струмица
41. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 1*, со седиште во Струмица, на ул.Ленинова бр.96 Струмица
42. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 2*, со седиште во Струмица, на ул.Климент Охридски бб Струмица
43. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 3*, со седиште во Струмица, на ул.Населено место без уличен систем бр.246 с. Турново Струмица
44. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово*, со седиште во Тетово, на ул.Јане Сандански бр.101 Тетово
45. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово 1*, со седиште во Тетово, на ул.29-ти Ноември бр.108, Тетово
46. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Три Бисери Скопје*, со седиште во Скопје, на ул.Булевар Јане Сандански бр.7 ТЦ-Три Бисери Скопје
47. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ќафасан*, со седиште во Струга, на Граничен премин Ќафасан, Струга
48. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Чаир*, со седиште во Скопје, на ул. Џон Кенеди бр.5/1-3, Скопје

49. САВА осигурување а.д. Скопје - Подружница Штип, со седиште во Штип на ул. Кеј Маршал Тито 66.

3.12 ПОДАТОЦИ ЗА ПРОДАЖНАТА МРЕЖА

САВА осигурување во Секторот продажба располага со добро развиена мрежа на агенти во 49 подружници во Скопје и во градовите низ Републиката. Патот на постигнатите резултати беше тежок, но се работеше за млада и амбициозна екипа која имаше доверба во себе и во одговорните кои беа со нив.

Агентската мрежа во Скопје, продажбата ја почна ставајќи акцент на физички лица и на мали и средни претпријатија, и тоа: осигурување на имот, возила, незгода и осигурување на имотот на вработените. Изградени се добри односи со осигурениците и во наредниот период не се очекуваат проблеми од аспект на продажбата, обнова на полиси и ширење на продажбата.

Продажната мрежа, односно продажбата на осигурување се врши во Секторот за продажба во Скопје и во подружниците во поголемите градови низ Републиката и продажните места - шалтери во помалите градови, и тоа со:

- 57 редовно вработени агенти;
- 58 надворешни агенти;
- 32 брокерски друштва;
- 3 деловни банки;
- 98 туристички агенции,
- 1 увозник на возила;
- 2 агенции за застапување во осигурување;
- и останати канали на продажба.

Агентите продолжија со добрата практика - еден вработен со еден клиент и можност за пружање целосна услуга од сите видови на осигурување. На вработените во Секторот за продажба овозможено им е целосно да се фокусираат на продажбата и на работата со клиентите. Нивните резултати програмски се евидентираат и врз основа на резултатите стимулативно се наградуваат.

Од овој начин на продажба има забележливи резултати и голем број на предности меѓу кои: унифицирано работење во сите центри на продажба - подружници, зголемен квалитет на услугата, брзо, квалитетно и навремено изготвување на понудите и пресметките по електронски пат, ефикасна контрола на изготвените полиси, зголемена контрола во наплатата на полисираната премија и пред се остварени добри односи со клиентите. Воспоставената деловна соработка е доста успешна и резултира со зголемен број на договори и полиси.

4 ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО

4.1 МАКРОЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА ВО 2019 И ОЧЕКУВАЊА ВО 2020¹

Меѓународно економско окружување - Растот на глобалната економија продолжи и во вториот квартал од 2019 година, но забавено во споредба со минатиот квартал, како одраз на движењата како во развиените, така и во поголем дел од брзорастечките економии. Во согласност со послабите остварувања, како и очекувањата, најновите оценки на ММФ од октомври 2019 година се надолно ревидирани во споредба со априлските проекции. Притоа, се очекува забавување на светскиот економски раст од 3,6% во 2018 година на 3% во 2019 (најниска стапка по глобалната економска криза) и потоа умерено забрзување на 3,4% во 2020 година. Во споредба со проекциите од април, извршена е надолна ревизија за очекуваниот раст на глобалната економија во 2019 и 2020 година, за 0,3 п.п. и 0,2 п.п., соодветно. На краток и среден рок, постојат значителни надолни ризици за глобалниот економски раст, а како позначајни се издвојуваат ескалацијата на трговските тензии и придружната неизвесност на политиките, како и влошувањето на условите на финансиските пазари, што би можело да биде предизвикано од влошувањето на трговските и геополитичките тензии, „Брегзит“ без договор, како и продолженото забавување на глобалниот економски раст.

Според најновите проекции на ММФ од октомври 2019 година, се очекува дека глобалниот економски раст ќе забави сведувајќи се на 3% во 2019 година (раст од 3,6% во 2018 година), додека за 2020 година се очекува умерено забрзување на глобалната економска активност, со стапка на раст од 3,4%. Од аспект на глобалната инфлација, во текот на 2019 година стапките на инфлација и натаму се стабилни, релативно ниски, без очекувања за позначителни ценовни притисоци, а во развиените земји главно и под целното ниво. Очекувањата за 2020 година не упатуваат на позначителни промени во ценовните трендови на глобално ниво.

Во однос на макроекономските остварувања во економиите од регионот, кај најголем дел од земјите беше забележано забавување на економската активност во вториот квартал од 2019 година.

Македонска економија - Согласно со објавените проценети податоци за БДП, домашната економска активност расте и во вториот квартал од 2019 година, со реална годишна стапка на раст од 3,1% (4,1%

¹ Превземено од Квартален извештај_ноември 2019 на НБРСМ (http://nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/istrazuvanje_Kvartalen_izvestaj_noemvri_2019.pdf)

во претходниот квартал). Растот на додадената вредност е дисперзиран, при што најголем позитивен придонес имаат збирно дејностите „трговија, транспорт и угостителство“, надополнет со придонесот од дејностите „јавната управа и одбрана; образование и здравствена и социјална заштита“, „земјоделство“ и „градежништво“. Најголем дел од расположливите податоци за периодот јули-август главно упатуваат на натамошен раст на активноста во домашната економија. Исто така, очекувањата на раководителите на претпријатијата во трговијата на мало, градежништвото и преработувачката индустрија за претстојниот период се генерално поволни.

Вработеност и плати - Показателите за пазарот на труд во вториот квартал на 2019 година прикажуваат натамошен раст на бројот на вработени лица, со слична динамика како и во претходниот квартал. Растот на вработеноста главно произлегува од растот на бројот на вработените во преработувачката индустрија, од дејностите поврзани со „уметност, забава и рекреација“ и од „административни и помошни услужни дејности“. Истовремено, стапката на невработеност се сведе на 17,5%, што повторно претставува нов историски минимум. Анкетите за деловните тенденции главно посочуваат на зголемен оптимизам во поглед на вработеноста во наредниот тримесечен период. Од аспект на понудата, продолжи годишниот раст на активното население, тренд којшто беше започнат во последниот квартал од 2016 година. Во однос на показателите за конкурентноста, во услови на раст на вработеноста, продолжува умереното намалување на продуктивноста на трудот, а трошоците за труд по единица производ и натаму растат.

Инфлација - Во третиот квартал од 2019 година дојде до забавување на годишниот раст на домашните цени, со што годишната стапка на инфлација се сведе на 0,6%. Во однос на структурата на клучните компоненти, забавениот годишен раст на цените е одраз на побавниот годишен раст на цените на прехранбената компонента на инфлацијата и на забавеното движење на базичната инфлација, како и на продлабочувањето на падот на цените на енергијата, согласно со движењата на цените на нафтата и нафтените деривати на светските пазари. Во однос на идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, тековните движења кај увезената инфлација и производствените цени на домашните производители укажуваат на отсуство на позначителни нагорни притисоци врз општото ценовно ниво. Сепак, кај трошоците за труд по единица производ се забележува умерено забрзување на растот во вториот квартал од годината. Во поглед на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 1,4% во 2019 година, додека во 2020 и 2021 година посочуваат на просечна инфлација од 1,8% и 1,9%, соодветно. Ваквите очекувања се слични со проекцијата на Народната банка, како и со очекувањата на меѓународните институции.

Очекувањата за наредниот период не упатуваат на позначителни промени од аспект на динамиката и движењето на стапката на инфлација. Така, според економските аналитичари, се очекува мало забрзување на стапката на инфлација во наредните две години. Според истражувањето од Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП39 спроведено во септември, анкетираниите аналитичари очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 1,4% во 2019 година, додека, пак, за наредниот период стапката на инфлација благо ќе забрза и ќе изнесува 1,8% и 1,9% во 2020 и 2021 година, соодветно.

Биланс на плаќања – Во второто тримесечје од 2019 година, тековната сметка на билансот на плаќања забележа умерен дефицит, за разлика од истиот период од претходната година кога беше забележан мал суфицит во салдото на тековните трансакции. Овие поместувања во тековната сметка, во најголем дел се одраз на повисокиот дефицит кај салдото на стоки и услуги. Во финансиската сметка се остварени повисоки нето-приливи во однос на второто тримесечје од 2018 година, предизвикани од подобрите остварувања кај валутите и депозитите на банките и од трговските кредити, додека приливите врз основа на странски директни инвестиции се пониски на годишна основа. Остварените финансиски текови во второто тримесечје од 2019 година овозможиле целосно финансирање на дефицитот во тековната сметка и дополнителен раст на девизните резерви во текот на кварталот.

Монетарна политика - Во текот на третиот квартал од годината Народната банка не ја промени поставеноста на монетарната политика, при што основната каматна стапка се задржа на нивото од 2,25%. Во услови на натамошни оценки за здрави економски основи и отсуство на нерамнотежи во економијата, движењата на девизниот пазар се сè уште поволни, при што Народната банка и натаму интервенира со откуп на девизи од банките. Девизните резерви во третото тримесечје од годината остварија раст и според сите показатели за нивна адекватност, тие и натаму беа во сигурната зона. Вкупните депозити и вкупните кредити и натаму растат на годишна основа, без поголеми отстапувања во однос на очекувањата. Динамиката и валутната структура на штедењето на домаќинствата упатува на стабилни очекувања. Најновите податоци не сигнализираа поголеми отстапувања во однос на проекциите во сегментите коишто се клучни за монетарната политика. Народната банка и натаму внимателно ќе ги следи трендовите и потенцијалните ризици од домашното и надворешното окружување заради соодветно приспособување на поставеноста на монетарната политика.

Движења на финансиските пазари - Во третиот квартал на 2019 година, меѓубанкарската каматна стапка на пазарот на депозити се задржа на ниско и стабилно ниво. При непроменетост на основната каматна стапка на Народната банка, промени не беа забележани и кај индикативните каматни стапки за меѓубанкарско тргување со депозити (СКИБОР). На примарниот пазар на државни хартии од вредност, новите емисии во поголем дел беа на подолги рокови и во домашна валута. На

секундарниот пазар се тргуваше со благајнички записи и државни обврзници. Приносите на македонските еврообврзници и натаму се намалуваат, што придонесе за стеснување на распоните во однос на приходите на германските државни обврзници, коишто исто така имаа надолан тренд. На Македонската берза, вредноста на МБИ-10 и натаму се зголемува, а позитивно поместување беше забележано и кај поголем дел од берзите на земјите во регионот. На меѓународните финансиски пазари, индексите за променливост на финансиските услови се поместија во различни насоки, упатувајќи на мало зголемување на неизвесноста на сегментот на тргување со обврзници.

Јавни финансии – Во второто тримесечје од 2019 година, буџетските приходи и расходи забележаа раст на годишна основа. Најголем придонес во растот на буџетските приходи имаат неданочните приходи и придонесите, додека растот на буџетските расходи, освен од тековните трошоци произлегува и од капиталните трошоци. Буџетскиот дефицит изнесува 0,6% од БДП и е малку повисок во споредба со остварувањето во истиот квартал од минатата година (0,2% од БДП). За првите осум месеци од годината буџетскиот дефицит изнесува 1,3% од БДП, што претставува 51,0% од планот на Буџетот за 2019 година. Финансирањето на буџетскиот дефицит во периодот јануари-август се изврши преку повлекување средства од депозитната сметка на државата кај Народната банка и во помал дел преку нето-емисија на државни хартии од вредност на домашните финансиски пазари. Вкупниот јавен долг на крајот на вториот квартал на 2019 година изнесува 46,9% од БДП и е зголемен за 0,5 п.п. од БДП, во споредба со претходниот квартал.

Табела 4.1 – Макроекономски индикатори

	2015	2016	2017	2018	III2019	II2020
БДП реална стапка на раст (во %)	3,9	2,9	0,0	3,1	3,6	4,0
БДП (во милиони денари)	558.954	598.881	619.788	663.250	510.625	741.810
БДП (во милиони евра)	9.072	9.723	10.081	10.786	8.304	12.039
Стапка на невработеност (просек, во %)	26,1	23,7	22,4	21,6	17,1	17,5
Инфлација (просек, во%)	-0,3	-0,2	1,4	1,7	2	2
Население (милиони)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
БДП/жител (во евра)	4.320	4.630	4.800	5.136	3.954	5.733
Осигурителна премија (во милиони евра)	134,5	141,5	146,3	161,5	129	185,1
- раст/пад осигурителна премија	8,60%	5,30%	3,40%	10,39%	-20,12%	7,10%
<i>Осигурителна премија - неживот (во милиони евра)</i>	<i>116,7</i>	<i>120,6</i>	<i>122,7</i>	<i>134,3</i>	<i>108,9</i>	<i>149,3</i>
- раст/пад осигурителна премија - неживот	6,70%	3,30%	1,80%	9,45%	-18,91%	5,50%
<i>Осигурителна премија - живот (во милиони евра)</i>	<i>17,8</i>	<i>21</i>	<i>23,5</i>	<i>27,2</i>	<i>20,1</i>	<i>35,8</i>
- раст/пад осигурителна премија - живот	23,20%	17,90%	12,00%	15,74%	-26,10%	14,50%
Премија/жител (во евра)	64,0	67,4	69,6	38,0	51,9	88,1
<i>Премија/жител (во евра) неживот</i>	<i>55,6</i>	<i>57,4</i>	<i>58,4</i>	<i>32,4</i>	<i>51,9</i>	<i>71,1</i>
<i>Премија/жител (во евра) живот</i>	<i>8,5</i>	<i>10</i>	<i>11,2</i>	<i>5,6</i>	<i>9,6</i>	<i>17</i>
Премија/БДП (во %)	1,5	1,5	1,5	0,7	0,0	1,5
<i>Премија/БДП (во%) неживот</i>	<i>1,3</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>0,6</i>	<i>0,0</i>	<i>1,2</i>
<i>Премија/БДП (во%) живот</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>
Просечна месечна нето плата (во евра)	345	351	388	394	419	488
Среден курс MKD/EUR)	61,61	61,6	61,48	61,49	61,49	61,49

Извор: НБРМ и проценки на САВА осигурување а.д. Скопје

4.2 ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР²

Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст на бруто полисираната премија и бројот на вработени. Овој тренд се должи пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна.

Осигурителната индустрија во Р. Северна Македонија заклучно со третиот квартал 2019 година бележи умерен пораст во сите сегменти во своето работење и покрај нагласеното влијание на ризици од неекономска природа и во услови на умерен раст на вкупната економија.

На пазарот на осигурување во 2019 година активно работеа 16 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека останатите 5 друштва за осигурување работат на осигурување на живот. Друштвата за осигурување се во доминантна сопственост на странски правни лица од финансиски сектор, кои се делумно или целосно присутни во 14 од вкупно 16 друштва за осигурување на пазарот.

На пазарот на осигурување делуваат 37 осигурителни брокерски друштва (ЗК2018: 34), 10 друштвата за застапување во осигурување (ЗК2018: 11) и 6 деловни банки кои делуваат како застапници во осигурување (ЗК2018: 5). Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и Законот за доброволно здравствено осигурување се основна законска рамка која ги регулира условите и начинот на вршење работи на осигурување и реосигурување, начинот и условите на вршење работи на посредување во осигурувањето и спроведувањето супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување.

Пазарот на осигурување според последните пресметани показатели, Степен на пенетрација (учеството на бруто полисираните премии во БДП) кој изнесува 1,55% и Степен на густина (бруто полисирани премии по жител) кој изнесува 3.778 ден., се карактеризира како недоволно развиен, но со оглед на тоа дека во последните неколку години важноста на компаниите за осигурување како дел од финансискиот сектор значително се зголеми постои голем потенцијал за негов развој. Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст

² Податоци превземени од извештаи од АСО на РСМ

на бруто полисираната премија, бројот на вработени. Овој тренд се должи пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна.

Во периодот 01.01-30.09.2019 сите друштва полисирале вкупна бруто премија од 7,93 милијарди денари (3К2018: 7,40 милијарди денари), од кои 6,69 милијарди денари (3К2018: 6,30 милијарди денари) се преку полиси за неживотно осигурување, а 1,23 милијарди денари (3К2018: 1,09 милијарди денари) во делот на животното осигурување. Пазарот расте за 7,19% во однос на БПП остварена во истиот период во минатата година, и тоа во делот на неживотното осигурување премијата пораснала за 6,21%, а во делот на животното осигурување за 12,82%.

Во период 01.01.2018-30.09.2019 година САВА осигурување а.д. Скопје учествува со 9,9% (3К2018: 8,2%) во вкупната бруто полисирана премија. САВА осигурување а.д. Скопје во истиот период има остварено бруто полисирана премија во износ од 665.706 милиони денари (3К2018: 604.884 милион денари) односно забележува пораст на бруто полисираната премија од значајни 10,06% во однос на истиот период минатата година.

Табела 4.1 – БПП на пазарот на осигурување на РСМ

Осигурителни компании - неживотно осигурување	IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2018-IIIQ2019	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1 Триглав	1.141.470	1.115.119	-26.351	-2,3%	18,1%	16,6%
2 Еуролинк	837.262	816.283	-20.979	-2,5%	13,3%	12,2%
3 Македонија	733.600	767.351	33.751	4,6%	11,6%	11,5%
4 Сава	604.884	665.704	60.820	10,1%	9,6%	9,9%
5 Евроинс	499.728	629.127	129.399	25,9%	7,9%	9,4%
6 Винер	576.319	614.868	38.549	6,7%	9,1%	9,2%
7 Уника	556.757	575.581	18.824	3,4%	8,8%	8,6%
8 Ос.Полиса	513.374	523.898	10.524	2,0%	8,1%	7,8%
9 Халк	268.738	365.974	97.236	36,2%	4,3%	5,5%
10 Кроација	318.875	349.763	30.888	9,7%	5,1%	5,2%
11 Еуросиг	255.562	274.311	18.749	7,3%	4,1%	4,1%
Вкупно	6.306.569	6.697.979	391.410	6,2%	85,2%	84,4%
Осигурителни компании - животно осигурување	IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2019-IIIQ2018	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1 Кроација	502.820	554.899	52.079	10,4%	45,9%	44,9%
2 Граве	338.332	367.467	29.135	8,6%	30,9%	29,7%
3 Винер	177.968	200.757	22.789	12,8%	16,2%	16,2%
4 Уника	61.066	91.036	29.970	49,1%	5,6%	7,4%
5 Триглав	15.512	22.009	6.497	41,9%	1,4%	1,8%
Вкупно	1.095.698	1.236.168	140.470	12,8%	14,8%	15,6%
Вкупно пазар	7.402.267	7.934.147	531.880	7,2%	100,0%	100,0%

Бруто ликвидираниите штети заклучно со 30.09.2019 година на пазарот изнесуваат 2,97 милијарди денари и во споредба со 3К2018 година бруто ликвидираниите штети бележат пораст од 8,64% (3К2018: 2,73 милијарди денари). При тоа, друштвата за неживотно осигурување исплатиле 2,71 милијарди денари и во споредба со 3К2018 година бруто исплатените штети бележат пораст од 7,05% (3К2018: 2,53 милијарди денари), Друштвата за осигурување на живот исплатиле 253,6 милиони денари и во споредба со 3К2018 година е забележан пораст од 29,18% (3К2018: 196,3 милиони денари).

Табела 4.2 – Бруто ликвидирани штети на пазарот на осигурување на РСМ

Осигурителни компании - неживотно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2018-IIIQ2019	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Триглав	449.583	425.797	-23.786	-5,3%	17,7%	15,7%
2	Еуролинк	269.956	296.642	26.686	9,9%	10,6%	10,9%
3	Македонија	210.090	292.734	82.644	39,3%	8,3%	10,8%
4	Сава	239.454	279.173	39.719	16,6%	9,4%	10,3%
5	Евроинс	242.022	260.463	18.441	7,6%	9,5%	9,6%
6	Винер	291.627	241.797	-49.830	-17,1%	11,5%	8,9%
7	Уника	253.258	223.070	-30.188	-11,9%	10,0%	8,2%
8	Ос.Полиса	217.475	214.144	-3.331	-1,5%	8,6%	7,9%
9	Халк	131.548	194.069	62.521	47,5%	5,2%	7,1%
10	Кроација	150.501	150.723	222	0,1%	5,9%	5,5%
11	Еуросиг	81.937	137.807	55.870	68,2%	3,2%	5,1%
Вкупно		2.537.451	2.716.419	178.968	7,1%	92,8%	91,5%
Осигурителни компании - животно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2018-IIIQ2019	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Кроација	92.056	121.267	29.211	31,7%	46,9%	47,8%
2	Граве	78.247	93.045	14.798	18,9%	39,9%	36,7%
3	Винер	20.800	28.219	7.419	35,7%	10,6%	11,1%
4	Уника	5.230	9.746	4.516	86,3%	2,7%	3,8%
5	Триглав	0	1.354	1.354	н/а	0,0%	0,5%
Вкупно		196.333	253.631	57.298	29,2%	7,2%	8,5%
Вкупно пазар		2.733.784	2.970.050	236.266	8,6%	100,0%	100,0%

Во структурата на каналите на продажба кај неживотното осигурување, најголемо учество зазема директната продажба со 53,31%, потоа следи продажбата преку осигурително брокерски друштва со 26,23%, продажбата преку застапници (физички лица) со 10,14%, продажба преку друштва за застапување во осигурување со 8,45%, банките со 1,19% и 0,68% преку останати дистрибутивни канали. Додека пак, во структурата на каналите на продажба кај осигурувањето на живот, најголемо учество заземаат осигурително брокерски друштва со 41,03%, потоа следат банките со 24,42%, директната продажба со 15,39%, продажба преку друштва за застапување во осигурување со 11,75% и 7,42% продажба преку застапници (физички лица).

АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

1 КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

1.1 НАЈВАЖНИ ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2019 ГОДИНА

Табела 1.1 - Финансиски показатели за 2019 година

САВА Осигурување а.д. Скопје	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2019	План 1.1.- 31.12.2019	2019 - 2018	2019 - P2019	2019 / 2018	2019 / P2019
Пресметана осигурителна полисирана премија	802.983.154	886.425.349	856.206.683	83.442.194	30.218.666	10,39%	3,53%
Чисти приходи од премија	702.246.971	759.331.030	742.566.343	57.084.059	16.764.687	8,13%	2,26%
Пресметани ликвидирани штети	375.171.191	375.389.834	390.916.771	218.642	-15.526.937	0,06%	-3,97%
Чисти расходи за штети	319.698.197	346.207.418	348.933.558	26.509.221	-2.726.140	8,29%	-0,78%
Бруто трошоци за работењето	326.794.700	374.682.213	321.902.610	47.887.513	52.779.602	14,65%	16,40%
Едноставен штетен количник	46,72%	42,35%	45,66%	-4,37%	-3,31%	-9,36%	-7,25%
Бруто меродавен коефициент	41,71%	45,37%	45,20%	3,65%	0,16%	8,76%	0,36%
Нето меродавен коефициент	45,53%	45,59%	46,99%	0,07%	-1,40%	0,15%	-2,97%
Бруто трошковен коефициент	41,29%	42,53%	38,00%	1,24%	4,54%	3,00%	11,94%
Нето трошковен коефициент	45,40%	48,24%	42,33%	2,84%	5,91%	6,25%	13,96%
Нето комбиниран коефициент S&P	98,78%	100,72%	97,98%	1,94%	2,74%	1,97%	2,80%
% на трошоци за стекнување во бруто полисирана премија	29,57%	28,33%	28,25%	-1,24%	0,08%	-4,20%	0,28%
% на останати трошоци во премија	11,72%	11,77%	9,25%	0,05%	2,52%	0,40%	27,24%
% на нето премија во бруто полисирана премија	87,45%	85,66%	86,73%	-1,79%	-1,07%	-2,05%	-1,23%
Ретенција на расходите за штети (меродавен показател)	98,34%	98,34%	91,09%	0,00%	7,26%	0,00%	7,97%
Осигурително-технички резултат	2.006.775	-11.165.001	8.654.896	-13.171.777	-19.819.897	-656,37%	-229,00%
Резултат од финансиски пласмани	18.326.639	21.182.260	22.131.409	2.855.621	-949.150	15,58%	-4,29%
Резултат останато	6.989.115	5.428.527	6.785.296	-1.560.588	-1.356.769	-22,33%	-20,00%
Резултат пред одданочување	27.322.529	15.445.785	37.571.601	-11.876.744	-22.125.816	-43,47%	-58,89%
Резултат по одданочување	24.098.085	12.428.177	33.814.441	-11.669.908	-21.386.264	-48,43%	-63,25%
Нето осигурително-технички резервации	725.320.643	779.646.543	773.361.641	54.325.900	6.284.902	7,49%	0,81%
Актива	1.331.021.295	1.397.878.475	1.376.421.901	66.857.179	21.456.574	5,02%	1,56%
Капитал	363.119.489	375.884.394	370.085.055	12.764.906	5.799.339	3,52%	1,57%
ROA	1,76%	0,91%	2,22%	-0,85%	-1,31%	-48,39%	-58,94%
ROE	6,89%	3,36%	8,19%	-3,53%	-4,83%	-51,19%	-58,94%
ROR	3,43%	1,64%	4,04%	-1,79%	-2,41%	-52,30%	-59,53%
	0	0	0				
Бруто осигурително-технички резервации	776.498.272	831.271.637	798.884.364	54.773.365	32.387.273	7,05%	4,05%
Инвестиционо портфолио	866.927.300	940.500.858	905.736.746	73.573.558	34.764.112	8,49%	3,84%
Вработени (ETF)	196,75	224,75	216,00	28,00	8,75	14,23%	4,05%
Полисирана премија по вработен	4.081.236	3.944.050	3.963.920	-137.185	-19.869	-3,36%	-0,50%

*Податоците се во согласност со известувањето спрема матичната компанија Сава Ре Љубљана

2 ПРЕМИЈА

2.1 БРОЈ НА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Во периодот од 01.01. до 31.12.2019 година САВА осигурување склучи 318.194 полиси (2018: 289.534), што претставува зголемување на бројот на полиси за 28.660 во однос на претходната година или пораст од 9,9% во однос на 2018 година. Бројот на полиси е зголемен поради фактот што Друштвото успешно ја оствари соработката со повеќе нови интерни и екстерни продажни канали и реализираше значајни проекти во изминатата 2019 година. Друштвото продолжува со повеќегодишниот тренд на диверзификација на ризикот во портфолиото и развој на сопствената продажна мрежа која. Сето тоа придонесе со зголемен обем на работа, а со тоа и зголемен број на склучени осигурувања.

Табела бр.2.1 - Број на склучени договори за осигурување

Класи на осигурување	Број на склучени договори за осигурување		Индекс 2019/2018	Разлика помеѓу 2019 & 2018
	2018	2019		
01 Осигурување од незгода	115.041	128.654	111,8	13.613
02 Здравствено осигурување	1.464	2.324	158,7	860
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	6.875	7.342	106,8	467
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	5	7	140,0	2
07 Осигурување на стока превоз (карго)	285	299	104,9	14
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	10.343	9.572	92,5	-771
09 Останати осигурувања на имот	20.375	24.799	121,7	4.424
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	68.551	74.376	108,5	5.825
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	242	193	79,8	-49
13 Општо осигурување од одговорност	499	503	100,8	4
14 Кредити	0	3	0,0	3
15 Гаранциско осигурување	5.312	4.477	84,3	-835
16 Финансиски штети	63	153	242,9	90
18 Осигурување на туристичка помош	60.479	65.492	108,3	5.013
Вкупно	289.534	318.194	109,9	28.660

Графикон бр.2.1- Број на склучени договори за осигурување Графикон бр.2.2- Структура на број на склучени договори за осигурување

Друштвото успеа преку сопствената продажна мрежа да обезбеди диверзифицирано потфолио и органски раст на премијата на повеќето свои продукти. Зголемување бележат сите класи на

осигурување, со исклучок на класите Осигурување на имот од пожар и природни непогоди, Осигурување од одговорност пловни објекти и Гаранциско осигурување. Намалувањето се должи на необновени полиси кои се случуваа претходната деловна година, и забавена реализација на проектот Гаранциско осигурување во однос на очекуваното. Најголемо зголемување на бројот на полиси Друштвото реализираше во класата Незгода (13.613 полиси над минатогодишната реализација или зголемување од 11,8%). Ова зголемување првенствено е резултат на развојот на Банкоосигурувањето. Значајно зголемување во бројот на полиси Друштвото бележи во класите на Здравственото осигурување и Имотното осигурување заради новите, односно изменети продукти на овие класи на осигурување. Забележителен пораст имаат и Осигурување на туристичка помош и Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила, што укажува на ширење на клиентската база на Друштвото.

Напорите за зголемување на обемот на работа Друштвото ќе ги негува и во претстоечките периоди и ќе се стреми кон градење на портфолио со дисперзиран ризик и поквалитетни осигурувања.

2.2 ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА

2.2.1 Бруто полисирана премија по класи на осигурување

Во 2019 година САВА Осигурување реализираше бруто премија во износ од 886.425.349 денари (2018: 802.983.154 денари) и реализираше пораст во однос на минатата година од значајни 83.442.194 денари или пораст од 10,4% во однос на полисираната премија во 2018 година. Годишниот план на премија е надфрлен со 3,5%, или реализирана премија е поголема од планираната за 30.218.666 денари.

Табела бр.2.2.1 – Бруто полисирана премија

Класи на осигурување	Бруто премија			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019/ 2018	2019/ П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	75.565.051	87.535.063	80.228.328	115,8	109,1	11.970.012	7.306.735
02 Здравствено осигурување	5.460.122	8.926.979	11.208.831	163,5	79,6	3.466.857	-2.281.852
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	126.721.234	136.848.623	130.075.756	108,0	105,2	10.127.389	6.772.866
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	66.817	148.145	95.165	221,7	155,7	81.328	52.980
07 Осигурување на стока превоз (карга)	4.057.183	4.931.313	3.745.639	121,5	131,7	874.130	1.185.674
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	57.365.325	53.663.672	57.699.410	93,5	93,0	-3.701.653	-4.035.738
09 Останати осигурувања на имот	90.827.614	106.700.856	98.677.212	117,5	108,1	15.873.242	8.023.644
10 Осигурување од одг. од употреба на моторни возила	395.132.233	433.669.097	423.383.189	109,8	102,4	38.536.864	10.285.907
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	839.787	633.203	682.612	75,4	92,8	-206.584	-49.409
13 Општо осигурување од одговорност	8.854.668	9.414.073	7.569.832	106,3	124,4	559.405	1.844.241
14 Кредити		38.776	403.000	0,0	9,6	38.776	-364.224
15 Гаранциско осигурување	4.735.666	4.944.902	5.091.317	104,4	97,1	209.236	-146.415
16 Финансиски штети	2.860.843	3.424.815	2.498.993	119,7	137,0	563.973	925.822
18 Осигурување на туристичка помош	30.496.612	35.545.833	34.847.398	116,6	102,0	5.049.221	698.434
Вкупно	802.983.154	886.425.349	856.206.683	110,4	103,5	83.442.194	30.218.666

Изминатава 2019 година, порастот по класи на осигурување е најизразен кај Осигурувањето од одговорност од употреба на моторни возила, Осигурувањето на патнички возила (каска) и Осигурување од незгода и Имотните осигурувања. Значаен релативен пораст бележат и Здравствено осигурување и Осигурување на туристичка помош. Сето ова е резултат на големите напори и успешно спроведените проекти кои Друштвото ги оствари во изминатава деловна година.

Просечно остварената премија на Друштвото, по просечен број на вработен, во 2019 година изнесува 3.944.050 денари (2018: 4.081.236 денари) и истата е пониска во однос на минатата 2018 година за 137.185 денари или за 3,4% поради ширење на сопствената продажна мрежа и голем број на нови продавачи.

2.2.2 Структура на бруто полисирана премија

Осигурителното портфолио на Друштвото е стабилно профилирано и дисперзирано по сите видови на осигурување. Мало намалување е евидентно во учеството на премијата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила која оваа година учествува со 48,9% (2018: 49,2%) во вкупното осигурување како и на Осигурување на патнички возила (каска) кое учествува со 15,4% оваа година (2018: 15,8%). Најголема промена во учеството во вкупната премија забележуваме во полза на Останати осигурувања на имот (зголемување од 0,7 п.п.), што е и наша стратешка определба.

Табела бр.2.2.2 – Структура на бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	9,4%	9,9%	9,4%	0,5%	0,5%
02 Здравствено осигурување	0,7%	1,0%	1,3%	0,3%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	15,8%	15,4%	15,2%	-0,3%	0,2%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,5%	0,6%	0,4%	0,1%	0,1%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	7,1%	6,1%	6,7%	-1,1%	-0,7%
09 Останати осигурувања на имот	11,3%	12,0%	11,5%	0,7%	0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	49,2%	48,9%	49,4%	-0,3%	-0,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,1%	1,1%	0,9%	0,0%	0,2%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15 Гаранциско осигурување	0,6%	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,4%	0,4%	0,3%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	3,8%	4,0%	4,1%	0,2%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Графикон бр.2.2.1- Бруто полисирана премија

Графикон бр.2.2.2-Структура на бруто полисирана премија

2.2.3 Полисирана премија по дистрибуциски канали

Структурата на премијата спрема продажни канали покажува дека 81,0% (2018: 82,2%) од вкупната премија е остварена од сопствената продажна мрежа (Комерцијалисти, Сопствени застапници, Агенции и Интернет продажба), а остатокот од 19,0% од надворешната продажна мрежа, што во однос на минатата година покажува тренд на намалување на продажбата преку сопствени канали на продажба за 1,2 п.п..

Табела бр.2.2.3 – Бруто полисирана премја по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	Структура % 2019
Сопствени застапници	116.222.383	129.556.246	143.088.654	111,5	90,5	14,6%
Комерцијалисти	507.310.315	561.122.922	539.458.778	110,6	104,0	63,3%
Агенции	35.099.690	25.031.661	11.302.869	71,3	221,5	2,8%
Интернет продажба	1.202.452	2.096.594	2.287.556	174,4	91,7	0,2%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	627.629.644	717.807.423	696.137.857	114,4	103,1	81,0%
Посредници	101.872.180	123.597.570	123.469.497	121,3	100,1	13,9%
Надворешни продажни места	5.165.037	5.346.386	1.096.107	103,5	487,8	0,6%
Банки	36.111.097	39.673.970	35.503.222	109,9	111,7	4,5%
Вкупно надворешна продажна мрежа	123.904.711	168.617.926	160.068.825	136,1	105,3	19,0%
Вкупно	802.983.154	886.425.349	856.206.683	110,4	103,5	100,0%

Графикон бр.2.2.3-Структура на бруто полисирана премија по дистрибуциски канали

3 ШТЕТИ

3.1 БРОЈ НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

Во 2019 година ликвидирани се 6.861 штети (2018: 6.519) со што е остварен пораст на бројот на ликвидирани штети за 5,2% или ликвидирани се 342 штети повеќе од 2018 година.

Табела бр.3.1 – Број на ликвидирани штети

Класи на осигурување	Број на штети		Индекс	Разлика помеѓу
	2018	2019	2019 / 2018	2019 & 2018
01 Осигурување од незгода	676	986	145,9	310
02 Здравствено осигурување	64	300	468,8	236
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	1.479	1.460	98,7	-19
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	1	0	0,0	-1
07 Осигурување на стока превоз (карго)	5	1	20,0	-4
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	99	96	97,0	-3
09 Останати осигурувања на имот	914	881	96,4	-33
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	2.577	2.406	93,4	-171
13 Општо осигурување од одговорност	8	12	150,0	4
16 Финансиски штети	4	0	0,0	-4
18 Осигурување на туристичка помош	692	719	103,9	27
Вкупно	6.519	6.861	105,2	342

Графикон бр.3.1- Број на ликвидирани штети

Графикон бр.3.2- Структура на бројот на ликвидирани штети

Во изминатава година имаше поголем број на штетни настани споредено со претходната година.

Во 2019 години во класата на Осигурување на посеви и плодови имаме намален број на пријави на штети во однос на 2018 година. Исто така и ликвидираниот износ е помал.

Забележителен пораст имаме во класата на Здравствено осигурување кое е во корелација со новите продукти кои беа воведени на оваа класа на осигурување. Сепак ликвидацијата е во рамки на планираното.

Кај класата на Осигурување на имот од пожар и некои други опасности за разлика од 2018 година, каде имавме ликвидација на штета од опожарен објект со поголем износ во 2019 година, ликвидираниот износ е многу помал. Сепак во 2019 година би ги одвоиле пријавени и ликвидирани штети на Базни станици кои беа 100% реосигурани како и пријавени и ликвидирани штети на опрема на мали хидроелектрични централи.

Во 2019 година се забележува пораст на ликвидираниот износ кај класа Осигурување од незгода и порастот е за 32%, каде и планираниот износ на штети е надминат. По број на предмети во 2019 година имаме 986 ликвидирани предмети, додека во 2018 година имаме 679 ликвидирани предмети. Порастот се должи на зголемена примија во 2019 година по оваа класа на осигурување.

Пад во ликвидирани штети во однос на планирани имаме во класата Осигурување од општа одговорност, и истото е како резултат на резервираните штети кои се во судска постапка и компелтирање на предметите зависи од постапките кои се во тек.

Во 2019 година отворени судски предмети се вкупно 95 (во 2018 имавме вкупно 76), што е на повисоко ниво во споредба со 2018 година.

Во однос на регресните постапки (билансни), во 2019 година постапено е по 106 предмети - регреси. Во 2018 година имаме постапено по 47 предмети. Поголемиот број на решени предмети по регрес се должи на новото кадровско и организационо решение во овој дел од работењето на Сектор штети кое даде резултат.

Вкупно во 2019 година имало приход по основ на регреси од 13.073.801 денари, додека во 2018 година по овој основ приход од 4.741.497 денари.

3.2 Износ на ликвидирани штети

3.2.1 Ликвидирани штети по класи на осигурување

Во извештајниот период ликвидирани се штети во износ од 375.389.834 денари (2018: 375.171.191 денари), што е на исто ниво со истиот период претходната година или ликвидациите бележат незабележителен пораст од 218.642 денари или 0,1% во однос на минатата година.

Планираниот износ на ликвидациите отстапува од реализацијата на ликвидираниот износ за 15.526.937 денари или 4,0% помалку реализирани ликвидации од планираните за 2019 година.

Табела бр.3.2.1 – Бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	20.835.656	27.546.502	22.134.552	132,2	124,5	6.710.846	5.411.950
02 Здравствено осигурување	1.120.290	4.462.498	4.333.811	398,3	103,0	3.342.208	128.687
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	87.213.525	90.345.111	83.185.033	103,6	108,6	3.131.586	7.160.078
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	972.929	0	926.548	0,0	0,0	-972.929	-926.548
07 Осигурување на стока превоз (карга)	942.590	11.757	1.108.243	1,2	1,1	-930.833	-1.096.486
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	31.871.355	13.443.381	20.543.308	42,2	65,4	-18.427.974	-7.099.927
09 Останати осигурувања на имот	48.921.936	47.806.603	45.343.972	97,7	105,4	-1.115.333	2.462.631
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	165.268.228	166.574.212	177.557.360	100,8	93,8	1.305.984	-10.983.148
13 Општо осигурување од одговорност	5.286.086	13.048.594	21.124.429	246,8	61,8	7.762.508	-8.075.835
15 Гаранциско осигурување	0	0		0,0	0,0	0	0
16 Финансиски штети	1.087.354	0	966.929	0,0	0,0	-1.087.354	-966.929
18 Осигурување на туристичка помош	11.651.241	12.151.175	13.692.586	104,3	88,7	499.934	-1.541.411
Вкупно	375.171.191	375.389.834	390.916.771	100,1	96,0	218.642	-15.526.937

3.2.2 Структура на штети

Структурата на ликвидациите на Друштвото во 2019 година во најголем дел се состои од класата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила 44,4% (2018: 44,1%) и од Осигурување на патнички возила (каска) 24,1% (2018: 23,2%), потоа следи Останати осигурувања на имот со 12,7% (2018: 13,0%). Осигурување на имот од пожар и природни непогоди со 3,6% (2018: 8,5%) бележи драстичното намалување поради ликвидација на голема штета во 2018 година.

Табела бр 3.2.2 – Структура на бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,6%	7,3%	5,7%	1,8%	1,7%
02 Здравствено осигурување	0,3%	1,2%	1,1%	0,9%	0,1%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	23,2%	24,1%	21,3%	0,8%	2,8%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,3%	0,0%	0,2%	-0,3%	-0,2%
07 Осигурување на стока превоз (карга)	0,3%	0,0%	0,3%	-0,2%	-0,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	8,5%	3,6%	5,3%	-4,9%	-1,7%
09 Останати осигурувања на имот	13,0%	12,7%	11,6%	-0,3%	1,1%
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	44,1%	44,4%	45,4%	0,3%	-1,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,4%	3,5%	5,4%	2,1%	-1,9%
16 Финансиски штети	0,3%	0,0%	0,2%	-0,3%	-0,2%
18 Осигурување на туристичка помош	3,1%	3,2%	3,5%	0,1%	-0,3%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.3.3.1- Бруто ликвидирани штети

Графикон бр.3.3.2- Структура на бруто ликвидирани штети

3.2.3 Ликвидирани штети по дистрибуциски канали

По основ на премија на внатрешната продажна мрежа Друштвото ликвидирало 84,8% (2018: 85,2%) од вкупните ликвидирани штети, а останатиот дел е од Надворешната продажна мрежа 15,2% (2018: 14,8%), и тоа кај Посредниците 12,9% (2018: 12,9%), Банките 1,8% и незначајни 0,5% кај Останатите продавачи.

Табела бр.3.2.3 – Бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали (без вклучени регреси и директни трошоци)

Дистрибуциски канали	2018	2019	2019 / 2018	Структура % 2019
Сопствени застапници	64.909.919	58.130.836	89,6	15,1%
Комерцијалисти	238.434.462	256.978.006	107,8	66,9%
Агенции	9.688.868	9.751.292	100,6	2,5%
Интернет продажба	234.856	311.607	132,7	0,1%
Сопствени продажни места	7.214.280	765.573	10,6	0,2%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	320.482.385	325.937.314	101,7	84,8%
Посредници	48.567.072	49.572.579	102,1	12,9%
Надворешни продажни места	2.339.278	1.854.848	79,3	0,5%
Банки	4.562.107	6.875.696	150,7	1,8%
Вкупно надворешна продажна мрежа	55.468.457	58.303.123	105,1	15,2%
Вкупно	375.950.842	384.240.437	102,2	100,0%

Графикон бр.3.2.3-Структура на бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

3.2.4 Штети / премија (loss ratio)

Вкупното учеството на бруто ликвидирани штети во бруто полисираната премија во 2019 година изнесува 42,3% (2018: 46,7%), и истото е намалено во споредба со претходната година за 4,4 п.п.. Поради помалиот износ на ликвидирани штети, Друштвото годината ја заврши во рамки на планираниот коефициент 45,7%.

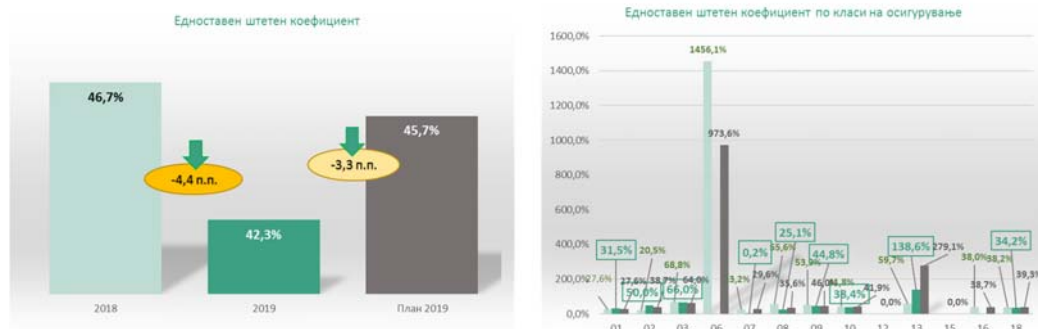
Штетниот резултат изнесува 511.035.515 денари (2018: 426.064.716 денари), и во споредба со 2018 година бележи раст од 83.223.552 денари или 19,5%.

Внатрешната продажна мрежа во вкупниот штетен резултат има учество 78,0% (2018: 79,8%) или учествува со 391.870.109 денари, додека останатиот дел е реализиран од надворешната продажна мрежа, и тоа во износ од 110.314.803 денари или 22% (2018: 20,2%). Штетниот коефициент на Внатрешната продажна мрежа изнесува 45,4% (2018: 51,5%), додека Надворешната мрежа бележи штетен коефициент од 34,6% (2018: 44,8%).

Табела бр.3.2.4 – Едноставен штетен коефициент по класи на осигурување

Класи на осигурување	Едноставен штетен коефициент			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	27,6%	31,5%	27,6%	3,9%	3,9%
02 Здравствено осигурување	20,5%	50,0%	38,7%	29,5%	11,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	68,8%	66,0%	64,0%	-2,8%	2,1%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	1456,1%	0,0%	973,6%	-1456,1%	-973,6%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	23,2%	0,2%	29,6%	-23,0%	-29,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	55,6%	25,1%	35,6%	-30,5%	-10,6%
09 Останати осигурувања на имот	53,9%	44,8%	46,0%	-9,1%	-1,1%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	41,8%	38,4%	41,9%	-3,4%	-3,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	59,7%	138,6%	279,1%	78,9%	-140,5%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	38,0%	0,0%	38,7%	-38,0%	-38,7%
18 Осигурување на туристичка помош	38,2%	34,2%	39,3%	-4,0%	-5,1%
Вкупно	46,7%	42,3%	45,7%	-4,4%	-3,3%

Графикон бр.3.2.4- Едноставен штетен коефициент по години и класи на осигурување

4 РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

4.1 БРОЈ НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

На крајот на извештајниот период (31 Декември 2019), резервирани се 2.020 штети (2018: 2.080) или 90 штети помалку отколку во истиот период претходната година. Со тоа бројот на резервирани штети е намален за 2,9% во однос на 2018 година. Подинамичен раст на бројот на резервираните штети бележиме кај Осигурување на патнички возила (каска) и Здравствено осигурување кое е во корелација со зголемениот број на склучени договори на овие класи на осигурување.

Табела бр.4.1 – Број на резервирани штети

Класи на осигурување	Број на резервирани штети		Индекс	Разлика помеѓу
	2018	2019	2019 / 2018	2019 & 2018
01 Осигурување од незгода	267	224	83,9	-43
02 Здравствено осигурување	16	37	231,3	21
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	270	311	115,2	41
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	2	0,0	2
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	63	50	79,4	-13
09 Останати осигурувања на имот	195	176	90,3	-19
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	1.057	1.018	96,3	-39
13 Општо осигурување од одговорност	21	13	61,9	-8
18 Осигурување на туристичка помош	191	189	99,0	-2
Вкупно	2.080	2.020	97,1	-60

Графикон бр.4.1- Број на резервирани штети

Графикон бр.4.2- Структура на број на резервирани штети

4.2 ИЗНОС НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

4.2.1 Бруто резервирани штети

Состојбата на резервираните штети на 31 декември 2019 изнесува 259.035.884 денари (2018: 248.371.313 денари), и е зголемена за 4,3% во споредба со состојбата на истиот ден на 2018 година или резервацијата е повисока за 10.664.571 денари.

Во однос на годишниот план резервациите бележат поголем износ за 29.841.710 денари или за 13,0% повеќе резервации. Дел од причините за ова отстапување е планираната ликвидација на штетите кои се резервирани во класата на Општо осигурување од одговорност, а кои не беа ликвидирани оваа деловна година. Покрај ова, и кај автоодговорноста имаме разлики во однос на планот, каде што од една страна имаме поголем пораст на обемот од работење од планираниот, а истовремено за сметка на помалата планска реализација на ликвидираните штети, кај оваа класа имаме повисоки износи од планираните во резервација.

Табела бр.4.2.1 – Бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/ П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	4.930.951	6.018.653	5.922.281	122,1	101,6	1.087.702	96.372
02 Здравствено осигурување	223.171	393.600	950.000	176,4	41,4	170.429	-556.400
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	20.320.314	19.549.310	24.958.795	96,2	78,3	-771.004	-5.409.485
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	79.377	0	0,0	0,0	79.377	79.377
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	9.579.627	8.252.465	8.294.202	86,1	99,5	-1.327.162	-41.737
09 Останати осигурувања на имот	5.537.564	8.040.776	12.727.545	145,2	63,2	2.503.212	-4.686.769
Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	179.568.341	194.959.861	172.721.751	108,6	112,9	15.391.520	22.238.110
13 Општо осигурување од одговорност	25.064.310	18.172.016	1.183.352	72,5	1.535,6	-6.892.294	16.988.664
18 Осигурување на туристичка помош	3.147.035	3.569.826	2.436.248	113,4	146,5	422.791	1.133.578
Вкупно	248.371.313	259.035.884	229.194.174	104,3	113,0	10.664.571	29.841.710

4.2.2 Структура на бруто резервирани штети

Во структурата на износот на резервираните штети најголемо учество опфаќаат резервациите на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила со 75,3% (2018: 72,3%), додека Општо осигурување од одговорност го намали своето учество на 7,0% (2018: 10,1%).

Табела бр.4.2.2 – Структура на бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	2,0%	2,3%	2,6%	0,3%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	0,1%	0,2%	0,4%	0,1%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	8,2%	7,5%	10,9%	-0,6%	-3,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	3,9%	3,2%	3,6%	-0,7%	-0,4%
09 Останати осигурувања на имот	2,2%	3,1%	5,6%	0,9%	-2,4%
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	72,3%	75,3%	75,4%	3,0%	-0,1%
13 Општо осигурување од одговорност	10,1%	7,0%	0,5%	-3,1%	6,5%
18 Осигурување на туристичка помош	1,3%	1,4%	1,1%	0,1%	0,3%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.4.2.1- Бруто резервирани штети

Графикон бр.4.2.2- Структура на бруто резервирани штети

5 РЕОСИГУРУВАЊЕ

Друштвото во 2019 година имаше склучено повеќе различни договори за реосигурување, и тоа:

1. Непропорционален Вишок на штети договор за имотно осигурување со капацитет од 500.000 еур и ретенција од 100.000 еур;
2. Пропорционален договор за имотно реосигурување на Вишок на штети на основа на Максимална можна штета над 500.000 еур со капацитет од 16.500.000 еур;
3. Пропорционален договор за Имотно реосигурување на ризикот земјотрес со капацитет од 7.000.000 еур;
4. Пропорционален договор за Имотно реосигурување на посеви и плодови со капацитет од 1.500.000 еур;
5. Непропорционален договор за Вишок на штети за реосигурување на катастрофални ризици (поплава, олуја и земјотрес) со капацитет од 1.000.000 еур;
6. Непропорционален договор за Вишок на штети за реосигурување на катастрофални ризици (незгода) со капацитет од 1.500.000 еур

7. Непропорционален Вишок на штети договор за реосигурување на домашна автомобилска одговорност и зелен картон, со капацитет до законски утврдените лимити;

Покрај овие договори компанијата обезбедува и факултативно реосигурување на ризиците кои се над нејзините максималните покритија.

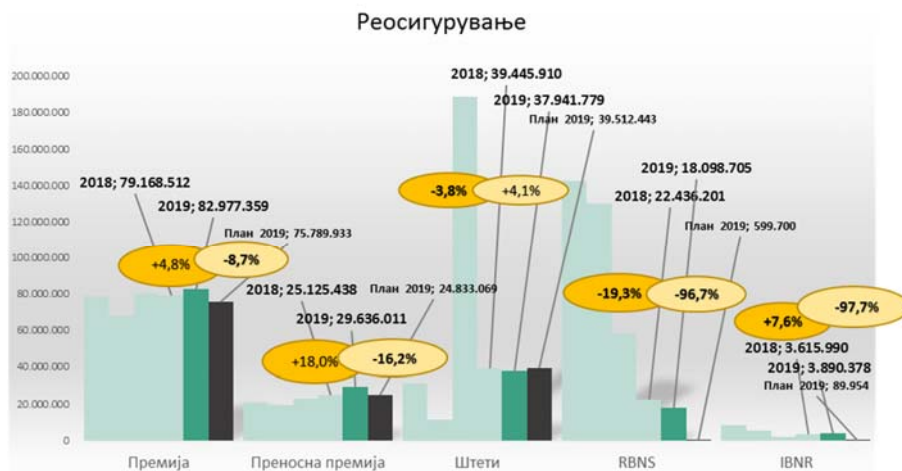
Во 2019 година премијата предадена во реосигурување изнесува 82.977.359 денари. Покачувањето на цедираната премија во однос на 2019 година во однос на 2018 е поради органски раст на портфолиото на компанијата

Штетите во реосигурување во 2019 година изнесуваат 37.941.779 денари.

Во однос на резервациите:

- преносната премија бележи пораст во однос на 2018 година поради органскиот раст на цедираната премија во реосигурување
- резервираните штети се намалија поради решавањето на дел од штетите за одговорност на ЕВН Македонија како и штетите за посеви и плодови.
- резервите за настанати, а непријавени штети се на слично ниво како и минатата година.

Графикон бр.5 - Реосигурување 2019 година

6 ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1 БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1.1 Бруто технички резервации по класи на осигурување

Техничките резерви на крајот на 2019 година се пресметани и издвоени во согласност со одредбите од Законот за супервизија на осигурување и Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и истите овозможуваат долгорочно исполнување на обврските од договорите за осигурување.

Техничките резерви се состојат од:

- **резерви за преносни премии**, пресметани по принципот *pro rata temporis*;
- **резерви за бонуси и попусти**; и
- **резерви за штети**, кои ги вклучуваат резервите за пријавените, а сеуште неликвидирани штети, резервите за настанати, но непријавени штети и резервите за трошоци за штети.

Табела бр.6.1.1 – Бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	39.753.294	46.297.162	43.790.474	116,5	105,7	6.543.868	2.506.688
02 Здравствено осигурување	2.488.686	4.404.049	6.801.538	177,0	64,8	1.915.363	-2.397.489
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	93.824.383	100.028.459	93.798.831	106,6	106,6	6.204.076	6.229.628
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	26.872	67.621	67.586	251,6	100,1	40.749	35
07 Осигурување на стока превоз (карго)	912.695	1.067.815	941.912	117,0	113,4	155.120	125.903
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	39.829.991	38.242.722	37.844.830	96,0	101,1	-1.587.269	397.892
09 Останати осигурувања на имот	51.039.299	71.703.692	67.610.710	140,5	106,1	20.664.393	4.092.982
Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	500.203.669	530.277.135	520.596.045	106,0	101,9	30.073.466	9.681.090
Осигурув. од одговорност пловни објекти	435.804	328.555	342.858	75,4	95,8	-107.249	-14.303
13 Општо осигурување од одговорност	33.398.569	27.041.451	5.473.383	81,0	494,1	-6.357.118	21.568.068
14 Кредити	0	12.888	0	0,0	0,0	12.888	12.888
15 Гаранциско осигурување	4.822.300	4.151	9.932.117	0,1	0,0	-4.818.149	-9.927.966
16 Финансиски штети	1.524.676	2.008.497	1.363.775	131,7	147,3	483.821	644.722
18 Осигурување на туристичка помош	8.238.034	9.787.440	10.320.305	118,8	94,8	1.549.406	-532.865
Вкупно	776.498.272	831.271.637	798.884.364	107,1	104,1	54.773.365	32.387.273

Бруто техничките резерви на Друштвото на 31.12.2019 година изнесуваат 831.271.637 денари (2018: 776.498.272 денари) , што е за 7,1 п.п. повеќе споредено со претходната година.

Во однос на планот за 2019 година, бруто техничките резерви исто така бележат повисок износ за 32.387.273 денари, односно истите се повисоки од планираните за 4,1%.

Значајниот раст на портфолиото во текот на 2019 година следствено доведува и до пораст на техничките резерви. Тука пак би ги спомнале штетите во класата на Општо осигурување од одговорност, кои што беше предвидено целосно да бидат решени во текот на 2019 година, но на крајот на годината сèуште во резервација се во износ од околу 17,5 милиони денари.

6.1.2 Структура на бруто технички резервации

Табела бр.6.1.2 – Структура на бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,1%	5,6%	5,5%	0,4%	0,1%
02 Здравствено осигурување	0,3%	0,5%	0,9%	0,2%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	12,1%	12,0%	11,7%	0,0%	0,3%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	5,1%	4,6%	4,7%	-0,5%	-0,1%
09 Останати осигурувања на имот	6,6%	8,6%	8,5%	2,1%	0,2%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	64,4%	63,8%	65,2%	-0,6%	-1,4%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	4,3%	3,3%	0,7%	-1,0%	2,6%
15 Гаранциско осигурување	0,6%	0,0%	1,2%	-0,6%	-1,2%
16 Финансиски штети	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	1,1%	1,2%	1,3%	0,1%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.1.1- Бруто технички резервации

Графикон бр.6.1.2- Структура на бруто технички резервации

6.2 НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.2.1 Нето технички резервации по класи на осигурување

Нето техничките резерви (бруто технички резерви намалени за износот предаден во реосигурување) се за 7,5% или 54.325.900 денари повисоки во однос на претходната година.

Порастот на вкупните нето технички резервации, исто така, соодветствуваат на порастот на обемот на работењето на Друштвото. Разликите во однос на планираните износи се незначителни. Разликата во износите што се јавува кај осигурувањето на гаранции е последица на тоа што продуктот за осигурување од продолжена гаранција на крајот на 2019 година е вклучен во рамките на класата на Останати осигурувања од имот.

Промените кај вкупните нето технички резервации во однос на минатата година во одредена мера соодветствуваат на порастот на портфолиото на Друштвото.

Табела бр.6.2.1 – Нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
1 Осигурување од незгода	39.753.294	46.279.905	43.790.474	116,4	105,7	6.526.611	2.489.431
2 Здравствено осигурување	2.488.686	4.542.493	6.801.538	182,5	66,8	2.053.807	-2.259.045
3 Осигурув. на патнички возила(каско)	93.824.383	99.890.015	93.798.831	106,5	106,5	6.065.632	6.091.184
6 Осигурување на пловни објекти (каско)	26.872	67.621	67.586	251,6	100,1	40.749	35
7 Осигурување на стока превоз (карго)	684.405	758.239	836.587	110,8	90,6	73.834	-78.348
8 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	30.103.101	29.411.178	31.157.647	97,7	94,4	-691.923	-1.746.469
9 Останати осигурувања на имот	34.341.163	47.769.288	49.255.459	139,1	97,0	13.428.125	-1.486.171
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	498.245.907	528.601.860	520.596.045	106,1	101,5	30.355.953	8.005.815
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	435.804	328.555	342.858	75,4	95,8	-107.249	-14.303
13 Општо осигурување од одговорност	10.860.401	10.184.410	5.098.419	93,8	199,8	-675.991	5.085.991
14 Кредити	0	12.888	0	0,0	0,0	12.888	12.888
15 Гаранциско осигурување	4.793.917	4.151	9.932.117	0,1	0,0	-4.789.766	-9.927.966
16 Финансиски штети	1.524.676	2.008.497	1.363.775	131,7	147,3	483.821	644.722
18 Осигурување на туристичка помош	8.238.034	9.787.440	10.320.305	118,8	94,8	1.549.406	-532.865
Вкупно	725.320.643	779.646.541	773.361.641	107,5	100,8	54.325.898	6.284.900

Табела бр.6.2.1.1 – Бруто и нето технички резервации

	Нето технички резервации			Индекс	
	2018	2019	План 2019	2019/2018	2019/П 2019
Преносна премија	375.193.971	420.672.303	409.521.535	112,1	102,7
Преносна премија во РЕ	25.125.438	29.636.011	24.833.069	118,0	119,3
НЕТО ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА	350.068.533	391.036.292	384.688.466	111,7	101,7
Резерви за пријавени штети	248.371.313	259.035.884	229.194.174	104,3	113,0
Резерви за пријавени штети во РЕ	22.436.201	18.098.705	599.700	80,7	3.018,0
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	225.935.112	240.937.179	228.594.474	106,6	105,4
Резерви за непријавени штети	132.395.948	125.165.150	144.403.480	94,5	86,7
Резерви за непријавени штети во РЕ	3.615.990	3.890.378	89.954	107,6	4.324,9
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	128.779.958	121.274.772	144.313.526	94,2	84,0
Резерви за бонуси и попусти	2.491.362	3.940.937	2.689.257	158,2	146,5
Резерви за директни и индиректни трошоци	12.184.552	13.447.035	13.075.918	110,4	102,8
Нето резерви за ризици, кои не се истечени	5.861.126	9.010.328		153,7	0,0
ОСТАНАТИ РЕЗЕРВАЦИИ	20.537.040	26.398.300	15.765.175	128,5	167,4
НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	725.320.643	779.646.543	773.361.641	107,5	100,8

6.2.2 Структура на нето технички резервации

Табела бр.6.2.2 – Структура на нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,5%	5,9%	5,7%	0,5%	0,3%
02 Здравствено осигурување	0,3%	0,6%	0,9%	0,2%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	12,9%	12,8%	12,1%	-0,1%	0,7%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,2%	3,8%	4,0%	-0,4%	-0,3%
09 Останати осигурувања на имот	4,7%	6,1%	6,4%	1,4%	-0,2%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	68,7%	67,8%	67,3%	-0,9%	0,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,5%	1,3%	0,7%	-0,2%	0,6%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15 Гаранциско осигурување	0,7%	0,0%	1,3%	-0,7%	-1,3%
16 Финансиски штети	0,2%	0,3%	0,2%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	1,1%	1,3%	1,3%	0,1%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.2.1- Нето технички резервации

Графикон бр.6.2.2- Структура на нето технички резервации

IV. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА

СТЕЈШН ДООЕЛ СКОПЈЕ

7 ПРОДУКЦИЈА НА ТЕХНИЧКАТА СТАНИЦА

Табела бр.7.1 - Продукција на ТС Сава Стејшн според број на предмети и возила

Вид на возило	2018		2019		Индекс 2019/2018		Разлика 2019 & 2018	
	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила
Патничко	3.768	3.768	3.248	3.248	86,20	86,20	-520	-520
Товарно	953	953	910	910	95,49	95,49	-43	-43
Останати услуги	520	0	447	0	85,96	0,00	-73	0
Полномошно	511	0	528	0	103,33	0,00	17	0
Тегнач	364	364	227	227	62,36	62,36	-137	-137
Полуприколка	372	372	249	249	66,94	66,94	-123	-123
Пробни таблици	74	0	56	0	75,68	0,00	-18	0
Автобус	26	26	33	33	126,92	126,92	7	7
Меѓународна возачка	162	0	83	0	51,23	0,00	-79	0
Специјално товарно	35	35	41	41	117,14	117,14	6	6
Товарно приклучно	17	17	19	19	111,76	111,76	2	2
Работно возило	1	1	0	0	0,00	0,00	-1	-1
Специјално патничко	8	8	6	6	75,00	75,00	-2	-2
Специјално приклучно	4	4	1	1	25,00	25,00	-3	-3
Вкупно	6.815	5.548	5.848	4.734	85,81	85,33	-967	-814

Во делот продукција на Сава Стејшн, вклучувајќи ја и новата СТП Бравеница, забележуваме дека реализацијата е под минатогодишната и под планираните вредности

Дел од причините за ваквата состојба се отворени се две нови станици за технички преглед во близина и устрожените норми околу прегледот на возилата.

Табела 7.2 - Продукција на ТС Сава Стејшн според број на предмети и возила

Вкупен извештај за 2019 година										
Вид на возило	Број на предмети	Број на возила	Технички преглед со вклучен ддв	Полномошно со вклучен ддв	Меѓународна возачка со вклучен ддв	Потврда за пробно возење со вклучен ддв	Пробни таблици со вклучен ддв	Комплетирање документација со вклучен ддв	Обрасци и материјали со вклучен ддв	Вкупно
Автобус	33	33	32.426	0	0	0	0	9.440	1.204	43.070
Меѓународна возачка	83	0	0	0	58.764	0	0	0	0	58.764
Останати услуги	447	0	0	0	0	0	0	158.167	17.823	175.990
Патничко	3.248	3.248	2.980.376	0	0	0	0	1.889.829	129.111	4.999.315
Полномошно	528	0	0	280.315	0	0	0	0	0	280.315
Полуприколка	249	249	130.980	0	0	0	0	112.100	8.487	251.567
Пробни таблици	56	0	0	0	0	13.216	36.344	19.824	0	69.384
Специјално патничко	6	6	5.192	0	0	0	0	3.540	241	8.973
Специјално приклучно	1	1	1.298	0	0	0	0	590	40	1.928
Специјално товарно	41	41	43.743	0	0	0	0	24.072	1.633	69.448
Тегнач	227	227	293.749	0	0	0	0	106.318	8.125	408.193
Товарно	910	910	1.171.180	0	0	0	0	476.130	33.177	1.680.486
Товарно приклучно	19	19	12.166	0	0	0	0	10.620	762	23.548
Вкупно	5.848	4.734	4.671.109	280.315	58.764	13.216	36.344	2.810.630	200.602	8.070.981

Вкупниот промет по сите основи на Сава Стејшн за 2019 година изнесува 8.070.981 денари (2018: 9.709.873 денари) , што значи Сава Стејшн белажи пад во прометот од 16,9% или пад во износ од 1.638.892 денари.

Во 2019 во однос на 2018 година вкупните приходи се намалени за 11,3% или за 1.115.405 денари. Од друга страна вкупните расходи се зголемени за 33,9%, или за 2.617.978 денари.

8 КОСОЛИДИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

8.1 КОНСОЛИДИРАН РЕЗУЛТАТ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во 2019 година САВА осигурување оствари позитивен консолидиран финансиски резултат од своето работење во износ од 10.830.322 денари (2018: 25.932.012 денари) после платениот данок, а 13.847.930 денари (2018: 29.456.587 денари) добивка пред одданочување.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 813.168.473 денари (2018: 753.344.096 денари), што претставува пад од 7,9% или 59.824.377 денари повеќе приходи во однос на минатата деловна година.

Вкупните расходи од работењето во 2019 година изнесуваа 799.320.543 денари (2018: 723.887.509 денари), што е за 10,4% или 75.433.034 денари повисоки од минатата 2018 година.

Табела 7.1-Косолидиран биланс на успех за 2019 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2019/2018
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	813.168.473	753.344.096	107,9
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА	759.301.359	702.226.453	108,1
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА	22.555.261	19.031.369	118,5
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	9.126.149	8.321.011	109,7
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	8.300.160	5.785.289	143,5
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	13.885.545	17.979.974	77,2
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	799.320.543	723.887.509	110,4
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ	346.207.418	319.698.197	108,3
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	1.449.575	-197.083	-735,5
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	28.438.542	27.283.456	104,2
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО	379.780.294	328.632.179	115,6
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА	1.373.012	703.482	195,2
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	41.140.292	40.534.168	101,5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	-13.390	4.993.532	-0,3
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	944.800	2.239.579	42,2
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ	13.847.930	29.456.587	47,0
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	3.017.608	3.524.575	85,6
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ	10.830.322	25.932.012	41,8

Графикон бр.7.1.1 - Движење на консолидираниот резултатот од работењето во периодот 2012-2019 година

9 КОНСОЛИДИРАНА ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА

9.1 КОНСОЛИДИРАНА АКТИВА И ПАСИВА

САВА осигурување а.д. во 2019 година работи со стабилно портфолио и адекватна структура на капитал.

Вкупната консолидирана актива на Друштвото изнесуваат 1.401.484.886 денари (2018: 1.337.123.889 денари), што е повеќе од претходната година за 64.360.997 денари или повеќе за 4,8%.

Најзначајни ставки во консолидираниот биланс на состојба на Друштвото за 2019 година се:

- **Вложувањата** се во износ од 1.050.766.507 денари (2018: 982.508.063 денари). Вложувањата се зголемени во однос на минатата деловна година и тоа за 6,9% или за 68.258.444 денари. Најголемо влијание врз зголемување на вложувањата е значајниот пораст на реализација на бруто премија, а со тоа и позитивното влијание на наплатата на побарувањата и готовинскиот тек. Учеството на вложувањата во вкупната актива на Друштвото опфаќа 75,0% (2018: 73,5%).
- **Побарувањата** оваа деловна година се намалени за 1,8% или 4.062.317 денари, и изнесуваат 217.547.427 денари (2018: 221.609.743 денари). Разликата во најголем дел произлегува поради побарувања во 2018 год. по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување.
- **Бруто техничките резерви** изнесуваат 831.271.637 денари (2018: 776.498.272 денари) и се зголемени за 54.773.365 денари или за 7,1% во однос на крајот на 2018 година. Значајниот раст на портфолиото во текот на 2019 година следствено доведува и до пораст на техничките резерви. Тука пак би ги спомнале штетите во класата на Општо осигурување од одговорност, кои што беше предвидено целосно да бидат решени во текот на 2019 година, но на крајот на годината сèуште во резервација се во износ од околу 17,5 милиони денари. Нивното учество во вкупната пасива на Друштвото опфаќа 59,6% (2018: 58,5%).

- **Обврските** на Друштвото се во износ од 166.321.403 денари (2018: 175.608.284 денари) и се пониски во однос на лани за 9.286.881 денари или бележат пораст за 5,3%. Разликата од намалувањето на обврските спрема осигуреници, во најголем дел произлегува од измирувањето на големата штета на крајот на 2018 година.

Табела 7.2 – Консолидиран биланс на состојба за 2019 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2019/2018
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
АКТИВА	1.401.484.886	1.337.123.889	104,8
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	4.279.766	6.082.618	70,4
Б. ВЛОЖУВАЊА	1.050.766.507	982.508.063	106,9
В. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ	51.625.096	51.177.629	100,9
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	467.543	39.651	1179,1
Ѓ. ПОБАРУВАЊА	217.547.427	221.609.743	98,2
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА	44.285.805	45.737.072	96,8
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	32.512.741	29.969.111	108,5
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	45.166.746	44.910.307	100,6
ПАСИВА	1.401.484.886	1.337.123.889	104,8
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	381.642.401	370.475.351	103,0
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	831.271.637	776.498.272	107,1
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	20.293.236	12.205.757	166,3
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	748.489	1.442.918	51,9
Ж. ОБВРСКИ	166.321.403	175.608.284	94,7
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	1.207.720	893.307	135,2
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	45.166.746	44.910.307	100,6

9.2 КОСОЛИДИРАН КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Спрема важечката Законска регулатива (Сл.весник 79/2007) сите осигурителни друштва кои обавуваат неживотни осигурувања требаат до крајот на годината да обезбедат минимален капитал во износ од 3 милиони ЕУР во гарантниот фонд.

Во текот на 2019 година САВА осигурување а.д. бележи зголемување на вкупниот капитал на Друштвото за 3,0% во однос на минатата 2018 година, поради остварениот позитивен финансиски резултат на крајот на 2019 година. Друштвото бележи зголемување и во останатите делови од Капиталот, и тоа во Ревалоризационите резерви, Резервите на капиталот и Нераспоредената добивка.

Графикон бр.26 - Движење на активата и капиталот на Друштвото во периодот 2012-2019 година

IV. ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО

1 УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

1.1 СТРАТЕШКИ НАСОКИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во САВА осигурување, а.д. Скопје ги следиме следните стратешки насоки во областа на управувањето со човечките ресурси, и тоа:

- развој на HR функцијата во Друштвото,
- развој на организациската култура,
- развој и обука на вработените на сите нивоа во организацијата,
- грижа за безбедноста и здравјето на вработените и
- почитување на правата на вработените согласно Законот за работни односи и општиот колективен договор.

1.2 Клучни активности од областа на управување со кадри во 2019 година

Во 2019 година во областа на управувањето со човечките ресурси се фокусиравме на следниве активности, и тоа:

- нови вработувања, продолжување на постоечки договори за вработување и престанок на постоечки вработувања,
- обуки на вработените на сите нивоа во Друштвото,
- воведни и дополнителни обуки за сите нови вработени во Друштвото, (воведните обуки се изведувани од страна на Секторот за општи и правни работи, а дополнителните обуки се изведувани од страна на Секторот за штети, Секторот за финансии и сметководство, Самостојна служба за наплата и Самостојна служба за контролинг)
- различни модели на мотивирање и наградување на вработените (зголемување на платата на работникот, унапредување во работната позиција, парични награди, посета на обуки, тим билдинг, доделување на награди за колегијалност и сл.).

1.3 ВРАБОТУВАЊЕ И СТРУКТУРА НА ВРАБОТЕНИ

Главно вработувањата во текот на 2019 година во најголем дел се однесуваа на нови вработувања заради потребите на продажбата следејќи ја политиката на Друштвото за развој на

сопствената продажна мрежа, а помал дел на трансформација на веќе вработени во Друштвото од определено на неопределено време. Престанокот на вработувањата во најголем дел се однесуваа на лица кои не постигнале задоволителни резултати во своето работење со што не им е продолжен договорот за вработување во Друштвото, а помал дел на самоиницијативно заминување од Друштвото. Најголемиот дел од флукуацијата на вработени се случува во Секторот за продажба и тоа во агентската мрежа.

1.3.1 -САВА осигурување ад Скопје

1.3.1.1 *Вкупен број на вработени во Друштвото*

На 31.12.2019 година вкупниот број на вработени лица во Друштвото изнесува 238, што претставува за 28 вработени лица повеќе во однос на претходната година и 15 вработени повеќе во однос на планот за 2019 година.

Политиката на вработување во 2019 година беше непосредно поврзана со потребите на работата, односно поврзана со обемот на активности во делот на продажбата и адекватната поддршка која треба да ја добива Друштвото од другите сектори, а главната цел е мотивација, усовршување и оптимално користење на потенцијалот на вработените.

Во САВА осигурување во сите сектори и самостојни служби во текот на 2019 година беше евидентирана следнава состојба на вработени и тоа:

1. **Секторот за Штети** на 31.12.2019 год. брои 19 вработени, за 2 вработени повеќе во однос на 31.12.2018 година,
2. Во **Секторот за продажба** бројот на вработени на 31.12.2019 година изнесува 173 вработени, и тоа за 27 вработен повеќе во однос на 31.12.2018 година,
3. **Секторот за развој и преземање на ризици** на 31.12.2019 година брои 13 вработени, и во однос на претходната година нема промени,
4. **Секторот за финансии и сметководство** брои 6 вработени на 31.12.2019 година, и тоа за 1 вработен помалку во однос на 31.12.2018 година,
5. **Секторот за општи и правни работи** (контрола на усогласеноста на работењето со прописите, набавки на средства) брои 7 вработени на 31.12.2019 година и тоа за 1 вработен помалку во однос на 31.12.2018 година,
6. **Самостојна служба за контролинг** брои 2 вработени на 31.12.2019 година, а во однос на 31.12.2018 година бројот на вработени не е променет;
7. **Самостојна служба за наплата на побарувања** брои 7 вработени на 31.12.2019 година, а во однос на 31.12.2018 година бројот на вработени не е променет;

8. **Самостојна служба за ИТ** брои 4 вработени на 31.12.2019 година, и тоа за 1 вработен повеќе во однос на 31.12.2018 година
9. Бројот на вработени во **Управата на Друштвото** на ден 31.12.2019 година брои 5 вработени, што е за 2 вработени помалку во однос на 31.12.2018 година
10. Бројот на вработени во **Самостојните служби за актуарски работи и внатрешна ревизија** на ден 31.12.2019 година не е променет како и во однос на 31.12.2018 година
11. Во **Самостојната служба за управување со ризикот** на ден 31.12.2019 година нема вработени исто како и состојбата на 31.12.2018 година.

Број на вработени

Број на вработени	Вкупен број на вработени			Еквивалент на ефективно работно време		
	31.12.2019	31.12.2018	Разлика 31.12.2019 & 31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	Разлика 31.12.2019 & 31.12.2018
Кабинет на Генерален директор	5	7	2	5	7	-2
Продажба - застапници	52	48	4	47,75	44,25	3
Развој - склучување и превземање на ризик за комплексни осигурувања, реосигурувања	2	2	0	2	2	0
Продажба - раководство (менаџмент), шефови на регионални центри	33	27	6	32	26	6
Поддршка на продажба, администрација, реклама и останато	83	65	18	76	59,75	16,25
Продажба - комерцијалисти, референти	5	4	1	5	3	2
Книговодство на премии и штети	3	3	0	3	2	1
Управување со побарувања и наплата	7	7	0	7	7	0
Тарифирање	0	0	0	0	0	0
Штети и регреси	19	17	2	19	16	3
ИТ и работни процеси	4	3	1	4	3	1
Финансии	2	2	0	2	2	0
Сметководство	4	5	-1	4	4,75	-0,75
Контролинг	2	2	0	2	2	0
Општи и правни работи	5	6	-1	4	6	-2
Купување и одржување на одновни средства	1	1	0	1	1	0
Внатрешна ревизија	1	1	0	1	1	0
Актуарство	1	1	0	1	1	0
Управување со ризик	0	0	0	0	0	0
Контрола на усогласеноста на работењето со прописите	1	1	0	1	1	-0
Развој	8	8	0	8	8	0
Вкупно	238	210	28	224,75	196,75	28

1.3.1.2 Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)

Број на вработени врз основа на типот на вработеност

Вработени по типот на вработеност	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Скратено работно време	17	7,1%	10	4,8%	9,75	4,3	5,75	2,9
Полно работно време	221	92,9%	200	95,2%	215,00	95,7	191,00	97,1
Вкупно	238	100%	210	100%	224,75	100%	196,75	100%

1.3.1.3 Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование

Број на вработени по степен на образование

Степен на образование	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
I-IV - Степен	1	0,4	0	0,0	1	0,4	0,00	0,0
V- Степен	86	36,1	61	29,0	76,5	34,0	57,50	29,2
VI- Степен	5	2,1	6	2,9	5,3	2,4	6,00	3,0
VII- Степен	127	53,4	122	58,1	122	54,3	112,25	57,1
Магистри и Доктори	19	8,0	21	10,0	20	8,9	21,00	10,7
Вкупно	238	100%	210	100%	224,75	100%	196,75	100,0%

1.3.1.4 Вработени во Друштвото врз основа на возраст

Број на вработени по старосна група

Старосна група	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
20-25	15	6,3	9	4,3	14	6,2	8,50	4,3
26-30	35	14,7	28	13,3	33,75	15,0	25,25	12,8
31-35	57	23,9	41	19,5	55	24,5	37,50	19,1
36-40	43	18,1	46	21,9	40	17,8	40,50	20,6
41-45	43	18,1	45	21,4	42	18,7	44,00	22,4
46-50	13	5,5	11	5,2	12	5,3	11,00	5,6
51-55	16	6,7	14	6,7	15	6,7	14,00	7,1
56+	16	6,7	16	7,6	13	5,8	16,00	8,1
Вкупно	238	100%	210	100,0%	224,75	100%	196,75	100,0%

1.3.1.5 Вработени во Друштвото врз основа на пол

Број на вработени според пол

Пол	Вкупен број на вработени				Вкупен број на вработени			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Жени	149	62,6	130	61,9	140,75	62,6	117,50	59,7
Мажи	89	37,4	80	38,1	84	37,4	79,25	40,3
Вкупно	238	100%	210	100,0%	224,75	100%	196,75	100,0%

1.3.2 САВА Стејшн ДООЕЛ Скопје

На 31.12.2019 година вкупниот број на вработени лица во САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје изнесува 12 работници, плус 1 отстапен работник преку Приватна агенција за вработување Декра Арбеит Македонија.

Во САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје на 31.12.2019 година беше евидентирана следнава состојба на вработени, и тоа:

- 2 Раководители,
- 6 Контролори,
- 4 Администратори,
- 1 Шанкер во бифе, отстапен преку Приватна агенција за вработување Декра Арбеит Македонија.

2 ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Информатичката технологија е клучен фактор за зголемување на перформансите и за современо работење и подобрување на ефектите во работењето.

САВА Осигурување постојано ги следи и имплементира новините во информатичката технологија. Сите нови софтверски и хардверски иновации тековно се имплементирани во постоечката структура.

Голем дел од работењето на ИТ службата е фокусиран кон безбедноста на системите, како и постојани обуки на вработените.

Во текот на 2019 година се доопремија сите постоечки локации со нова ИТ и телекомуникациска опрема.

СОФТВЕР:

- Бизнис апликацијата АСП е надоградена со нови модули, поставена е на нова серверска околина, како би можеле максимално да се искористат перформансите на хардверот
- Продолжување и проширување на договорот со Microsoft со M365 E3 и E5 лиценци.
- Направено е проширување на Веб старницата со можност за купување повеќе продукти
- Извешени се сите редовни контроли за безбедноста на системот.

ХАРДВЕР:

- Нова ИТ опрема за доопремување на сите постоечки канцелари,
- Извршена е замена на стари работни станици со нови

- Персонални сметачи,
- Мултифункционални уреди,
- Преносни работни станици.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ:

- Тековно се извршуваат промени на постоечките договори за фиксната телефонија и интернетот
- Доопремување со нов Firewall уред со зголемена безбедност
- Во подружниците каде имаше техничка можност, сите линкови се заменети со оптика.

Обновени се двогодишните договори со мобилните оператори кои истоа така се вклучени во Интернет решенијата како можност за бекап.

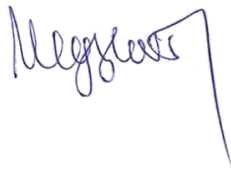
Генерален директор

Ило Ристовски,

Извршен директор

Мелита Гугуловска,

Датум: 03.02.2020 година, Скопје

A vertical bar with a blue gradient, transitioning from a darker blue at the top to a lighter blue at the bottom, positioned on the right side of the page.

Ревидирана
консолидирана
годишна сметка

Неревидирана годишна сметка

Годишната сметка на Групата се состои од билансот на состојба на 31 декември 2019 година и билансот на успех за годината тогаш завршена.

Формата и содржината на годишната сметка е регулирана во *“Правилникот за пропишување на формата и содржината на годишната сметка”* ("Правилникот") објавен во Службен весник на Република Северна Македонија.

Пропишаната форма и содржина на годишната сметка во Правилникот, се разликува од изискувањата за формата и содржината на финансиските извештаи изготвени во согласност со сметководствената рамка наведена во ревидираните финансиски извештаи. Последователно, постојат разлики во презентацијата на ставките од билансот на состојба и билансот на успех во годишната сметка и ставките во ревидираните консолидирани финансиски извештаи.

Годишната сметка на Групата беше надвор од опсегот на нашиот ангажман и не беше предмет на нашата ревизија. Последователно, ние не изразуваме мнение за истата.

ЕМБС: 04778529

Целосно име: САВА осигурување а.д. Скопје

Вид на работа: 600

Тип на годишна сметка: Консолидирана годишна сметка

Тип на документ: Консолидирана годишна сметка

Година : 2019

Листа на прикачени документи:
Објаснувачки белешки
Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА: А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	6.082.618,00			4.279.766,00
3	-- Останати нематеријални средства	6.082.618,00			4.279.766,00
4	-- Б. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (005+008+009+010+011+012)	160.689.855,00			158.195.821,00
5	-- Недвижности (006+007)	143.802.966,00			141.724.541,00
7	-- Градежни објекти	143.802.966,00			141.724.541,00
8	-- Постројки и опрема	16.642.783,00			15.597.523,00
12	-- Останати материјални средства	244.106,00			873.757,00
13	-- В.ВЛОЖУВАЊА (014+015+021+040)	838.705.098,00			909.041.967,00
15	-- II.ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА (016+017+018+019+020)	16.700.158,00			17.225.036,00
17	-- Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во придружени друштва и заеднички контролирани друштва	16.700.158,00			17.225.036,00
21	-- III.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	822.004.940,00			891.816.931,00
22	-- Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	637.752.141,00			652.307.878,00
26	-- Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	637.752.141,00			652.307.878,00
27	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	153.999.864,00			138.069.019,00
28	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	334.082.926,00			350.934.120,00
29	-- Акции, удели и останати сопственички инструменти	149.669.351,00			163.304.739,00

35	-- Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	184.252.799,00	239.509.053,00
36	-- Депозити	184.252.799,00	239.509.053,00
42	-- Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	51.177.630,00	51.625.096,00
43	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	25.125.438,00	29.636.011,00
46	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	26.052.192,00	21.989.085,00
51	-- Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	221.649.394,00	218.014.971,00
52	-- I.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	172.924.806,00	187.010.380,00
53	-- Побарувања од осигуреници	168.709.550,00	182.809.776,00
54	-- Побарувања од застапници и од посредници	4.215.256,00	4.200.604,00
56	-- II.ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	29.358.872,00	8.497.354,00
57	-- III.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	19.365.716,00	22.507.237,00
58	-- Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	9.912.600,00	12.612.919,00
59	-- Побарувања по основ на вложувања	1.644.030,00	1.596.080,00
60	-- Тековни даночни средства	39.651,00	467.543,00
61	-- Останати побарувања	7.769.435,00	7.830.695,00
62	-- Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	28.831.433,00	27.781.973,00
63	-- З. ЗАЛИХИ	18.751,00	32.553,00
65	-- И. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ(АВР)	29.969.111,00	32.512.741,00
66	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	1.337.123.890,00	1.401.484.888,00
67	-- J. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	44.910.307,00	45.166.746,00
68	-- ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071- 072+073+074+079-080+081-082)	370.475.352,00	381.642.402,00
69	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	234.072.672,00	234.072.672,00
73	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	4.865.552,00	5.202.280,00
74	-- VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	33.637.157,00	41.761.548,00
75	-- Законски резерви	33.637.157,00	41.761.548,00
79	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	71.967.959,00	89.775.580,00
81	-- IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	25.932.012,00	10.830.322,00

86	-- В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	776.498.272,00	831.271.637,00
87	-- Бруто резерви за преносни премии	381.055.097,00	429.682.631,00
89	-- Бруто резерви за штети	392.951.813,00	397.648.069,00
90	-- Бруто резерви за бонуси и попусти	2.491.362,00	3.940.937,00
94	-- Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	12.205.757,00	20.293.236,00
95	-- Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	12.205.757,00	20.293.236,00
99	-- Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	177.051.202,00	167.069.893,00
100	-- И. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (101+102+103)	20.545.779,00	5.370.414,00
101	-- Обврски спрема осигуреници	20.545.778,00	4.622.898,00
103	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	1,00	747.516,00
104	-- II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	23.792.292,00	23.054.153,00
105	-- III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	132.713.131,00	138.645.326,00
107	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	111.337.374,00	114.893.845,00
108	-- Обврски кон вработените	13.715.475,00	16.387.004,00
109	-- Тековни даночни обврски	1.447.998,00	755.619,00
110	-- Останати обврски	6.212.284,00	6.608.858,00
112	-- S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	893.307,00	1.207.720,00
113	-- ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	1.337.123.890,00	1.401.484.888,00
114	-- И. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА ПАСИВА	44.910.307,00	45.166.746,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
201	-- А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	753.344.096,00			813.168.473,00
202	-- I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	702.226.453,00			759.301.358,00
203	-- Бруто полисирана премија за осигурување	802.962.636,00			886.395.677,00
207	-- Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	79.168.512,00			82.977.359,00

208	-- Промена во резервата за преносна премија	23.649.713,00	48.627.534,00
210	-- Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	2.082.042,00	4.510.574,00
211	-- II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	19.031.369,00	22.555.261,00
219	-- Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	19.031.369,00	22.555.261,00
220	-- Приходи од камати	17.324.964,00	17.736.758,00
221	-- Приходи по основ на курсни разлики	608.918,00	1.327.526,00
224	-- Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	1.097.487,00	3.490.977,00
225	-- Финансиски вложувања расположливи за продажба	1.097.487,00	3.490.977,00
234	-- III. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	14.106.300,00	17.426.309,00
235	-- IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	17.979.974,00	13.885.545,00
236	-- Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+280+298+301)	723.887.509,00	799.320.543,00
237	-- I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	319.698.196,00	346.207.418,00
238	-- Бруто исплатени штети	379.913.138,00	388.463.635,00
239	-- Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	4.741.947,00	13.073.801,00
241	-- Бруто исплатени штети-дел за реосигурување/ ретроцесија	39.445.911,00	37.941.779,00
242	-- Промени во бруто резервите за штети	-50.083.544,00	4.696.256,00
244	-- Промени во бруто резервите за штети-дел за реосигурување	-34.056.460,00	-4.063.107,00
245	-- II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	-197.083,00	1.449.575,00
252	-- Промени во останати технички резерви, нето од реосигурување (253-254)	-197.083,00	1.449.575,00
253	-- Промени во останати бруто технички резерви	-197.083,00	1.449.575,00
258	-- IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (259+260)	27.283.456,00	28.438.542,00
259	-- Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	2.688.723,00	2.482.338,00
260	-- Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	24.594.733,00	25.956.204,00
261	-- V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА	328.632.179,00	379.780.294,00

ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)			
262	- - Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	184.085.415,00	207.952.180,00
263	- - Провизија	65.457.772,00	71.940.303,00
264	- - Останати трошоци	28.446.682,00	26.952.840,00
265	- - Промена во одложените трошоци за стекнување	-4.441.048,00	-1.614.915,00
266	- - Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	94.622.009,00	110.673.952,00
267	- - Административни трошоци (268+269+275+276)	144.546.764,00	171.828.114,00
268	- - Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	12.695.533,00	12.761.437,00
269	- - Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	64.075.861,00	73.270.735,00
270	- - Плати и надоместоци	40.821.362,00	38.134.315,00
271	- - Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	3.899.732,00	4.165.617,00
272	- - Придонеси од задолжително социјално осигурување	13.348.880,00	15.773.469,00
273	- - Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	2.797.301,00	3.228.648,00
274	- - Останати трошоци за вработените	3.208.586,00	11.968.686,00
275	- - Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	642.916,00	4.374.884,00
276	- - Останати административни трошоци (277+278+279)	67.132.454,00	81.421.058,00
277	- - Трошоци за услуги	49.099.688,00	54.071.789,00
278	- - Материјални трошоци	7.792.398,00	10.501.299,00
279	- - Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	10.240.368,00	16.847.970,00
280	- - VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	707.144,00	1.375.024,00
287	- - Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	707.144,00	1.375.024,00
288	- - Расходи за камати	128.228,00	
289	- - Расходи за курсни разлики	575.254,00	1.373.012,00
295	- - Останати расходи од вложувања (296+297)	3.662,00	2.012,00
297	- - Загуби од обезвреднување на вложувањата и	3.662,00	2.012,00

	останати расходи од вложувања		
298	- - VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	40.534.168,00	41.140.292,00
300	- - Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	40.534.168,00	41.140.292,00
301	- - VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	7.229.449,00	929.398,00
302	- - Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	4.993.532,00	-13.390,00
303	- - Останати финансиски и други расходи	2.235.917,00	942.788,00
306	- - Добивка за деловната година (201+304) – (236+305)	29.456.587,00	13.847.930,00
310	- - Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	29.456.587,00	13.847.930,00
312	- - Данок на добивка	3.524.575,00	3.017.608,00
315	- - ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	25.932.012,00	10.830.322,00
317	- - Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	219,00	240,00
318	- - Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00	12,00
329	- - Добивка за годината	25.932.012,00	10.830.322,00
348	- - Вкупна сеопфатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	25.932.012,00	10.830.322,00

Потпишано од:

ILO RISTOVSKI
ilo.ristovski@sava.mk
CN=KibsTrust Qualified Certificate Services, OU=Class 2
Managed PKI Individual Subscriber CA, OU=Symantec
Trust Network, O=KIBS AD Skopje, C=MK
KibsTrust Qualified Certificate Services

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.